

KÖZTELEK

KÖZ- ÉS MEZŐGAZDASÁGI LAP.

AZ ORSZÁGOS MAGYAR GAZDASÁGI EGYESÜLET HIVATALOS KÖZLÖNYE.

Az országos m. gazdasági egyesület tagjai ingyen kapják.
Nem tagoknak előfizetési díj:
Egész évre 10 frt, félévre 5 frt, negyedévre 2 frt 50 kr.

Megjelenik minden szerdán és szombaton.

Szerkesztőség és kiadóhivatal: Budapest (Köztelek).
Üllői-út 25. szám.
Kéziratokat a szerkesztőség nem küld vissza.

AZ OMGE. KÖZLEMÉNYEI.

Meghívó.

Az Országos Magyar Gazdasági Egyesület január hó 18-án, azaz: szombaton este 8 órakor, a „Hungária”-szálló külön termében Köztelek-estélyt tart.

Gróf Desseffy Aurél,
az O. M. G. E. elnöke.

Meghívó.

Az O. M. G. E. igazgató-választmánya 1896. évi január hó 18-án, (szombaton) d. u. 4 órakor a Közteleken ülést tart. Az ülés tárgysorozata a „Köztelek” f. évi 4. számában volt közölve.

Meghívó

az Országos Magyar Gazdasági Egyesület
**növénytermelési és földmívelési
szakosztályának**

1896. évi január hó 20-án (hétfőn) d. u. 4 órakor a Közteleken tartandó ülésére.

Tárgyak:

1. A nyitrai megyei gazd. egyesület memoranduma a cukorkartell ellen. Előadó: Rubinek Gyula.

2. A kálitragyázási bizottság javaslatai.

3. Cserhádi Sándor javaslatai:
a) a vidéki gazdasági egyesületek közreműködése a növénytermelési kísérleteknél;

b) a cukorrépával üzött rablógazdálkodás megakadályozása;

c) fontosabb kulturnövényeink termelési adatainak összegyűjtése.

Lejtényi György,
szakosztályi elnök.

A cukorkartell és a gazdák.

Abból az alkalomból, hogy a monarchia cukorgyárai az 1894. évben lejárta cukorkartell az 1895—96-iki termelési időnyre megújították és hogy Németország kormánya a cukorkiviteli prémiumokat emelni célozza, a nyitrai megyei gazdasági egyesület szükségét látta annak, hogy állást foglaljon s ez ügyben már most a képviselőházhoz egy memorandumot terjeszsen, nehogy — mint magát az O. M. G. E. elnökéhez intézett soraiban kifejezi — a közvélemény a kérdésben, mint rendesen történni szokott, a mezőgazdaság kárára preokkupáltassék.

A cukorgyárak rég idő óta a cukortermelést illetőleg kartellben állnak, melyhez ujabban a magyarországi cukorgyárak között az ugynevezett rayonizáló kartell is járult, a mely a cukorrépa termelési vidékeket osztja meg az egyes cukorgyárak között, a honnan az illető gyár cukorrépa-szükségletét beszerezheti.

Ennek hátrányait mi gazdák csak a legújabb időben érezzük, a mikor is a prémiumok által forszírozott cukortermelés tulprodukczióra vezetett és a cukorgyárakat annyira devalválta, hogy a cukortermelés megszűnt jövedelmező ipar lenni és a cukorgyárak termelésük redukálására vannak kényszerítve.

Ha e redukció pusztán Ausztriában, a melynek kivitele 3·5—4 millió métermázsa vagy Németországban történik, a melynek kivitele 10 millió métermázsa, akkor ezt a dolgok természetes folyamánának kellene tartanunk, mert csökkenvén az alkalom a kivitelre, a belföldi termelést redukálni kell.

Egész másként áll a helyzet azonban Magyarországra nézve, a mely a cukorgyártás terén még ma is a kezdetnek elején van s különösen cukorfogyasztásunk oly szerény keretek között mozog, hogy helyes adópolitikával az a legnagyobb könnyűséggel volna oly mértékre fokozható, a mely mellett nemcsak jelenlegi, körülbelül 200.000 métermázsanyi termelési feleslegünket tudnók a belföldön elhelyezni, sőt az évről évre emelkedő cukorfogyasztás cukoriparunk fokozatos fejlődését is lehetővé tenné.

Ez esetben nem volna szükség kiviteli prémiumokra, a cukortermelés kontingentálására, a cukorrépa-termékek rayonizálására.

A tultermelés okozta krízis előre látható volt és előre látták ezt maguk a cukorgyárak is, de remélték, hogy a kiviteli prémiumok mellett külpiacon hódítván, azt a kevésbé támogatott francia és német versenynyel szemben meg tudják tartani.

Németország kormánya azonban tekintettel az óriási arányokat vett cukorprodukczióra, hogy cukorfeleslegét még biztosabban értékesíthesse, mint azt az eddigi csekély mérvű prémiumok megengedték, törvényjavaslatot dolgozott ki, a melynek alapján az eddigi 1·25 márkás cukorkiviteli prémium, a mely az 1895. év augusztus 1-től kezdődőleg 1897. év augusztus hó 1-ig 1 márkára csökkent és ekkor az 1891-ik évi törvény értelmében megszűnnék, 4 márkára célozza emelni métermázsanként.

Ez a hír hozta létre monarchiánkban az új cukorkartell és egyúttal a kereskedelmi és iparos körök azon óhaját kezdi kidomborítani, hogy a prémiumok nálunk is hasonlóan emeltessenek.

Magyar Mezőgazdák Szövetkezete Budapest, V., Alkotmány-utca 31. szám.

A szövetkezet célja: I. Olcsó közvetítés gazdas. felszerelési és fogyasztási cikkek beszerzésénél. II. Mezői gazdasági termények legelőnyösebb értékesítése. III. Hitelnyújtás a tagok részére.
Tűz és jég elleni biztosítások közvetítése.
Sürgőnyezim:
Mezőgazdák, Budapest
Hív. óra 1/29—1-ig és 2—5-ig.
Áruraktár czime:
M. Á. V. nyug. pályaud. XX. sz. raktár.

Bizomány-osztály.

Hadseregellátás.
Gabonaeladás.
Erőtakarmányok vétele.
Fedezeti tőzsdéi kötések.

Áru-osztály.

Összes gazdasági cikkek a legkiválóbb minőségben.
Műtrágyák.
Építkezési anyagok.
Gazdasági vasneműek.
Gyapju, hizott marha és sertés bizonmánya értékesítése.

Vetőmag-osztály.

Mindennemű vetőmagvak megvétele és eladása. Eredeti külföldi magvak. Heremagvak bérrostálva.

Gazdasági géposztály.

M. k. államvas. gépgyára mezőgazdasági gépeinek szövetkezeti képviselőse.
A „Bergedorfer-Eisenwerk” tejjgazdasági gépgyár kizárólagos képviselőse.

Adriance Platt & Co. new-yorki kaszáló, marokrakó és kéveköző gépeinek kizárólagos képviselőse.

V. Vermorel-féle Éclair-permetező kizárólagos képviselőse.

Csonka Bánki-féle petrolcum-motorok mezőgazd. képviselőse.

Mindennemű kipróbált solid kivitelű gazdas. gép jutányos beszerzése.

Gazdasági géptelepek, malmok, takarmányos és tejes kamarák berendezése.

A szövetkezet alapszabályait és havonként kétszer megjelenő „Üzleti Értesítő”-jét bárkinek ingyen és bérmentve megküldi.

Mai számunk 20 oldal.

A nyitramegyei gazdasági egyesület kérvénye is ezen óhajának ad kifejezést, a mennyiben a kiviteli prémiumok emelésének engedélyezését, illetve azok élvezetét a cukorgyárak részére csak akkor véli engedélyezendőnek, ha ezek a kartelleket megszüntetik.

A kartellek ellen általában az O. M. G. E. és a Pestmegyei gazdasági egyesület a kiegyezés megújítása tárgyában kidolgozott memorandumaikban állást foglaltak, csak hogy pusztán azzal, hogy a kartellek megszüntetésére kényszerítsük a cukorgyárakat, a cukorkérdés teljesen megoldásra nem talál, de még azzal sem, ha a prémiumokat emeljük. Mert a cukorprémiumok emelésével egy bizonyos időre talán még versenyképesek lesznek cukorgyáraink a külföldön, de ezáltal a külföldi cukorárak még inkább le fognak szorítottatni és csak nagyobbodni fog a krízis.

Ha a monarchia gyárai épp a prémiumok által csábítva s ösztökélve nem erőszakolják a kivitt, hanem a természetes fejlődés útján maradnak, úgy nem áll be a krízis s ma nem kérik a prémium emelését, a mikor Németország csak oly prémiumot akar adni cukorgyárainak, mint mi adunk a mieinknek évek óta.

Csak hogy a mi cukorgyáraink annyira fokozták a kivitt, hogy az 5 millióban megszabott kiviteli prémium nem volt elég, a mennyiben 9·4 millió forintot vettek igénybe az 1894. évben, a melyből 4·4 milliót visszafizetvén a kincstárnak, a kivitt 4·3 mm. cukor mmjára 1·15 frt prémium esett csak, de mégis még egyszer annyi, mint a németeknél.

A tuhajtott versenynek az lett a következménye, hogy most Németország is valószínűleg emelni fogja a prémiu-

mot s ez annyira s addig fog fokozódni, míg a prémium oly magas lesz, hogy a gyárak ingyen adhatják a külföldnek a czukrot.

Remélhető azonban, hogy mielőtt idefejlődhetnék e czéltévesztett iparpártolási politika, a kormányok egészségesebb alapokra igyekeznek fektetni iparpolitikájukat.

A tultermelés okozta cukorválság alól a magyar cukortermelést csak úgy emancipálhatjuk, ha — mint azt az O. M. G. E. a kiegyezésről szóló memorandumában kifejtette — a fogyasztási adóterületet függetlenítjük és fogyasztásunkat első sorban a hazai termelésnek biztosítjuk, ha a prémiumokat nem emeljük magasabbra, mint más államok s ezáltal a kivitt, — a melynek a külföldön nincs fogyasztási piacza — nem erőszakoljuk, hanem e helyett a hazai fogyasztást növeljük és termelésünket ennek arányában fejlesztjük csak és hogyha végül a cukorgyárak függetlenítési törekvéseit, mely a nyers anyagnak saját termelésben való előállítására irányul, az által ellensúlyozzuk, hogy a cukorrépatermelést lehető széles köröknek, különösen pedig a kistermelőknek lehetővé tegyük, ha szövetkezeti cukorgyárak alapítására törekszünk és épp az utóbbiért a Nyitramegyei gazdasági egyesület ez irányu akcióját a legmelegebben kell üdvözlönnünk.

A nyitrai gazdák petituma tehát teljesen helyes eszméket hirtet, eltekintve a prémium kérdésétől, mely eddig is kizárólagos oka volt a tultermelésnek és melegágya a spekulációnak.

Kívánatos, hogy ez irányban más gazdasági körök is felvegyék az akciózt a cukorgyárakkal szemben, különösen a szövetkezeti cukorgyárak alakítása érdekében.

Mind e kérdések könnyü megoldást találhatnának persze az esetben, ha a magyar gazdaközönségnek egy érdekképviseleti szervezete volna, a mely nemcsak állásfoglalásával tudna eredményt elérni és befolyást gyakorolni, de a mely maga is keresné saját hatáskörében a gyakorlati megoldást, ez esetben szövetkezeti cukorgyárak létesítése után.

A cukorválság tehát egy újabb indító ok arra, hogy a magyar gazdaközönség mielőbb társadalmi uton igyekezzék megvalósítani régi óhaját, a mezőgazdasági érdekképviseletet, akkor mindennemű kartellt sokkal könnyebben tudhat saját körében ellensúlyozni, mint ma bármily szigorú papiroztörvény.

Rubinek Gyula.

ÁLLATTENYÉSZTÉS.

Rovatvezető: Monostori Károly.

Kocsis-képzés.

Talán merésznek tűnik fel állításom, de kimondom, hogy a mi kárt állataink romlásában és elpusztulásában szenvedünk, annak legalább $\frac{1}{3}$ -ad részét tudatlan, rossz kocsisaink, béreseink, állatgondozóink okozzák. Ezen tény tudatában két év előtt egy egészséges állatok gondozásáról és a betegek ápolásáról, mely maig 1200 példányban forog közlésben. A könyv ezen kaposságából, gazdaktól és földmivesiskolák tanítóitól kapott levelekből ítélve hinnem kell, hogy művem a kisgazdák s állatgondozók körében hasznos szolgálatot tesz, de bizonyosan tudom, hogy a székes-főváros mintegy 15—20 ezer kocsisa és állatgondozója között nem sok lehet olyan, a ki akár e könyvből, akár másképpen, az állatgondozás és ápolással tisztában van.

E tény is ismervén s az országos állatvédő egyesület vezetői és tagjai által is ösztönöztetvén, egy év előtt mozgalmat in-

után sorra csókolt a sok gyereket. Utoljára ketten a sógorával belekapaszkodtak a mamába s kihúzták valahogy az ekhó nyílásán. A bundás, szikár, magas asszony sirva ölelte Menyust, az édes bátyját.

— Csak hogy itt vagyunk, lelkem!

— Csak hogy itt vagytok! visszhangozta Menyus.

Jó tágas lakása volt a főerdésznek, meg se kottyant benne ennyi vendég. Fa bőségesen került, be lehetett fűteni illendő módon az egész házat. Végig kinyitotta Kadari a hat szoba ajtaját, hadd szaladgálhasson a kedves apróság; a saját gyerekeivel együtt éppen egy tucat háznépe volt most.

Villásreggelire ettek ösztövéres szalonát, ittak rá szilvóriumot. Azután a két férfi visszavonult az irodába, pipázni, beszélgetni.

— Ej, ej, csak már vagy korábban vagy később jöttetek volna, kezdte Menyus becsületes őszinteséggel. Akkor is jó, ha száraz, akkor is jó, ha már megfagyott; csak éppen most rossz; azt sem tudom, merre mozduljak veled ebben a feneketlen sárban.

— Már pedig engem megvádásztatsz, aszondom, sógor. Ezerévben egyszer kerülök ki hozzátok; akkor ki akarom venni a részemet minden jóból. Kopózni akarok! . . . járom a dombok pázsitját, mint egy elvadult stüsszi; erdei hangulatot keresek s hall-

TÁRCZA.

Boldog viszontlátás.

Irtá: Bársony István.

Kadari Menyus ellenzőt csinált a kezéből, úgy nézett ki a folyósóról az utcára. Ott, a novemberi sárban, egy ekhós szekér döcögött; nagyokat zökkent hol jobbra, hol balra; a lovak ugyancsak neki feküdtek a rudnak s egymást támogatva bukácsoltak előre, miközben az oláh kocsis megmehoghatta felettük kenderkötéltől font ostorát.

— Ki a csuda járhat itt ilyen kutyának való időben? kérdezte önmagától a varhói uradalom főerdésze. Vajjon hová igyekszik ez a Noé bárkája erre felé.

Mehetett biz' az a csébi vásárra is, minthogy ott visz el az ut a főerdész kertje alatt. De nem oda ment. Mikor a Kadariék kapuja elé ért, megállott.

Az oláh kocsis felemelkedett üléséről s benézett a kapun. Hej! — ordította, ki van itt, hej? Nyisd ki ezt a kaput!

Egy béreskölyök, a ki vizet merített volt a kutnál, nagy lomhán indult a kapu felé. A házigazda kíváncsian ment le a három vagy négy lépcsőfokon, a mi az ambitusról az udvarra vezetett. Épp akkor nyi-

szorgott be a Noé bárkája s mindjárt meg is állott a feljárnál.

— Menyus! Menyus! — sikoltott egy vékony női hang az ekhó alól.

— Menyus bácsi! bácsi! bácsi! zszibongott a sok üdvözlés minden szögletből.

— Szervusz Menyus! dörmögött utoljára valami vén fagót. S abban a nyomban egy bozontos szürke fej bukkant elő a szekér mélyéből; a fejbe egy avult ezüsttel pántolt tajtékpipa szára vala beékelve.

— Tyhüü! Tóni sógor! megbolondultatok? szörnyedt el Menyus, barátságosan fogadván ekkép a kompániát. Hogy mertetek ilyen itéleti időben utra kelni? Tízszor is benn ragadhattatok volna a sárban. Kivált a bóka malomnál . . .

— Ne óbégass sógor; itt vagyunk pontum. Az ördögnek tartoztunk vele. Ki tehet róla, ha egész esztendőben csak most tudtam egy kis szabadságot kapni? A telek-könyvek mellől el nem szabadulhat az ember. Ezek meg mind sirnak ősz óta, hogy elmaradt a szüret, semmiből se jutott ki nekik; a hugod váltig hajtja, hogy meg akar itt most hizni nálad, kipótolja a nyarat, az ősz, meg a jövő tavaszt.

Mialatt beszélt, egyik gyereket a másik után szedegette ki a szekérből. Volt vagy öt darab. Mind kicsi: nyolez esztendőstől lefelé. A legkisebbet nemrég választotta el az anyja.

Kadari előbb összeacsapta a kezét, az-

ditottam arr kocsis-képző vonatkozó p egyesületben az érdekelt mely így n vetett. Elér megvitátás állatvédő eg a budapesti kereskedeler

Igen első sorban gédek s vel sulat és egy sát helyezte miniszterium róságát ujon s a létesiten tervének ber

Az ipa kotta s a m fel is terjesz

A kocs biakban isn

A kocsis-isko

1. óra megismerése

2. óra.

3. óra.

4. óra.

5. óra.

potának felis

és nyugtatás

7. óra.

gondozása.

8. óra.

s azok okai.

9. óra.

s azok okai.

10. óra.

védelem.

11. óra.

s gondozása.

gatom a kop

fáradtság? ez

cselekedni. I

szegény irod

Menyus

tizenegyet m

— Ebb

hirtelenében

hogy megint

áll el. Ma m

Jobb ma egy

— Min

bele Tóni só

mindjárt, ha

Kadari

mondta neki

idejében; a s

az asszony l

egy kis disz

Azután fellá

összefogatta

neki, hogy

eressze el ö

kürtjelet hall

dába, felöltö

kát nyomott

nagy menyke

s így szolt:

Tóni só

— Hát

— Nem

— Mifé

— Azt

ditottam arra nézve, hogy Budapesten egy kocsis-képző tanfolyam rendeztessék s erre vonatkozó prozocióimat egy az állatvédő egyesületben tartott előadásom alkalmával az érdekelt körök elé tártam. A mozgalom, mely így megindult, nagyobb hullámokat vetett. Elénk érdeklődés, megbeszélés és megvitatás tárgyát képezte az egyfelől az állatvédő egyesületekben itthon és külföldön, a budapesti bérkocsis ipartársulatokban s a kereskedelemügyi miniszteriumban.

Igen melegen karolták fel az eszmét első sorban maguk a fővárosi bérkocsis segédek s velük a budapesti bérkocsis ipartársulat és egy értekezleten hathatós pártfogását helyezte kilátásba a kereskedelemügyi miniszterium is, utasítván e társulat előljáróságát ujonnan alkotandó alapszabályainak s a létesítendő kocsis-képző tanfolyam tantervének bemutatására.

Az ipartársulat alapszabályait megalkotta s a mondott tantervvel együtt már fel is terjesztette.

A kocsis-képző intézet tervezetét alábbiakban ismertetjük egész terjedelmében.

I.

A kocsis-iskolának a lóismeretre és gondozásra vonatkozó tanrendje.

1. óra. A ló külsője és életkorának megismerése.
2. óra. A ló bonczani szerkezete.
3. óra. A ló élettani működése.
4. óra. A ló mozgása és erő kifejtése.
5. óra. A ló egészséges és beteg állapotának felismerése.
6. óra. A ló etetése, itatása, használása és nyugtatása.
7. óra. A ló tisztántartása s egyéb gondozása.
8. óra. A ló gyakoribb külső betegségei s azok okai.
9. óra. A ló gyakoribb belső betegségei s azok okai.
10. óra. A beteg lovak ápolása s állatvédelem.
11. óra. Szabályos paták, azok vasalása s gondozása.

12. óra. Szabálytalan paták, azok patkolása és ápolása.

Ezen előadások 1—12-ig bezárólag egyfolytában tartatnak s míg be nem végeztettek, egyéb tárgyak nem adatnak elő. Alaptárgyakat képeznek tehát, melyeket a többiek (szerszám és járműismeret s gondozás, kifogás, befogás, hajtás, hely- és rendőri szabályismeret) követnek.

Népszerű nyelven, röviden oktattatik tehát a kocsis az első órában arra, hogy miféle külső részei vannak a ló testének s fogzatának miféle jeleiből lehet annak életkorát megítélni. A 2. órában megismertetik vele a ló csontvázát, izomzatát, izületét, emésztő-, lélegző-, vizező-, nemző- és érzékszerveit, vérkeringési és idegkiszülékeit. A 3. órában tanítatik arra, hogy a ló megismertetett szervei mirevalók, milyen élettani feladatot teljesítenek. A 4. órában ismerni tanulja a ló különféle mozgás formáit, erő kifejtésének, megterhelhetőségének nagyságát, tekintettel az utviszonyokra s minden egyéb körülményre. Az 5. órában emlékébe vétenek a jelek, melyek a betegséget árulják el és a tünetek, melyek betegség jelenlétére mutatnak. A 6. órában megismertetik a kocsissal a ló legtermészetesebb takarmánya, itala, a takarmány és ital adagolása s figyelmesen téteik a ló okszerű és czélszerű munkáltatására és az elkerülhetlenül szükséges pihentetésre. A 7. órában megismertetik az összes takarítóeszközökkel, a takarítással, pólyázással, alomkiszitással s a környezet tisztántartásának mibenlétével s egyébvel, a mi a gondozáshoz tartozik, pl. usztatással, nyirással, bélyegzéssel. A 8. órában felsoroltnak az okok, melyek külső betegségeket okozhatnak, előadtnak e bajok legfontosabbjai s tárgyalatik az ellenük való védekezés módja. A 9. órában ugyanily értelemben a belső betegségeket tárgyaltnak. A 10. órában megtanítatik orvosság beadásra, sebek bekötésére s egyéb betegápoláshoz tartozó dolgokra s befejezésül az állatkinzás és állatvédelem mibenléte iránt világosítottatik fel a kocsis. A 11. és 12. óra tárgyai bővebb magyarázatot igényelnek. Előadók: Monostori Károly, az állatorvosi akadémia tanára és Schwenszky Ármin, a patkolástan tanítója.

II.

A kocsis-iskolának a bérkocsi (egykes, kettősfogatu) szerszám (I. és II. fogatu) szerkezetére és gondozására vonatkozó tanrendje.

1. óra. Bérkocsi kovácsmunkái.
2. óra. Bognár munkái.
3. óra. Kocsilakatos munkák.
4. óra. Fényezőmunkák.
5. óra. Kárpitosmunkák.
6. óra. Nyerges és szijgyártómunkák.
7. óra. Kocsilámpa és ablakosmunkák.
8. óra. Forgalom közben bérkocsi kezelése. Előadók: Az illető ipartestület szakértő kiküldöttjei és a budapesti bérkocsi ipartársulat megbízott előadója.

III.

A kocsis-iskolának a kocsis helyi tájékozottságának a kihágási és ipartörvény idevonatkozó szakaszainak, a bérkocsi szabályrendeletnek s egyéb a bérkocsiparra vonatkozó hatósági rendeleteknek elsajátítására vonatkozó tanrendje:

1. Utcák, terek, középületek, nyilvános és egyéb fontos magánintézetek 10 órán át egy-egy kerületről óránként. A székesfővárost környező telepek, falvak s egyéb kirándulóhelyekről, az odavezető utak irányáról és távolságáról két órán át, a Duna jobbparti és Duna balparti oldalról egy-egy óránként. Összesen 12 óra, ebből naponta egy óra. Előadó: Kovács Károly ügyvédjelölt, a budapesti bérkocsi ipartársulat titkára.

2. A kihágási és ipartörvény idevonatkozó szakaszainak, a bérkocsi szabályrendeletnek s egyéb idevonatkozó rendeleteknek magyarázata 15 órán át naponta egy óra. Előadó: Kovács Károly ügyvédjelölt, a budapesti bérkocsi ipartársulat titkára.

1. §. Vasárnap- és ünnepnapokat kivéve a kocsis-iskola előadási ideje naponta esteli 8 órától 10 óráig.

2. §. Helyisége egyelőre az állatorvosi akadémia egyik e célra kérelmezett tanterme.

3. §. Taneszközök, a míg azok a budapesti Bérkocsi ipartársulat részére fokozatosan beszereztetnek az e célra felkért állatorvosi akadémia bocsátja a tanítás idejére a kocsis-iskola rendelkezésére.

gatom a kopók koncertjét. Ez csak nem fáradtság? ezt ugyan sárban is meg lehet eszeledni. Levegő! . . . levegő kell nekem, szegény irodalomlynak; értsd meg!

Menyus megnézte az óráját. Éppen tizenegyet mutatott. Borultas volt az ég.

— Ebben igazad van. Tudod mit öreg? hirtelenében tehetünk egy kis próbát. Félek, hogy megint esni kezd s majd napokig sem áll el. Ma még — úgy a hogy — megjárja. Jobb ma egy veréb . . .

— Mint holnap egy tuzok, — dörögte bele Tóni sógor. Menjünk rögtön, azonnal, mindjárt, haladéktalanul, subito!

Kadari kiszaladt a feleségéhez s megmondta neki, hogy csak ebédjeljenek meg idejében; a sógornak, meg neki tegyen el az asszony levest, frissen lehet majd sütni egy kis disznóságot, ha visszajönnek. — Azután feilármázta az inspekcziós kerülőt, összefogatta vele a kopókat s megmondta neki, hogy hova menjen velők; akkor eressze el őket, ha a galagonyás dombról a kürtjelet hallja. Utoljára visszament az irodába, felöltöztette a sógort nimródna, puskát nyomott a markába, maga pedig egy nagy menykő gyökérdorongot ragadott fel s így szólt: indulhatunk!

Tóni sógor kimeresztette a szemét.

— Hát te nem hozol puskát?

— Nem én.

— Miféle vadász vagy te?

— Azt akarom, hogy ma te mulass.

Ugy örülök a boldog viszontlátásnak, de úgy! . . . Majd ott leszek folyvást melletted. Beszélgetünk. Élvezzük a hangulatokat.

A sógor megcsóválta a fejét.

— Egész életedben ilyen voltál. Sohase szerettél vadászni. Erdész létedre! . . . igazán érthetetlen.

— Dehogy nem! Szereték én. Csak hogy kimélem a vadat. Tudod, minálunk nincsen valami sok. Hadd szaporodjék, az istenadta.

Gyalogszerrel mentek át az udvaron, a kerten s a mint a mezőre értek, mindjárt ott kezdődött a galagonyás-domb. Alig ezer-ezeröttszáz lépésnyire a háztól.

Csendesen, pipázva s szuszogva másztak felfelé a nedves, sikos gyepen, a mely felszakadozott a lépéseik nyomán.

Mikor a bokrok közé jutottak, könnyebb volt egy kicsit a járás. Ott már sok volt a száraz levél, az avar. Kadari belefújt a kürtbe.

Mennek mendegélnek, hát egyszer csak kiugrik egy nagy nyul egy sűrű szederbokor alól.

— Nini, mondja Tóni sógor, nyul! . . . te!

— Abiz' a, — csodálkozik Kadari. Ez volt a kettes. Mért nem lőtted?

Tóni hirtelen odakap a puskájához.

— Igazán! . . . löni kellett volna. —

De mért mondd, hogy ez volt a kettes?

— Mert így szoktuk mi itt; számba veszünk mindent, a mink van. A numero

egykes lent fekszik valahol a völgyben, azt mindig ott ugratjuk fel. Neked a hármast szántam. Azt fogják majd a kopók erre hajtani. Annak Nuczuj tudja a vaczkát. Többet nem is tudunk az egész galagonyás körül.

— Hány hold a galagonyás?

— Van vagy ezeröttszáz . . .

A ködös sűrűségben, valahol a szálerdő táján, megvakkant egy kopó.

— Hallod? ott van a „hármast”, mondta Kadari a kezét dörzsölgetve. Nincs párja annak a Ripacsnak; a világ legjobb kopója az. Mindent megtalál rögtön.

Vakszerencse volt, vagy csakugyan kitalasztalta már a nyulait Kadari: elég az ahhoz, hogy öt percig sem tartott, már észrevette a két nimród a bukdácsoló, szökni igyekvő nyulat. A boldogtalan pára feléjük futott.

Tóni sógor jó előre arczához emelte a puskát, úgy várta a gonosz fenevadat.

Ezalatt Menyus, a ki két lépéssel hátramaradt, hirtelen kirántott egy lepedőnyi nagyságu fehérszürke zsebkendőt s feltűnő gesztusokkal, nesztelenül kezdte libegtetni, mint egy zászlót. Mikor látta, hogy a nyul észrevette s hanyatthomlok irányt változtat: hamar összeavargatta a kendőt s a zsebébe rejtette.

Epp' akkor fordult vissza Tóni.

— Elment, — mondta.

— El, — felelt neki Menyus.

4. §. A fenti három fejezet alá foglalt tananyag olyképpen osztatik be, hogy naponta egy óra a lóisme és kocsiszerkezet ismére, egy óra pedig a helyi tájékozottság s a törvény és szabályrendelet elsajátítására jusson.

5. §. Az előszabott négy heti tanfolyam minden hó 1-én vagy 15-én kezdhető meg és illetve fejezhető be.

6. §. A bérkocsis-jelölt tanfolyam látogatási könyvecskét kap, melyben a népies modorban szerkesztendő tananyag kérdés és feleletek alakjában befoglaltatik, 28 üres lapja pedig a tananyag megfelelő rovatokkal, végén pedig nyomtatott képesítő bizonyítvánnyal láttatik el. Ezen képesítő könyvecskébe a kocsis-jelölt munkakönyve alapján személyleírása és a munkakönyvnek, valamint ideiglenes hajtási jogosítványának és ipartársulati törzskönyvi lapjának számai belefoglalandók. A tananyag megfelelő rovatok mindennap a tanfolyamhallgató könyvében az előadó által aláírandók s a jegyzetirovatban a magaviselet, szorgalom és előmenetel rovatok minden hét végén kitöltendőek. Ezen könyvecskét a Bp. Bérk. Ip.-társ. az előállítás árban adja ki a kocsis-jelölteknek.

7. §. Minden bérkocsis-jelölt felvételekor 2 frt = 4 korona tanfolyam- és képesítési vizsgadíjat fizet, mely tanfolyamlátogatási könyvecskéjében a Bp. Bérk. Ip.-társulathoz nyújtatik a megfelelő rovatban.

8. §. A bérkocsis iskola vezetője a Bp. Bérk. Ipartárs. elnöke, vagy ennek képviselőjében, ha a megjelenésben akadályozva van, az ipartársulat titkára. Minden előadás ellenőrzésére, mint iskolalátogatók váltakozó sorrendben az ipartársulat iparos előjáróságának és segédelőjáróságának egy-egy tagja megjelenik, kik a rend fenntartásában segítőknek, az elnök, illetve titkárnak s az iskola főkönyvében kirendeltségük betartását sajátkezű bejegyzéseikkel igazolják.

9. §. Félévenként nyomatott értesítő útján a bérkocsis-képesítési tanfolyam eredménye közzétételük s az ipartársulat tagjai között szétesztatik. Ezen értesítő magában foglalja a hallgatók és képesítettek neveit s azon változásokat, melyek a tanrendre és iskola berendezésére nézve előfordulnak.

10. §. A bérkocsis-iskola fenntartási

költségeit, az oktatók díjazását a Bp. Bérk. Ipartársulat fedezi összjövendelméből s a később netán külön ezen célra tett alapítványok és szubvenziókból.

11. §. Magánfogatokon vagy fuvaros kocsikön alkalmazott vagy alkalmazandó kocsis-jelöltek szintén látogathatják a tanfolyamot s nyerhetik el a képesítést, ha az előszabott beiratási díjat 2 forintot lefizetik, de azon körülmény, hogy magánfogatra vagy fuvaros kocsihoz nyerték el a képesítést, tanfolyamlátogatási könyvecskéjük bizonyítvány rovatában külön megjegyeztetik. Ez utóbbiak, ha később bármikor bérkocsisval óhajtanának közlekedni, a bérkocsis-képesítési tanfolyamot nem kötelesek ugyan újra hallgatni, de díjtalanul hallgathatják s bérkocsis-képesítő újabb vizsgáknak vannak alávetve s vizsgadíj fejében 2 frtot fizetnek.

12. §. A képesítő vizsgáló-bizottság tagjai, a tanfolyam rendes előadó tanárai s az ipartársulat elnöke. Az illetékes I. fokú iparhatóság, főkapitányság és állatvédő egyesület, a fuvarosok ipartársulata a vizsgálatokról értesítendőek s kiküldöttük ott hivatalból megjelenhetnek, a képesítendő vizsgálatában résztvehetnek s tapasztalataikról a bérkocsis-iskola főkönyvében megjegyzést tehetnek. Ezen hatósági látogatások és megjegyzések a félévi értesítőben szintén közzéteendőek. A tanfolyam belső rendtartására az ipartársulat iparos- és segédelőjárósága egyetemben külön szabályzatot készít.

Nem áltatom magamat azzal, hogy az ekként tervezett tanfolyam mivoltához bíráló és kifogásoló szó nem fér, de a körülményeket jól ismerve mondhatom, hogy a mi sajtósági fővárosi viszonyaink között s a jelzett pénzübeli erővel jobbat létrehozni azt hiszem nem lehet. Az elfogulatlan bíráló egyébiránt kiérezheti a tervezetből a lehető legjobb akaratot, megláthatja annak a közérdekre nézve üdvös voltát, különösen ha figyelmét ki nem kerülte, hogy a tanfolyamban a terv szerint bármely kocsis vagy kocsis-jelölt is résztvehet, tehát nemcsak az, a ki a fővárosban kíván bérkocsis-segédképpen működni.

A szembeszökő szakértelem hiányát, a tudatlanságból és durvaságból eredő végtelen állatkinzást s az ezen okokból keletkező óriási károkat tekintve, melyek a kocsis-

képze-sel jó részben okvetlenül megszüntethető, csak kívánnunk lehet, hogy ez üdvösnek ígérkező intézmény létesüljön, melynek eszméjét külföldön is sokhelyt már megtestesítették, más helyeken e mozgalom folytán megtestesíteni hajlandók.

Az ígét testté, most már az illetékes miniszteriumok tehetik s nem lehet kétségünk, hogy a köz érdekében meg is teszik, hogy az ezredéves kiállítás megnyitásával e tanfolyam is kezdetét vegye. Egygyel több közérdekű, üdvös intézményt mutathatunk be ekkor közelebbi szomszédainknak, kiknek ily iskolájuk még nincs s nem kellend szégyenkeznünk e tekintetben azon államokkal szemben sem, a melyeknek ily intézményük már van.

Monostori Károly.

Szarvasmarha-patkolás.

△ A gazdasági gyakorlatban eléggé ismeretes, hogy különösen téli időben, mikor a munkás-állatok sikos utakon járatjuk, marháink vasalását se kerülhetjük ki. Ez állatainkat azonban, az évszakra való tekintet nélkül is meg kell patkoltatnunk azon esetekben, midőn érdes, köves talajon huzamosan dolgoztatjuk, mert körmük szaruja ily esetben oly gyorsan és erősen lekopik, hogy azt a kopást az utánnövés pótolni képtelen, minek sántaság a következménye.

Kétségtelen, hogy a sikos uton való elesusamodást, mely fizamokkal, marjulásokkal, csonttörésekkel okozhat kárt állatainkban, némileg jégszegeknek (13. és 14. ábra) a patákba verésével is megakadályozhatjuk; azonban ugy a csuszamlás, mint a köröm tulgyors kopása ellen mégis a megfelelő patkót vehetjük legezelszerűben igénybe, mert a kevésbé kifárasztó munka végzésére is az nyujt a marhának legtöbb biztosítékot.

A köröm kopásának megakadályozására u. n. papucspatkót (15. ábra) használhatunk, a csuszás gátlására ellenben sarkos és körmös patkót (16. ábra) szükséges a patákra felvernünk.

Ily patkókat kovácsolható öntöttvasból gyárilag állítanak ma már elő különféle nagyságban s ezek olcsóbbak mint a kovács által készitettek, azonban mégis teljesen ezélszerűek.

Hazánkban a bécsi Ham M. Gasse Nr. 2.) melyeket a gyal

Ismeretes, nem szokott ma még erősebben hol czélszerűt ismerik, ott való az ököfogatok ennél fogva fele állat fejét mind tél segélyével, p kot kell vetni landó mellső kell felemelni a végét az állat r ber tartsa azt. legjobb a csánk

13. és 14. ábra.

lábat két ember a hogy az 17-18 Marhapatk igénybe lehet v ábra, mely ház

A madag

△ Miután országban szörv sertésvész németása szerint kültitő hatásu h nézve, s ezek ál gékonyak az denf le ragályo mert az angol lönben is nagy sedett s minden fogékony fajok utján honi ser összes szervez tek, s minden sen járványok nyabbakká vált eredeti fajtisztas indokolva lesz, zönség figyelme hívom fel, mel eddig még min ségtől menten, szik, s mely az szerint még edd betegségeben ne

Ez a ma melyet a sziget lakó hóva nép szabaddan tartv gondozás és kén ban, s mely ser képezi e népnek E sertésfaj is kiváló figy európai fajokkal tulajdonokkal b

Az eső szemetelni kezdett.
— Mindjárt megázunk, vélekedett Tóni.

— Meg, — biztatta Menyus.

— Mára tán hagynók abba. Azt mondd: ugy sincs itt több.

— Nincs. Majd holnap megnézzük a numero egyest. Az sánta egy kicsit; ha jól vigyázol, biztosra veheted.

Haza ballagtak. Mire megérkeztek, a három kopó már otthon volt, meg is száradt. Ők meg esuron viz voltak, mert utközben egyre jobban a szakadt az eső.

— Mit lóttetek? kérdezte a Tóni neje kíváncsi arcczal, a mikor betoppantak a házba.

— Nagyszerű őszi hangulatban volt részünk, válaszolt Tóni kitérőleg.

Estefelé a család összeült kártyázni. A nagyok durákat játszottak, a kicsinyek pedig keresztül-kasul mászkáltak rajtuk.

A nők nem győzték eleget hangoztatni a boldog viszontlátást és sajnálták, hogy nem tarthat ez az együttlét örökké. A férfiak minden ilyen kijelentésre sóhajtottak, koezintottak, ittak s megszorították egymás kezét.

Tóni sógor kijelentette, hogy a mig itt lesznek, nélkülözni szándékszik hálószobájában kedves gyermekeit. Eleget lármáznak otthon; soha se hagyják békében aludni.

Most az egyszer annyit szunnyad majd, a mennyi befér.

Hát a két férfinak egy szobában vetettek ágyat.

Még az ágyban is emlegették egy darabig a régi jó idöket. Egyik azt mondogatta: „hm-hm!” — a másik meg ezt: „hja-hja!”

Vége Menyus elfujta a gyertyát.

Tóni a sötétben tágra meresztette a szemét. Terringettét, gondolta magában, ez így nem jól lesz.

Tudniillik otthon a sok apró gyermek miatt örökké ég az éjjeli lámpa s Tóni azt megszokta. Teljes sötétségben lehetetlenség már neki az alvás. Tündöklik, próbálkozik, fejére huzza a paplant, — minden hiába. Vár, a mig Menyus nagyokat nem lélegzik, amiből tudja, hogy elaludt már.

Akkor csendesen feltápáskodik s nagy vigyázattal meggyujta a gyertyát. Néhány perez mulva kellemes zsidbadás vesz rajta erőt; aludni kezd.

Menyus világléletében vadember volt; erdész, a ki félelmet nem ösmer s a sötétséget is nagyon megszokta. Álmában érzi, hogy történt valami; mintha nappal volna, vagy mintha kigyult volna a ház. Felriad.

Látja az égő gyertyát, kipattan az ágyból, a szobaközepéről fuj egy nagyot. A gyertya elalszik.

Mire a paplana alá surran, Tóni már tágra nyitott szemmel fülel. Nem bír elaludni sötétben.

Még egy párszor ismétlődik a manöver. Végre mind a kettőnek teljesen kimegy az álom a szeméből. Menyus épp akkor ébred fel újra, mikor Tóni megserczent egy gyufát.

— Mi bajod?

Tóni rösteli az igazat megvallani. Hazudik. — Nem tudok aludni, sokat ettem, — mondja.

Menyus sem álmos már. Az asztalon egy üveg bor van; ott a dohányzacskó is, meg egy pár pipa. A gyerekek behozták volt a kártyát, itt építettek belőle várat.

— Tudsz pikétezni? kérdi Menyus.

— Hogyne tudnék, mondja Tóni.

— Gyere, pikétezzünk.

Menyus kiugrik az ágyból; a kályhában még jó kis tüzecke van, azt hirtelen megrakja, hadd lobogjon.

Azután rágyujt a két sógor. Menyus oszt.

Tóni azzal kezdi, hogy egy kilenczvenest mond be.

Reggel mind a kettő fáradt és álmos.

Tóni még azzal visszakivánczik a gyerekei közé, nehogy újra átvirasszák az egész éjszakát.

Mert hisz' mindennek illik, hogy háttára legyen, még a boldog viszontlátás örömeinek is.

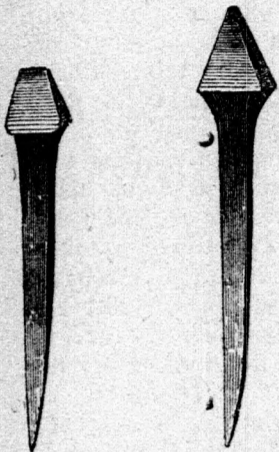
Hazánkban is számos nagy uradalom a bécsi Ham M. és fia cégtől (I. Strauch-Gasse Nr. 2.) hozta az ilyen patkokat, melyeket a gyakorlatból itélve ajánlhatunk.

Ismeretes, hogy különösen az ahhoz nem szokott marha, a patkolásnak gyakran még erősebben ellene szegül mint a ló, s a hol czélszerű megfékezésének módját nem ismerik, ott valóságos élethalálharc folyik az ökörfogatok megvasalásakor. Czélszerű ennél fogva felemlítenem, hogy a vasalandó állat fejét mindenek előtt rögzíteni kell kötél segítségével, pl. egy élő fához, aztán hurkot kell vetni lehetőleg hevederrel patkolandó mellső lába csüdjére, s annál fogva kell felemelni a lábát úgy, hogy a heveder végét az állat marján átvívén, ott egy ember tartsa azt. A hátsó lábat felemelendő, legjobban a csánkajlatra egy rudat tenni s a

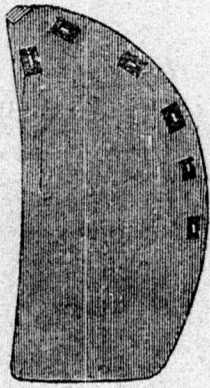
Nagyságra nézve oly nagy, hogy a legnagyobb yorkshirei fajjal versenyez, ha ugyan felül nem mulja azt. Színe fekete, van sima szőrű és göndör szőrű is. Mindkettőnél fajjellegé váló tulajdon az aránylag kurta vastag orr, hosszú test széles keresztmetszettel nagy lelógó fülekkel. Növése rendkívül gyors, hizási képessége bámulatos, rendkívül étkes, mindent megemésztő erős emésztő szervekkel. Husa és zsirja semmi kívánni valót fenn nem hágy, jó ízű, tiszta, zsirja kemény. Rendes, legfőbb tápláléka ugyanaz, mi a mi sertésfajtáinknak, — kukorica, — persze, az oda való gyökények kísérétében, s a szabad legelésben talált mindennemű egyéb gyök és gyümölcsfajokkal.

A szaporaság e fajnál szintén rendkívüli. A rendes fiadzás nem 4—6, mint a

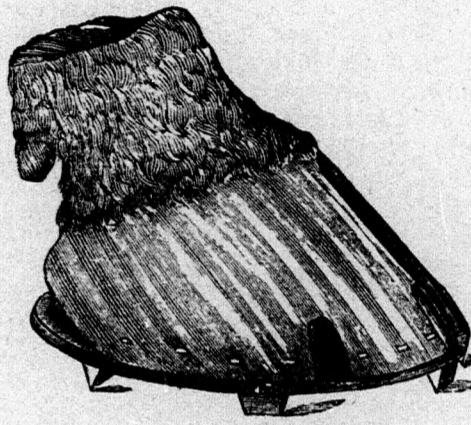
legegészségtelegebb része a földgolyónak, s e sertésfaj a hegyes vidéken esőnek, szélnek, forrásnak és viharának egyaránt kitéve, folyton szabad nyájban tenyészik, elkényeztető házi gondozás nélkül, s mégis ragályos betegségek nem fejlődnek ki közöttük, s nem hullanak falkaszámra el, mint a mi honi sertéseink. Pedig ha ott, a hirtelen változó klíma, a száraz rekkenő forrás egyfelől, a nedves, esős, szeles idő másfelől, a mocsáros légkörben, az emésztőképességet megsemmisítő lázas betegségek egész özönét zúdítja az ott lakó emberre, — bizony e kedvezőtlen éghajlat alatt, főleg a szükséges gondozás nélkül — csak a szabadban tartva — e sertések is alaja lennének vetve a járványos pusztításoknak, ha a faj benső ereje, szervezete rugkonysága, s életereje szívóssága ellent nem állana a külbefolyások

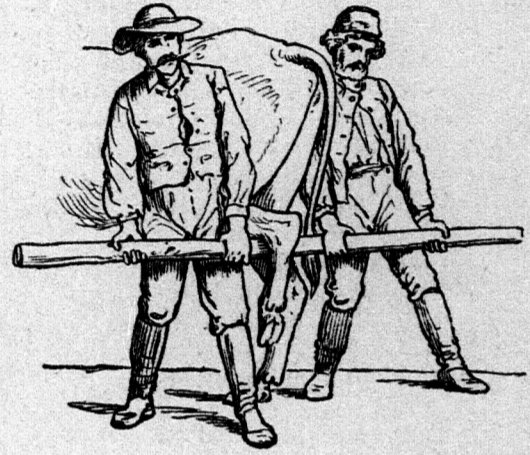
13. és 14. ábra. Jégszegek.

15. ábra. Papuespatkó.

16. ábra. Sarkos- és körmös patkó.

17. ábra. Ökörpatkolás rud segélyével.

lábát két ember segélyével úgy felemeltetni, a hogy az 17-ik ábra mutatja.

Marhapatkolás czélszerű kalodát is igénybe lehet venni. Egy ilyen mutat a 18-ik ábra, mely házilag is összeállítható.

Schwenszky Á.

A madagaszkári vérsmentes sertésfaj.

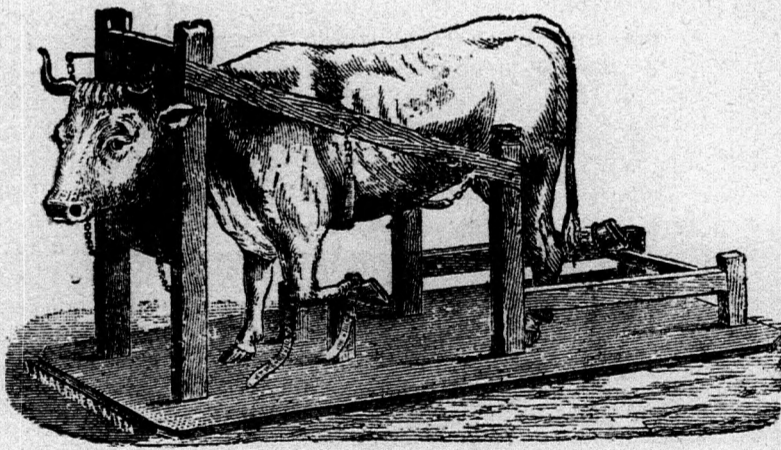
Amiután a Kőbányán lefolyt s az országban szörványosan még most is dúló sertésvész némely szakemberek állítása szerint különösen azért oly pusztító hatású hazai sertésfajtáinkra nézve, s ezek általában azért oly fogékonyak az utóbbi időkben mindenféle ragályos betegségek iránt, mert az angol s amerikai, már különben is nagy mértékben elkényesedett s minden betegségre rendkívül fogékony fajok általi keresztkezések útján honi sertésfajtáink általában összes szervezetükben meggyengültek, s minden betegségek, különösen járványok iránt sokkal fogékonyabbakká váltak, mint voltak régen eredeti fajtisztaságukban: azt hiszem indokolva lesz, ha a hazai gazdaközönység figyelmét egy oly sertésfajra hívom fel, mely faj saját hazájában eddig még minden járványos betegségtől menten, csaknem szabadon tenyészik, s mely az ottani tenyésztők állítása szerint még eddig semminemű járványos betegségben nem szenved.

Ez a madagaszkári malayi-fajsértés, melyet a sziget közepén a magas fensíkon lakó hóva nép tenyészt csaknem egészen a szabadban tartva azt, minden különösebb gondozás és kényeztetés nélkül nagy nyájokban, s mely sertésfaj egyik nagy gazdaságát képezi e népnek.

E sertésfaj rendes körülmények között is kiváló figyelmet érdemelne, mert az európai fajokkal szemben sok kiváló előnyös tulajdonokkal bír.

mieinknél, hanem általában 10—12 drb, melyeket könnyen és igen gyorsan felnevel évente rendszeren legalább is kétszer fiadzva. Növése oly gyors, hogy az egyéves süldőknek sulyuk, különös gondozás és hizálás nélkül, csupán a nyájban neveléssel is, a 100—150 kiló között váltakozik.

Legfőbb becses tulajdonságuk azonban az, hogy életerős természetüknél fogva oly szívós életűek, hogy ritkán, s csak leg-többnyire véletlen esetek miatt hullanak el. Sem orbáncz, sem torokgyík, sem sertésvész köztük hazájukban nem ismeretes. Ha

18. ábra. Ökörpatkolás kalodában.

elhull is egy-egy, véletlenül előforduló esetek folytán, semminemű járványos betegség köztük tanyát nem üt, edzett testszervezetük ellentáll, s úgy látszik, mintegy immunitás teszi őket ezek behatása iránt. Olyan e sertésfaj a többihez viszonyítva, mint pl. az amerikai szőlőfaj a honi fajtáinkhoz viszonyítva. Miképp a filloxera, ha megtámadja is azokat, erőt venni rajtuk nem tud, erősebb szervezetük s gyorsabb növekedésük ellentáll a pusztulásnak, úgy e sertésfaj is, és erővel bír szervezetében, magában hordja az ellentállási képességet, mely megóvjá őt a járványok általi pusztulástól. Hiszen Madagaszkár általában egyik

pusztító behatásainak, s ha az európai fajok fogékonyaságával birna a ragályos járványok iránt. Edzett természetű, rendkívüli erős emésztő szervezete, s ruganyos izomzata megvédi őt ezek pusztításaitól.

Nem könyvből teszem pedig ezen ismertetést, s nem is más utazók hallomásai alapján, hanem részint mint szemtanu, ki 15 évig laktam Réunion és Madagaszkárban, ki szemmel láttam, ismertem, s megfigyeltem ez állat fajtulajdonait saját hazájában éveken keresztül; részint pedig maguk a ben-szültött tenyésztő birtokosok a hóvák elbeszélései szerint közlöm az észleleteket, melyek annyival inkább birhatnak alappal, mert ezen embereknek semmi érdekük sem lehetett abban, hogy túlozzák sertésfajtájuk becsét, miután a Réunionba és Mauritiusba szállításra nézve — hozott sertések szállítása iránt amugy is egyáltalában versenytárs nélkül állanak.

Eredileg ugyan, nem madagaszkári őslakó e sertésfaj, mert csupán a hóva nép tenyészté, a sziget más lakói, kivált a nyugati oldalon lakók, mint mahomedán vallásuak, sertést egyáltalában nem esznek, hogy nem esznek, nem nevelnek, de sőt leg-többnyire annyira undorodnak attól, hogy például a szakaláv népet százával lehet megkergetni egy darab szalonnával vagy sertéshussal, mint előtte a piszoknak, ragálnak s veszedelemnek jelképével s okozójával; — az ott ezer-számra tenyésztő vaddisznó-faj pedig ettől egészen elütő más faj, úgy testalkatra, mint minden egyéb tulajdonára nézve, egyaránt, úgy hogy ettől az le nem származhatott.

Miután pedig maga a hóva népfaj sem őslakó a szigeten, hanem a malayi félszigetről néhány száz év előtt vihar által a madagaszkári partra véletlenül hanyatott bevándorló, kik törekeny gerendatutajokon akartak átkölni a malayi félszigetről a közel eső valamelyik ausztráliai szigetre, s

mint költöző nép, Lázálataikkal együtt tették vándorlásukat, — bizony felvehető, miszerint e sertésfajt is ekkor hozták magukkal a malayi félszigetről Madagaskárba. Ők maguk is úgy beszélnek. Itt azonban, mint már akkor a földmívelés és állattenyésztés ősméretével, s sok tekintetben saját civilizációval bíró nép, új hazában nem hagyta elkorcsosodni kedvenc állatját, hanem a fajnemelés helyes elvei alkalmazásával azt a fajtókély legmagasabb színvonalára igyekezett emelni.

Igy, hogy csak egyet említek, e vadnak képzett nép már századokkal előbb, szigorúan szem előtt tartotta azon szabályt, hogy egy évnél előbb, a fiatal kocza süldőt nem szabad kan alá eresztetni, sem a kant, egy év eltelté előtt a nyájba csapni. Szaporításra pedig a leggondosabb figyelemmel választották ki már ős időktől fogva a legeszebb példányokat. Innen van, hogy jelenleg is, a mint a malacok elválaszthatók anyjuktól, azonnal külön nyájba terelik és gondosan külön jártatják a koczákat, s újra külön más nyájban a maguk szánt kan malacokat, a többi azonnal kiherélve mind.

E szabályok következetes fentartásának lehet tulajdonítani sok tekintetben azt, hogy e faj századok óta nemcsak nem korcsosodott és nem satnyult el, hanem fejlődött, nagyobbodott, tökéletesedett, erősbült s elérte a tökély azon fokát, melylyel európai fajaink egyáltalában nem dicsekedhetnek.

Hogy Európába áthonosítva megtartaná-e e fajsertés a járványok elleni immunitását, mit hazájában élvez, azt persze feltétlen biztossággal előre állítani nem lehet. De gondos külön tenyésztés mellett remélhető lehet. Legrosszabb esetben is igen sok időbe kerülne, míg kiváló erős tulajdonai mellett, az európai fajok színvonalára súlyedne e tekintetben. Mindenestre azonban honi sertéseinknek már csak az e fajjal keresztezése is — ennek egyéb tulajdonai miatt is — oly fokú tökéletesítését eredményezné hazai sertésenyésztésünknek, mely a kivált jelenleg kiállott országos csapás után nem remélt fellendülést idézne elő rövid időn úgy az emésztő képesség s általános életerő fokozása, mint a fajnagyság és gyors növés tekintetében, melynek országosan előnyös hatását előre kiszámítani sem lehet.

A szállításra nbzve további felvilágosítással kívánatra szívesen szolgálók.

Zilahy Kiss Lajos.

Midőn ez érdekes közleményt szöszereint adjuk s annak figyelmet érdemlő voltát készséggel elismerjük, csak annyit kívánunk felhozni, hogy hazánkban is van oly sertésfaj, amely a különféle sertésbetegségeknek konokul ellen áll s maga a mangalicza is egyike a legellenállóbb természetű sertéseknek mindenütt ott, ahol *tulenyésztve* ninc.

A mondott sertésfaj egy félvadnyáj, mely a nagyváradi latin-szertartásu papság tulajdonát képezi. E nyájban hivatalos adat szerint egyéb mint mételykór nem pusztít, sőt elő sem fordul.

Hogy modernbb tenyésztési viszonyok közé kerülve akár ezen sertés, akár az itt szóba hozott madagaskári, megtartja-e ellenálló képességét, az mindenestre kérdéses és nem valószínű.

Kísérletet ez irányban magánfél, úgy gondolom, nem igen tehet, az állam azonban — az óriási sertéskeletkezésre való tekintettel — bizony jól tenné, ha az ilyen kísérletet megtétené.

Rovatvezető.

GAZDASÁGI ÉPÍTÉSZET.

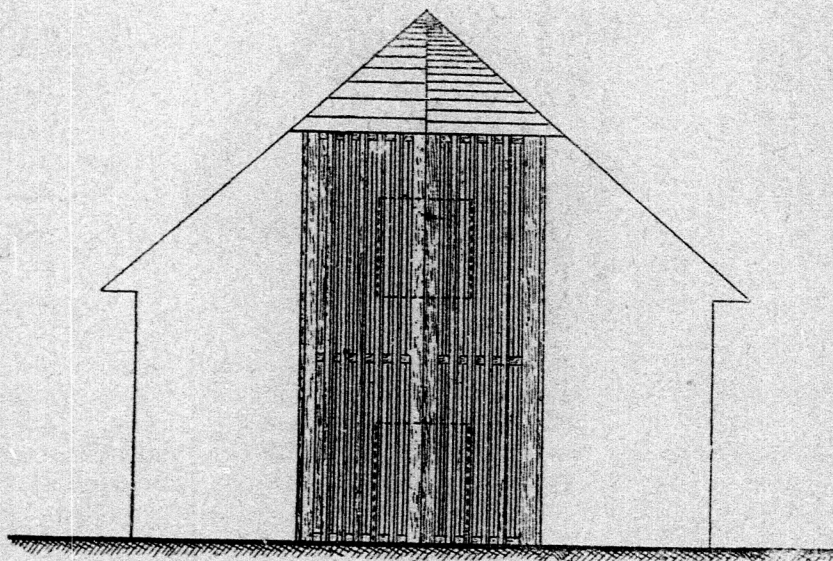
Rovatvezető: Száhlender Gyula.

Egy praktikus takarmánytartó.

Sok gazdaságban szokás az, hogy a lóistálló padlására takarmányt raknak, a hol az porcióba kötözve naponkint leadatik az istállóba, még pedig egyszerre csak oly mennyiségben, a mennyi az esti, hajnali és déli takarmányozásra szükséges.

Sok takarmányt azonban egyszerre az istállóba vinni többféle okból nem tanácsos; 1. mert sok ideig maradvá az istállóba, annak átható szaga teljesen átjárja s így az állat nem fogyasztja azt oly izletesen, mint különben; 2. a lovak a be- és kifogásnál, ha hozzáférhetnek, kihuzgatják, tehát sok kárba vész; 3. az istálló helyét szűkíti; 4. végre — a mi legfontosabb ott, hol a cselédek marhát tarthatnak, — a lovaknak szánt takarmányból, a kocsisok tehenei is esznek.

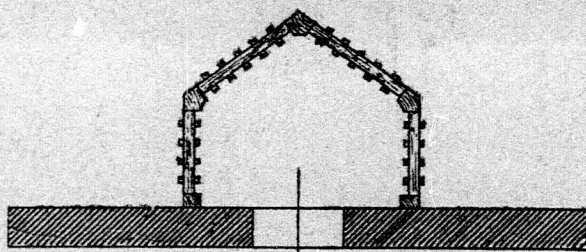
Mindez elkerülhető azon egyszerű takarmánytartóval, melyet jelen ábrában bemutatunk.

19. ábra. Praktikus takarmánytartó (előnézet).

Az istálló tűzfalán a padlásról a szabadba egy ajtó van vágva, mely kulcsal vagy lakattal zárható; az istálló végén közvetlenül ez ajtó alatt, az istállóból a szabadba egy másik szintén zárható ajtó vezet.

E két ajtó előtt a föld 4-5 vagy 6 szögben oszlopot ásunk le, melyeknek oly magasnak kell lenniök, a mily magas az épület, azért, hogy betetőzhető legyen; az oszlopok alját, közepét és felső végét geren-

20. ábra. Praktikus takarmánytartó (alaprajz).

dákkal összekötjük s belülről és kívülről, tehát két soron belecezzük úgy, mint a kukorica-górért szokták. Szóval az egész alkotmány úgy néz ki, mint egy az istálló végére állított kukoricaszárító. Ez a takarmánytartó.

Ha mármint a takarmány porcióba van kötve, a meghatározott napszakban a gazda felmegy a padlásra s kinyitva a takarmánytartó padlásról nyíló ajtaját, az egy vagy akár két napi porciót a takarmánytartóba dobálja s az ajtót felülről elcsukja. Az etetésnél aztán az istállóból nyíló ajtót nyitja fel, a honnét a cselédek az egy etetésre való

takarmányt kihordják, a többi etetésre való pedig ismét elzárható. Itt tartható a zabosláda is.

Ily módon aztán, — teteje lévén a takarmánytartónak, — az esőtől, hótól ment lesz a takarmány, kellemetlen istállószagot nem kap, el nem pocékoltatik, az istállóban helyet nem foglal el és végre a cselédek sem férhetnek hozzá. Ifj. Horváth Jenő.

KERTÉSZET, SZŐLŐSZET.

Rovatvezető: Angyal Dezso.

A szőlő mint a kerti utak szegélye.

A kertészetnél mindig oda kell törekednünk, hogy a hasznosat a széppel a lehető szorosán párosítsuk. A hasznosságot már magában a kert cseléje követeli meg, míg a külső csin és kellemes benyomás beigazolni hivatvák, hogy a kertészet a tágas mezőgazdaság költségzete. El kell tehát követnünk lehetőleg mindent, hogy e kettős célt összhangzatba hozzuk, szóval egyesítsük.

Az ily megfelelő hatást első sorban is a szabályos beosztás és a kerti utak szegélyezése idézi elő. A szegélyezés különböző szokott lenni s mert a szép mellett a hasznosat is szemünk előtt kell tartanunk, választásunk az ily szegélyezésnél mindenkor oly növényzetre essék, mely annak elérését is kilátásba képes helyezni. Ilyen lehet a többek között az is, ha a kerti főutak széleit szőlőtőkékkel ültetjük be. Volt alkalmunk ilyenmü szegélyezést nem egyszer láthatni s a kellemes behatás mellett annak biztosítását is hallottuk, hogy nagyon ki is fizeti magát.

S ezen nem is lehet csudálkoznunk, ha meggondoljuk azt, hogy egy-egy helyesen kezelt és jól gondozott tőke több kg.-nyi termést képes adni s így nem egy esetben a háznál az asztalt kitünő gyümölcsessel képes ellátni.

Minden körülmények között befolyásolja azonban ezen hasznot első sorban a fajok helyes megválasztása. Ezen fajok megválasztása mindenekelőtt is a célunk megfelelő legyen. Ezzel ugyan nem azt akarom mondani, mintha egyik-másik válfaj nem volna eléggé hálados, nem fizetné meg elég gazdagon azon helyet, melyet elfoglal, mégis azonban törekvésünk oda kell irányítani, hogy a jobbnál-jobbát, nemeselmesebbet és értékesebbet termeljünk, főképp akkor, a midőn az célunknak inkább megfelelő, dacára, hogy munka és mívelésében egy és ugyanannyi igényekkel bír. Erre a célra nagyon megfelelők az ugynevezett asztali és csemege válfajok.

Mint ilyeneket ajánlhatom az ropogós gyöngyszőlőfajokat, (chasselas blanc croquant (fehér) és rouge (piros) melyeknek korai érésük, kellemesen édes ízük, termékenységük mellett még azon előnyük is van, hogy a szállítást is jól eltűrnek és télre eltehetőek.

Ide sorolandó a „Passatatti” válfaj is. Ez egy szerencsés keresztezése a fehér chasselas és muskátfajnak s innét van, hogy az előzők jeles tulajdonai mellett még gyenge muskátzammattal is bír. E faj is határozottan megérdemli, hogy a csemegefajok között elsőrendű helyet foglaljon el.

Ne legyünk azonban hálátlanok a szerény, de bőven termő kék portugizi (oportó) fajunk iránt. S ha nem is hoz diónagyságu bogycákat s nem is szolgáltat egymagában nehéz tüzes boranyagot, hanem egyéb jó

tulajdonai a kertben

Nem a Madelein magasztalja és gondos gyözték me érőkhez mutatja mire éresre elrugja, hót érett szem bortermele „gazdabolo ember, hót dem azt, h ten ültetve de tisztán

A faj kintettel k egy időben történhetn szor sem mennyiség feledkezzü Ezek közt tünőbbet a talyfajokat csük és f metszésük böttermők

Eltar hozzájuk ros, kék g vel akár azonban a szogot illebe sem

Vann sebb válfa a felkaró sokféleség nem is aj tuk csak a melyek vityak ki beváltak.

Nem azon körü jeinkben a támadása megfelelő használju

Neh vetni szol ményre k

Dac desen me így a ren den körü még sem egymás amerikai gazdag g den irán kell tehát nek meg pedig ne mint ink

De meg bogyók bad légy minden lenül me egyoldal talatok s lyezésén 140-160 czélszerű

tulajdonai mellett határozottan megérdemli a kertben is a maga helyét.

Nem tudok egyetérteni azokkal, a kik a Madeleine angevine-féle válfajt az egekig magasztalják. Engem hosszabb tapasztalataim és gondos megfigyeléseim egészen másról győzték meg. Igaz, hogy tán a legkorábbi érőkhez tartozik s meg is hozza, legalább mutatja minden tavasszal fűrtéit, azonban mire érésre kerül a sor, termését annyira elrugja, hogy alig marad a fűrtön egy-két érett szem. Jól jegyezze meg egy szellemes bortermelőnk, mondván, hogy valóságos „gazdabolondító”; mert sohasem tudja az ember, hogy hányadán van vele. Megengedem azt, hogy más megfelelő fajokkal keverten ültetve ezen rossz tulajdonságából veszít, de tisztán ültetni senkinek sem tanácslom.

A fajok megválasztásánál továbbá tekintettel kell lennünk arra is, hogy azok ne egy időben érjenek; különben könnyen megtörténhetnének, hogy egyszer sok, míg más-szor semmi sem teremne. Azért, ha bizonyos mennyiségű korai fajt választottunk is, ne feledkezzünk meg a későbbi érésükről sem. Ezek közt pedig alig lehetne jobbat és kitünőbbet ajánlani, mint a különböző muskátályfajokat, melyek tartósságuk, husos gyümölcsük és folséges zamatuk által tűnnek ki s ha metszésüket okszerűen végezzük, úgy eléggé bőtermők is.

Eltarthatóság tekintetében közel áll hozzájuk a kecskecsesfaj is, (van fehér, piros, kék gyümölcsű) mely husos gyümölcsével akárhányszor tavaszig is eláll, a mi azonban a kellemes ízt és zamatot cukros-ságot illeti, az előbbieknél még csak közelebe sem léphet.

Vannak még számos és jelesnél jelesebb válfajok, melyek szintén megérdemlik a felkarolást. De miután a gyűjteményes sokféleséget nem tartjuk czélszerűnek s így nem is ajánljuk azt, néhány oly fajra kívántuk csak szíves olvasóink figyelmét felhívni, a melyek kitűnő tulajdonaik által elsőrendűt vívtak ki, talaj és égáji viszonyaink közé beváltak.

Nem hagyhatom azonban érintetlenül azon körülményt sem, hogy elszigetelt kertjeinkben sem lehetünk biztosak a filoxera támadásai ellen, azért e czélra is mindig megfelelő alanyra ojtott szőlőajtványokat használjunk.

Nehogy azonban egy többször elkövetni szokott hibába esünk, még egy körülményre kívánok rámutatni.

Daczára annak, hogy a kert talaja rendszeren megfelelő termékeny szokott lenni s így a rendes és zavartalan anyagcserére minden körülmény között számítanunk lehet, még sem szabad itt sem a tőkét sűrűn egymás mellé ültetni. Ismerjük ugyanis az amerikai alanyfajok abbéli sajátságát, hogy gazdag gyökérzetet fejlesztenek s azzal minden irányban a földben terjeszkednek, el kell tehát fogadnunk azt, hogy minden tőkének megfelelő térségre szüksége is van és pedig nem is annyira, mint azt a külső része, mint inkább a gyökér hálózata megkívánja. De meg amugy is, miután a fűrtök, illetőleg bogycok minél tökéletesebb kifejlődése szabad légjáratot s a napsugarak közvetlen és minden oldalról való érintkezését elengedhetlenül megkívánja, a sűrű ültetésnek csak egyoldali magyarázata marad. Eddigi tapasztalatok szerint az ilyenmü kerti utak szegélyezésénél a tőkék egymástól távolságára a 140–160 centiméter köz mutatkozott legczélszerűbbnek.

Liebbald Béni.

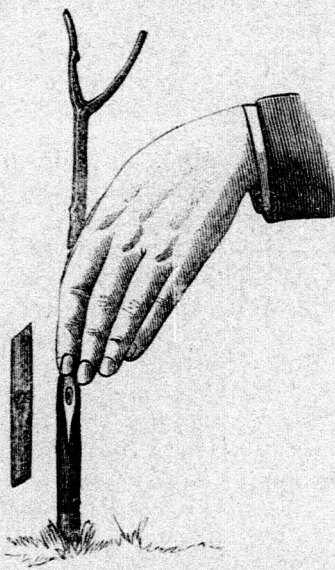
Uj szemzőkés.

Az alábbi ábrában bemutatott szemző-eszköz arra a czélra készült, hogy ennek segítségével az alanyon a héjat ott, a hová a szemet beilleszteni óhajtjuk, könnyen és gyorsan elválaszthassuk.

21. ábra. Szemzőkés.

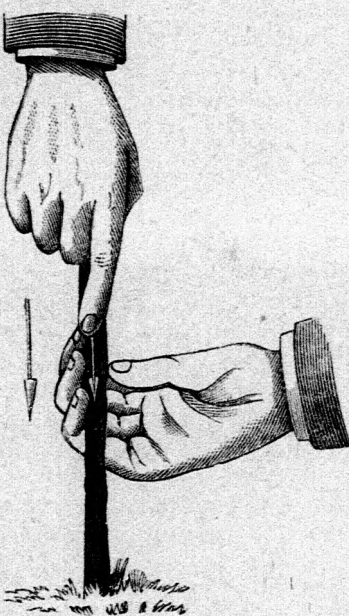
Az eddigi eljárások szerint először a szokásos T alakú vágást kellett megtenni és utána a héjat a T szárának irányában a kés hegyével, vagy egy kis, fából, vagy csontból készült szerszámmal óvatosan felemelni és így aztán az előbb elkészített nemes

22. ábra.

szemet az alany felemelt héja alá betolni. Az új eszköz ezen munkát, t. i. a bevágást és a héj elválasztását, két fogással gyorsan és biztosan engedni megtenni.

Ugyanis az eszközt rendes kés módjára használva, megcsináljuk a T felső keresztmetszését, azután a kést kezünkben

23. ábra.

megfordítva, annak nyilhegy alakú végét a keresztvágásra függélyes irányban lefelé toljuk a héj alá (l. a 23. ábrát), miáltal nemcsak a T hosszmetésztését, hanem egyúttal a metszés irányában a héj elválasztását és felemelését is végeztük, mire csak a szem beillesztése marad hátra.

Magas törzsű fákon czélszerű a bevágásokat fordított J alakban tenni, mert a munka így könnyebben végezhető s egyúttal az alany felfelé eltolt héja kis tető módjára védi a szemet az esővíz behatolása

ellen, a mi ellenkező esetben, különösen rosszul kötözött szemzéseknél gyakran a szem kirohadását idézi elő.

Az új szemzőeszköz kapható Dreher Ignác és fia czégnél Budapesten, Kossuth Lajos-utca 14.; ára 2 forint.

IRODALOM.

A kettős termelésről, vagyis hogyan lehet ugyanazon területről évente két termést nyerni? Irta Milhoffer Sándor. Kecskemét. Metzger Béla kiadása. 1896. Ára 1 frt 50 kr.

Azok, a kik az uralkodó agrárválság okát a tultermelésben látják, bizonyára feleslegesnek tartják oly módokról elmélkedni, melyek segítségével a mezőgazdasági termelés fokozható s melyek sorába a kettős termelés is tartozik.

Ha részünkről mindazáltal éppen a jelenlegi viszonyok között a kettős termelésnek kiváló jelentőséget tulajdonítunk, teszszük ezt azért, mert meg vagyunk győződve, hogy a kettős termelés által nemcsak a termés, hanem egyúttal a gazdaság jövedelme is fokozható.

Örömmel vettük tehát, hogy szerző ezen kérdésre a figyelmet felhívta, annál is inkább, minthogy a szakirodalom ezt a kérdést eddigelé nem méltatta kellőképpen.

A czimben említett munka két részből áll, az általános és különös részből.

Az általános részben szerző mindenképpel a kettős termelés jelentőségét iparkodik kimutatni, melyet viszonyaink között főképpen abban lát, hogy általa különösen a takarmánytermelés a legkiterjedtebb belterjeség fokára emelhető, még pedig az üzemtöke szaporítása nélkül.

Érdekes részletek kíséretében bemutatja ezután a kettős termelés szerepét a külföldi államokban, nevezetesen Egyiptomban, Olaszországban és Németországban.

Hazánkra áttérve s természeti viszonyait vázolván, arra az eredményre jut, hogy időjárási viszonyainkat tekintve, a kettős termelés akadályokba nem ütközik.

A kettős termelésnél követhető módokat tárgyalva, részletesen a tarló-növények termelésével és a köztes míveléssel is foglalkozik. De ezeken kívül létezik a kettős termelésnek még egy harmadik módja, mely a szerző figyelmét ezen alkalommal elkerülte, az t. i., midőn a másodtermést szolgáltató növény p. o. csibehur, szeradella, murokrépa stb. magva a főterménnyel együtt elvetetik s a főtermény letakarítása után továbbfejlődve, később kerül letakarításra. Ezt a módot pedig éppen viszonyaink között tartjuk nagyon alkalmasnak, mert biztosabb terméseket szolgáltat, mint a tarlóba vetés.

A következő fejezetben a kettős termelés keretébe illeszthető zöldtrágyázásról is megemlékeztünk, egy további „A kettős termelés elhelyezése a piaci termények sorrendjében” czimű fejezetben azon kérdéssel foglalkozik, hogy a rendszeres kettős termelésnél a termények milyen sorrendben következzenek.

Szerző szerint a kettős termelés előnyei csakis a szabad gazdálkodás keretében élvezhetők és ezért a vetésforgók szerinti gazdálkodást a kettős termelés rendszerénél kizártnak tekinti, később azonban mégis csak vetésforgók alapján ismerteti a kettős termelésnél követendő rendszereket, azt mondván: „azért, mert a vetésforgó kifejezést mellőzzük, feltételezzük, hogy a talajt (jobban mondva szántóföldet) az adott beosztás mellett rendszeresen tartják kultúra alatt, azaz esetleg csak az egyes növények változnak, de nagyban egészben a vetésforgók által megkövetelt szabályok szigorúan betartatnak. (69. lap).“

Vagy nem vetésforgó-e, ha szerző a 68. lapon a homoktalajon követhető gazdasági rendszert következőképpen jellemzi:

1. évben rozs, szeradellával.
2. évben zabosbüköny trágázva.
3. évben rozs, csibehur.
4. évben zab, biborhere.
5. évben tengeri, őszi borsó-keverék.
6. évben esalamádé trágázva.

Még számos más, részint könnyű, részint kötött talajon alkalmazható vetésforgót mutat be szerző, a főbéknel egyúttal a kezelés mikéntje iránt is részletes utasítást adván.

Az általános rész utolsó fejezetében a visszapótlás kérdése tárgyalatik. Részletes, de nem éppen szerencsés csoportosított adatok alapján szerző arra az eredményre jut, hogy kettős termések segélyével „a talaj tápanyagának mérlege helyesen egyensúlyozható”.

A különleges részben a kettős termelés szempontjából viszonyaink között legfontosabb növények termelési módját ismerteti a szerző elég részletesen és az egyes növények speciális jelentőségének kellő kidombrításával.

A pillangós virágok közül, melyeket szerző hibásan pillangós „viratuk”-nak mond, az őszi borsó és büköny, a szörösbüköny, a biborhere, szeradella és csillagfürt, a „tünemük” (?) közül a csibehur, fehér mustár és a pohánka, a pázsitfélék családjából a mohar, a köles és a esalamádé és a kapásnövények közül a tarló- és murekrépa ismertetnek.

Már ezen rövid ismertetésből is kitetszik, hogy nem felületes elmefuttatással, hanem részletes tanulmányok alapján gondosan megírt munkával állunk szemben, melynek becsét különösen még az is emeli, hogy szerző fejtegetéseinek mindig a hazai viszonyokat tartotta szem előtt s a hol csak teheti, a hazánkban ez irányban elért eredményekkel beszámol.

Persze ez a munka sem ment minden hibától.

Kifogás alá esik mindenekelőtt szerző magyarsága, a mennyiben több ízben, p. o. a következő szófuzással találkozunk: „A kettős termelés az ország egyes vidékein szórányosan lesz ugyan gyakorolva”, vagy: „A fölvek öntözése már a régi rómaiak által is lett gyakorolva” (22 lap) vagy „a száraztakarmány más uton lesz nyerve” stb.

Értelemzavaró sajtóhibák sem hiányoznak. Azt olvassuk p. o. a 65. lapon, hogy hazánkban 1890-94-ben 6452 millió hektár volt gabonaneműekkel, 189 millió hektár kereskedelmi növényekkel elvetve stb.

Azt sem tudjuk megérteni, hogy az 58-66 lapig terjedő statisztikai adatoknak mi közük a kettős termeléshez, ezek nézetünk szerint elmaradhattak volna, a nélkül, hogy a könyv értéke esőként volna s helyettök szivesebben azt láttuk volna, ha szerző a kettős termelés üzleti oldalát is fejtegetései tárgyává tette volna, mert annyi kétségtelen, hogy a kettősstermeléssel a termések és közvetve a gazdaságok jövedelme is fokozható, de kérdés, hogy a tiszta jövedelemre is fokozólag hat-e a kettősstermelés, s ha igen, milyen mértékben?

Ezt a kérdést pedig azért vetettük fel, mert határozottan tévesnek tartjuk szerzőnek ama állítását, hogy a kettősstermelés felkarolása ugyszólván semmi üzemtőke szaporításával nem jár, sőt ellenkezőleg kiterjedtebb mértékben folytatva, nagyon tekintélyes üzemtőkeszaporítást igényel.

Különbön pedig ezen, a tárgy lényegét alig érintő kifogásoktól eltekintve, el kell ismernünk, hogy szerző ezen, tudunkkal első művével úgy a szakirodalomnak, mint a gazdaközönségnek nagyon becses szolgálatot tett, minélfogva ezt az érdekesen meg-

írt, sok tekintetben eredeti észjárását eláruló és esinosen kiállított munkát az illető körök szives figyelmébe ajánljuk, egyúttal kívánva, hogy a kettős termelés rendszerének terjesztéséhez minél nagyobb mértékben hozzájáruljon.

Hensch Árpád.

Törvényjavaslat a filloxera által elpusztított szőlők felújításának előmozdítása tárgyában.

Legutolsó számunk vezércikkében méltattuk a földmivelésügyi miniszternek a filloxera által elpusztította szőlők felújításának előmozdítása tárgyában a képviselőháznak benyújtott törvényjavaslatát. Térészüke miatt magát a törvényjavaslatot nem közölhattük, ezért ezt most utólag eredeti szövegében adjuk.

I. FEJEZET.

1. §. A földmivelésügyi miniszter utasítja, hogy

a) filloxera által elpusztított szőlők felújítására szükséges szőlővesszőknek és szőlőoltványoknak a közdzdaságilag fontosabb hegyvidékeken nagy mennyiségben való termelését és méltányos áron való kiszolgáltatását biztosító intézkedéseket tegyen;

b) az új irányú szőlőművelés gyakorlati ismereteinek népszerű terjesztése végett a munkások díjazása mellett, rendszeres tanfolyamokat szervezzen;

c) a székesfőváros határában vagy közelében a szőlőművelés céljaira szolgáló központi kísérleti állomás szervezése mellett kísérleti telepet létesítsen és rendezzen be.

2. §. Az 1. §-ban megjelölt célokra szükséges befektetési költség 1.200.000 forinttal állapítatik meg.

Ennek az összegnek részben való fedezésére a földmivelésügyi miniszternek az 1896-ik évre 200.000 forintnyi hitel engedélyeztetik, a mely az állami pénztári készletekből fedezendő, és a földmivelésügyi tárcza kezelésében az „Atmeneti kiadások” fejezeténél a „Phylloxera ellen való védekezés” czéljaira felvett ezimen kívül, külön czim alatt lesz elszámolandó.

A fennmaradó 1.000.000 forintot a földmivelésügyi miniszter az 1897-ik évvel kezdődő részletekben az előző bekezdésben megállapított módon és olykép irányozhatja elő, hogy egy-egy évi részlet gyanánt 200.000 forintnál nagyobb összeget ne vegyen igénybe.

Ezen felhatalmazás érvénye azonban az 1909-ik költségvetési év végével minden esetre megszűnik.

3. §. Ha az előző §. szerint engedélyezett, illetőleg előirányozandó évi részletek valamelyike az illető évben nem használatnak fel, a fennmaradó összeg az 1. §-ban megállapított célokra való felhasználás végett a következő évre vihető át.

Az ekként átvitt összeg az illető évre vonatkozó zárszámadá-ba, mint felhasználható hitelmaradvány külön kimutatandó.

A költségvetés előterjesztése alkalmával köteles a földmivelésügyi miniszter a törvényhozásnak az előző évi kezelésről jelentést tenni és kimutatni, hogy a 2. §-ban megállapított 1.200.000 forint évi részleteiből mekkora összegek vitettek át és állanak még rendelkezésre s hogy az egész hitelmaradványból a következő évben előreláthatólag mennyi fog felhasználtni.

4. §. A phylloxera ellen való védekezés céljaira a földmivelésügyi tárcza költségvetésének „Atmeneti kiadások” fejezete alatt eddig előirányzott, illetőleg az új intézkedések megfelelően előirányzandó összeg jövőre első sorban az 1. §-ban felsorolt intézkedésekből, a tanfolyamok szervezéséből s a kísér-

leti telep létesítéséből eredő folyó kiadások fedezésére fordítandó.

5. §. Azokban az előnyökben, a melyek a jelen törvényből a szőlőművelésre származnak, csak az eddigi hegyi borvidékeken levő oly területek részesítendők, a melyek szőlőültetvényeit a phylloxera már elpusztította vagy pusztítja és ez előnyök kizárólag az ily területeken volt szőlők felújítására nyújthatók, illetőleg vehetők igénybe.

A hol a jelen §. első bekezdésében említett szőlőterületeknek oly talaja van, a mely a felújításra nem alkalmas, annak jelenlegi birtokosa azt a jelen törvény engedte előnyökben való részesülése czéljából ugyanazon község, vagy hegyközség határában levő oly más területével helyettesítheti, a mely új hegyi szőlő létesítésére alkalmas.

A jelen törvény végrehajtásánál azonban első sorban az elsőrendű hegyvidékek veendő figyelembe.

II. FEJEZET.

6. §. A földmivelésügyi miniszter felhatalmaztatik, hogy egyetértőleg a pénzügyminiszterrel egy, esetleg több oly hazai pénzintézetnek, a mely legalább nyolcz millió forint befizetett alaptőkével bir és szerződészerűen arra kötelezi magát, hogy a phylloxera által elpusztított szőlők felújítására, a jelen törvényben megállapított módozatok szerint, a nyilvánuló szükséghez képest legalább 25 millió forint erejéig kölcsönöket ad, a jelen törvényben megállapított kedvezményeket engedélyezhesse, illetőleg a szerződő pénzintézet irányában az államkincstár nevében és terhére a jelen törvényben meghatározott kötelezettségeket elvállalassa.

Az engedélyezéssel kapcsolatosan a pénzügyminiszter az illető pénzintézethez kormánybiztost rendel ki a 13. §. szerinti ellenjegyzés teljesítésére s a 16. §. szerinti ellenőrzés gyakorlására.

7. §. Ily kölcsönök adhatók, feltéve, hogy az illető szőlőterületek a kölcsönvevők (szövetkezeti tagok) telekkönyvi tulajdonát képezik és használati jogukat megszüntető vagy korlátozó telekkönyvi bejegyzéssel terhelve nincsenek:

a) a jelen törvény 5. §.-ának rendelkezései alá eső területeken az 1894. XII. t.-cz. intézkedései alapján és értelmében megalakult hegyközség összes tagjainak vagy egy hegyközség kötelekébe tartozó legalább öt tagnak a 14. §. értelmében korláolt egyetemleges kötelezettsége mellett, ha a felveendő kölcsön összege legalább 20.000 forint.

b) az elpusztult szőlők felújítására a kereskedelmi törvény értelmében alakult szövetkezeteknek;

c) oly egyes birtokosoknak, a kiknek legalább 800 négyszögöl felújításra alkalmas szőlőterületük van.

Azoknak a birtokosoknak azonban, a kiknek szőlőjük oly község határában van, a melyben a jelen törvény értelmében legalább öt egyén már részesült kölcsönben, kisebb területű szőlőkre is adható kölcsön.

8. §. A kölcsön nem huzadhatja túl a beülteendő szőlőterületre szükséges szőlővesszők és karók teljes költségének, a szőlő termőképességének beültatig felmerülő művelési költségek felének, az első kamat- és törlesztési járadék esedékességéig felmerülő időközi kamatoknak és a 15. §. értelmében a tartalékalapba biztosíték gyanánt befizetendő egy évi kamatnak és törlesztési járadékának összegét.

Azt, hogy az első bekezdésben elősorolt összegben kívül a talajforgatás költségeire adható-e egyáltalán kölcsön és ha igen, minő összeg erejéig, esetről-esetre a 10. §. értelmében szervezendő bizottság állapítja meg.

A kölcsön a 10. §. rendelkezései szerint megállapított művelési terv értelmében már teljesített munka vagy felmerült költség

9. §. T (7. §. a p b) pontja összesen ju százalékos kölcsönök nem halad

A kölcsönök október 1-ig tendő. Az ültetett (3) képessége esőn első mitott üti

A kölcsönökötéstől s tőkét, illetve a kölcsönök földmivelés megállap tervtől el részben

10. §. illetőleg bekezdés megtartat

A művelési vitiola e kiadott, értelmében tése is fő a kölcsön lési terv tésát.

A kölcsön mely rész kölcsönvevő való eset nyei tárgy által kin sába a s abban dősi leg me

11. §. mében n végzendő lasztja, s szerületen

kölcsönök való igény nek már közli kar a kölcsön des művelési hatá fizetni k §. értelm

12. §. ségek biz tetetnek előterjes könyv va kérvény zendő, h jelölt szö tőkösszeg XXIX.

A kölcsön járadékai ségjáradék behajtás esátható származ bekezdés több bir testhez oly terh verése es hasonlora részesül pontja e

Abból hez a s más bir

arányának megfelelő összegekben és időszaki részletekben folyósítandó.

9. §. Több egyetemlegesen kötelezetteknek (7. §. a) pontja) és a szövethozásoknak (7. §. b) pontja) adandó kölcsönök évi kamata és összes jutatai (provízió) 4 háromnegyed százalékot, az egyes birtokosoknak adandó kölcsönöknél pedig 5 egynegyed százalékot nem haladhatnak túl.

A kölcsön tizenöt egyenlő, minden évben október hó 1-én esedékes részletben törlesztendő. Az első részlet a felújított, illetőleg újonnan ültetett (5. §. második bekezdése) szőlő termőképességének beálltával, de legkésőbb a kölcsön első részletének kiszolgáltatásától számított ötödik év október 1-én esedékes.

A kölcsönvevőnek jogában van a kölcsönkötéstől számított 6-ik évtől kezdve a kölcsönöt, illetőleg annak még törlesztetlen részét, a kölcsön adó pénztézet által a pénzügyi és földművelésügyi miniszterek jóváhagyásával megállapított föltételek mellett a törlesztési tervtől eltérően lejárattal előtt is egészben vagy részben visszafizetni.

10. §. A kölcsönvevő a szőlő felújításánál, illetőleg az újonnan beültetésnél (5. §. második bekezdése) a megállapított művelési tervet megtartani tartozik.

A művelési tervet, a melybe a peronoszpóra viticola ellen a földművelésügyi miniszter által kiadott, vagy jövőben kiadandó utmutatás értelmében való védekezés kötelező teljesítése is fölveendő. A földművelésügyi miniszter a kölcsön adó pénztézetten ellenőrzi a művelési tervnek a kölcsönvevő részéről való megtartását.

A kölcsönök engedélyezése, biztosítása és mely részletekben leendő folyósítása, a kölcsönvevő által követendő művelési tervtől való esetleges eltérés s ennek következményei tárgyában a földművelésügyi miniszter által kinevezendő bizottság határoz. *E bizottságba a pénzügyminiszter is küld egy megbízottat s abban a kölcsönök adó pénztézet is szerződésileg megállapított jogkörrel képviselve lesz.*

11. §. Ha a kölcsönvevő az előző §. értelmében megállapítandó művelési terv szerint végzendő munkákat alapos ok nélkül elmulasztja, vagy nyilvántalán hanyagol, vagy célszerültenül teljesíti, a számára engedélyezett kölcsönnek még nem folyósított részleteihez való igényjogosultságát elveszti, a kölcsönnek már kiszolgáltatott részletei és azok időközti kamatai azonnal esedékessé válnak s a kölcsönvevő azokat, tekintet nélkül a rendszeres művelés esetére megállapított visszafizetési határidőkre, egészben és egyszerre visszafizetni köteles. Ez esetben is a behajtás a 13. §. értelmében történik.

12. §. A kölcsönből eredő fizetési kötelezettségek biztosítása végett a kölcsön adó pénztézetnek a kötelezvény bemutatása mellett előterjesztett kérelmére az illető telekjegyzőkönyv vagy telekkönyvi betét birtoklapján a kérvény iktató száma alatt röviden bejegyzendő, hogy a helyrajzi szám szerint megjelölt szőlőbirtokot a jelen törvény alapján, a tőkeösszeg szerint kettő kölcsön terheli. (1868. XXIX. t.-cz. 9. §-a).

A kölcsön, ennek kamata és törlesztési járadéka, a 17. §. értelmében fizetendő költségjáruléka, az esetleges késedelmi kamat, a behajtási költség s a kölcsönök erejéig kibocsátható kötvények értékesítéséből esetleg származó árfolyamveszteség (15. §. negyedik bekezdése) az illető szőlőbirtokon és ha ez több birtokrészletből álló telekkönyvi jószágtesthez tartozik, az egész jószágtesten fekvő oly terhet képez, mely a szőlőbirtok bírói árverése esetében a szőlődézsma, urbéri és más hasontermészetű váltással azonos elbánásban részesül (1881. LX. t.-cz. 184. §., 189. §. c) pontja és utolsó bekezdése).

Abból a telekkönyvi jószágtestből, melyhez a szőlőbirtok tartozik, ezen kívül való más birtokrészletek, vagy ezek egyes részei

a kölcsön terhétől mentesen, a kölcsönző pénztézet beleegyezése vagy meghallgatása nélkül is lejegyezhetők (telekk. rendt. 56. §. d) pontja).

13. §. A ki a kölcsön kamatait és törlesztési járadékát s a kezelési költségjárulékat az illető év október havának 1-5 napjáig (9. §.) a hitelező pénztézet pénztárába nem fizeti be, évi 5 százalékos késedelmi kamatot köteles fizetni a 15. §. értelmében alakított tartalékalap javára attól az összegtől, a melylyel hátralékban maradt.

A kölcsönző pénztézet a kölcsönben részesült szőlőbirtokosok járulékhátralékairól, még pedig:

azokra a szőlőbirtokosokra nézve, a kik adójukat a kir. adóhivatalnál fizetik, szolgabírói járásokonként;

azokra nézve, a kik adójukat a községnél (városnál) fizetik, községenként (városonként) elkülönített kimutatásokat készít és ezeket a kormánybiztos ellenjegyzésével ellátva (6. §.) október hó 15-ikéig az illetékes pénzügyigazgatóságoknak megküldi.

A pénzügyigazgatóság a kimutatott hátralékok nyilvántartására, biztosítására, beszedésére és behajtására nézve az 1883. XLIV. t.-cz. értelmében jár el.

A pénztézet által kiállított és a kormánybiztos által ellenjegyzett hátralék-kimutatás ugyancsak ennek a kir. pénzügyigazgatóság által hitelesített teljes vagy kivonatos másolata a bírósági eljárásban a végrehajtó közokirat minőségével bír. (1881. LX. t.-cz. 1 §-a).

Ha a szőlőbirtokostól, ennek ingóságaira intézett végrehajtás útján

1. állami, törvényhatósági és községi adók,

2. vízrendezési, vízlecsapolási, talajjavítási kölcsön- és költség-járulékok,

3. szőlődézsma-váltás,

4. urbéri és más hasontermészetű váltás,

5. a jelen törvény alapján felvett kölcsönből fennálló tartozás címén oly összeg hajtattott be, a mely ezeket az összes tartozásokat nem fedezi: a behajtott összegből ennek kimerítéseig az említett tartozásoknak a múlt évekből származó hátralékai, még pedig: az 1. és 2. alattiak saját sorrendjükben egészen, ezután a 3. 4. és 5. alattiak egyenlő elsőbbséggel arányos levonással törlesztendők.

A múlt évekből származó hátralékok teljes kiegyenlítése után, a fennmaradó összeg, az előző bekezdésben megállapított sorrend szerint, a behajtás napjáig esedékessé vált, de be nem fizetett folyó tartozások fedezésére fordítandó.

14. §. A 7. §. a) pontjában említett, korlátolt egyetemleges kötelezettség akként értendő, hogy ha az egyetemlegességi kötelekbe tartozó valamelyik kölcsönvetőtől saját egyéni tartozása összes ingóságaira és ingatlanaira intézett végrehajtás foganatosítása után sem találna fedezetet, a fedezetlen hiány az egyetemlegességi kötelekbe tartozó többi tagtól kölcsönbeli részesedésük, illetőleg saját egyéni kölcsönük arányban felosztva hajtandó be.

15. §. A jelen törvény értelmében adandó kölcsönök kamata és törlesztési járadékának biztosítására tartalékalap képezendő. E célból a szerződő pénztézet a kölcsön folyósítása alapján a kölcsönösszeg egy évi kamata és törlesztési járadékának megfelelő összeget biztosíték gyanánt készpénzben a pénzügyminiszter által kijelölendő állami pénztárba fizet be.

A pénzügyminiszter a befizetett összegeket gyümölcsözőleg helyezi el.

A mennyiben a jelen törvény alapján adott kölcsönök kamata és törlesztési járadéka a 9. illetőleg a 11. §-ban megállapított esedékességi napra, illetőleg határidőre teljesen nem folya be, az első sorban a tartalékalap kamataiból és a mennyiben ezek elégtelenek lennének, a tartalékalap tőkéjéből fedezendő, s a pénzügyminiszter a hiányzó össze-

geket a hitelező pénztézeteknek ki fogja szolgáltatni.

Ha a kölcsön a 11. §. rendelkezései értelmében egyszerre esedékessé vált, a pénztézetnek jogában van a pénzbeszerzés céljából ennek a kölcsönnek erejéig kibocsátott kötvények (16. §.) értékesítésénél esetleg szenvedett árfolyamveszteséget is a tartalékalapból követelni s a pénzügyminiszter köteles ez árfolyam-veszteséget is a pénztézetnek a tartalékalapból kiszolgáltatni.

Az államkincstár köteles a tartalékalapot a még vissza nem fizetett kölcsönök egy évi kamata és törlesztési járadékának magasságában fentartani, esetleg minden esedékességi határidő előtt kiegészíteni.

A tartalékalap más célra, mint kizárólag az esedékes kamatok és törlesztési járadékok fedezésére felhasználható nem lévén, más célra sem közigazgatási, sem bírói uton nem foglalható le.

A tartalékalap addig, a míg a jelen törvény alapján engedélyezett kölcsönök teljesen és hiánytalanul vissza nem fizetettek, illetőleg a kölcsönösszeg beszerzésére kibocsátható összes kötvények be nem váltattak, nem ösztatható fel.

Mihelyt a kölcsönvevő kölcsönét valamennyi járulékaival együtt teljesen törlesztette, a tartalékalapból az az összeg, a melyet érte a kölcsön felvételekor a pénztézet befizetett, a gyümölcsöző elhelyezésből eredő kamataival együtt neki kiadandó.

Ebből a kijárandóságban azonban levonandó az az összeg, a melylyel a kölcsönvevő a tartalékalapnak esetleg tartozik, ugyancsak az az összeg, a mely az államkincstár által a tartalékalapnak előlegezett és a kölcsön törlesztése napjáig meg nem térült kiegészítésekből a kölcsönre, ennek az összes törlesztetlen kölcsönökhöz mért aránya szerint esik.

16. §. A jelen törvény értelmében kölcsönök adni szerződésileg kötelezett pénztézet a szükséges pénz beszerzése céljából kölcsönköveteléseire erejéig oly kötvényeket bocsáthat ki, a melyek s az azokhoz kiadandó kamatszelvevények a tőkeamat- és járadékadó, valamint az általános jövedelmi pótdadó és szelvénybélyegilleték alól, úgy minden más bélyegkötelezettség, illeték és adó alól felmentettek és azok részére a teljes bélyeg-, illeték- és adómentesség a jövőre nézve is biztosítottatik.

Ezek a kötvények óvadékképeseknek és arra alkalmasoknak nyilvánítatnak, hogy azokba a községek, testületek, alapítványok, nyilvános felügyelet alatt álló intézetek, továbbá gyámoltak és gondnokoltak (1885. VI. t.-cz. 13. §-a) pénzei, ugyancsak a hitbizományi és letéti pénzek gyümölcsözőleg elhelyeztethessenek és végre, hogy szolgálati és üzleti biztosítékokra fordíthatassanak akkor, a midőn a biztosítékok az azok tekintetében fennálló szabályok szerint nem készpénzben teendők le.

A pénztézet fentebb említett kölcsönköveteléseire a jelen §. értelmében kibocsátandó kötvények összeségének biztosítékául szolgálnak, azokra végrehajtás nem intézhető s azokra vonatkozólag a csőd folytán való értékesítés esetét kivéve, harmadik személyek jogokat egyáltalán nem szerezhetnek. A pénztézet elleni végrehajtás, vagy csőd esetében megfelelően alkalmazandók a záloglevelek biztosításáról szóló 1876. XXXVI. t.-cz. 22., 25., valamint 27. és 28. §§-nak rendelkezései, az eljárásra vonatkozó későbbi módosításokkal. Az idézett t.-cz. 24. és 27. §§-ban említett vagyon alatt a pénztézetnek a jelen törvény alapján keletkezett kölcsönköveteléseit kell érteni.

A 6. §. szerint kirendelt kormánybiztos kötelessége ellenőrizni azt, hogy a pénztézet kötvényeket csak az alapul szolgáló kölcsönköveteléseire erejéig bocsásson ki és hogy az adott kölcsönök után befolyó kamat

és törlesztési járadékok a szükséglet erejéig az eme kölcsönök alapján kibocsátott kötvények esedékes szelvényeinek és kisorsolt czimleteinek beváltására fordítottassanak.

17. §. A jelen törvény II. fejezete alapján adandó kölcsönöknek az adások által ennek a törvénynek értelmében való felhasználása s általában az egész művellet érdekében szükséges felügyelet és ellenőrzés gyakorlása a földmívelésügyi minisztert illeti, annak tényleges gyakorlását azonban a miniszter, saját főfelügyelete mellett, átruháztatja a szerződő pénzintézetre. A pénzintézet a jelen törvény 10. §-ában megállapított felügyelet és ellenőrzés, nemkülönben az egész felújítási művellet feletti felügyelet és ellenőrzés gyakorlásából származó kezelési költségek fedezésére az ez iránt megállapított szerződés határozmányai szerint külön díjakat szedhet; e díjak addig, míg a kölcsönök egy millió forintot érnek el, egy százaléknál, ha a kölcsönök összege egy millió forintnál nagyobb, de három millió forintnál kisebb, nyolctized százaléknál, háromtól öt millióig hattized százaléknál, öttől tizenöt millióig öttized százaléknál, tizenöt milliótól huszonöt millióig négytized százaléknál s huszonöt millió fölül háromtized százaléknál nagyobbak nem lehetnek. Ha azonban addig az ideig, míg az adott kölcsönök öt millió forintot túl nem haladnak, a beszédni engedélyezett százalék összege nem fedezné a tényleges kezelési költséget, annak a pénzintézet részéről igazolandó többletét az államkincstár fogja viselni. Ez a kötelezettség azonban azonnal megszűnik, míhelt az adott kölcsönök összege eléri az öt millió forintot.

Több egyetemlegesen kötelezettől (7. §. a. pontja) és szövetkezetektől (7. §. b. pontja) öttized százaléknál nagyobb kezelési költség egyáltalán nem szedhető.

A kezelési költség czimén szedendő járulék a kölcsön folyósítása után következő október hó 1-től kezdve, évente előre egy összegben, de csak amaz összeg után számítva fizetendő, a melyet az adós a szőlővesszők és karók beszerzésére és a szőlő termőképességének beálltáig szükséges mívelési költségekre s esetleg a talajforgatás költségeire kapott kölcsön.

A kezelési költség-jarulékok is a jelen törvény 13. §-a értelmében hajtathatók be.

18. §. A jelen törvény alapján adandó kölcsönök felvételére, legombolyítására és telekkönyv biztosítására kiállított mindennemű iratok, beadványok és okmányok, a teljesített fizetésekről kiállított nyugtatványok, valamint a kölcsönök telekkönyvi bejegyzése és törlése teljesen bélyeg- és illetékmentesek.

19. §. A jelen törvény rendelkezései csak azokra a kölcsönökre terjednek ki, a melyek 1910. évi december hó 31-ikéig vétettek fel.

20. §. Jelen törvény végrehajtásával a földmívelésügyi, a pénzügyi és az igazságügyi miniszterek bizatnak meg.

Mezőgazdasági attasék.

A „Köztelek” utolsó számában hirt adtunk arról, hogy a követségekhez beosztandó mezőgazdasági attasék kérdésével ujabbán a mérvadó körök nálunk is komolyan foglalkoznak. Alábbiakban közöljük egy gyakorlati gazdának e tárgyban írt cikkelyét, melyben ez intézmény céljai és feladatairól való nézeteit ismerteti.

Dr. Rodiczky Jenő a „Köztelek” 1895. évi 95. számában a mezőgazdasági attasék kérdését behatóan fejtegette és hogy erre most ujából visszatérek, azt azért teszem, mivel elérkezettnek vélem az időt ezen terv kivitelére, előidézve, sajnos, azon rosszabbodó állapotok által, melyekben a mezőgazdaság ma sinylődik.

Semmi kétség, hogy ugy az állam, mint a földbirtokosok, bérlők és kisgazdák egyaránt meg vannak győződve a mezőgazdaság szomorú állapotáról és ha az állam minden lehető megtesz, hogy ugy a mezőgazdaságon általánosságban, valamint az egyes gazdákon is segítsen, azt saját jól felfogott érdekében is cselekszi, mivel ezzel a gazdálkodó osztály adófizetőképességét fentartja és erősíti.

A mezőgazdasági válság elhárítása céljából történő intézkedések közül a mezőgazdasági attasék intézménye igen fontos szerepre van hivatva. De itt is azon közmondás érvényesül: „A ki gyorsan ad, kétszeresen ad” és a mértékadó körök az intézmény mielőbbi életbeléptetéseért ezek halájára számíthatnának.

A mi ez intézmény gyakorlati keresztvitelét illeti, nézetem szerint főfontosságú kérdés, hogy hol legyen a mezőgazdasági attasék székhelye. A mezőgazdasági attasék ténykedése ne terjedjen ki túlnagy területekre; elhibázott dolog volna például, ha egész Németországra csak egy gazdasági attasét neveznének ki és székhelyét Berlinben jelölnék ki. Például szolgálhat e tekintetben a bécsi mezőgazdasági attasé, a ki az egész osztrák-magyar monarchiára van kinevezve és a ki működési területének terjedelménél fogva feladatának sohasem fog teljesen megfelelni. Így pl. lehetetlen, hogy az Bécsből Magyarország mezőgazdasági viszonyait ugy követhesse és tapasztalatait hazájának ugy használja fordíthassa, mintha a működési kör kettéosztásával Budapesten is még egy attasé székelne. Ausztria importáló-állam, az ausztriai, cseh, vagy morva mezőgazdaság sok dologban megegyezik a némettel és az intelligens német gazdák ismerik is; Magyarország ellenben exportáló-állam, melynek mezőgazdasága az utolsó 1½ évtizedben sohasem sejtett lendületet vett és miután eddigi mulasztásait helyrehozta, ma oly fokon áll, hogy a német mezőgazdasági attasénak sok oly dolog kínálkoznék, melyet hazája mezőgazdaságának hasznára fordítania és utánzásra ajánlania lehetne.

A mezőgazdasági attasé székhelyét tehát ugy kell megválasztani, hogy az ott minden tekintetben hazájának legtöbbet használhasson; ha egy egész országra nevezik ki, legyen az akár Német-, akár Franciaország vagy Amerika, figyelme annyifelé és annyira szétforgácsolódik, hogy lehetetlen az apróbb részletekkel foglalkoznia, különösen az olyan kérdésekkel, a melyekből az egyes gazdáknak is direkt hasznuk lehet. Így pl. a mezőgazdasági attasék feladatai közé kell, hogy tartozzék, hogy a hazai mezőgazdasági termékeknek a közvetítő kereskedelem kizárásával a külföldön piacot biztosítson. Fel- említem, hogy a „Köztelek”-ben nem régen azt a nézetet olvastuk, miszerint sörárpánk főfogyasztója Dél-Németország; egy állandó közvetítő-állomás létesítése Münchenben nemcsak hogy biztosítaná az odavaló kivitelünket, sőt még fokozhatná is. Ha egy mezőgazdasági attasé működése külön csak Bajorországra szorítkoznék, az az említett feladatnak is megfelelné és megfordítva, az importnál: tenyészállatok vásárlásánál, mely — szarvasmarhára nézve — Magyarország számára főképpen Bajor- és a szomszédországokból történik, segédkezet nyújthatna, sőt a bevásárlásokat maga is eszközölhetné. Vegyük továbbá Szászországot és Sziléziát, mely országok gazdasági nyeresemények, takarmányfélék stb.-ben tekintélyes importra szorulnak, viszont pedig nekünk híres gépgyáraikból (Sack) a legjobb földmívelő-eszközöket, régi törzsjuhászataikból (Steiger, Herberstein) pompás tenyészállatokat szolgáltatnak, mindez sokkal könnyebben fog megtörténhetni, ha gazdasági attaséink a vevőket és eladókat közelebbi összeköttetésbe hozzák.

Dr. Rodiczky az ezen kérdésnél tekintetbe veendő magasabb szempontokat méltatta, a most felsoroltak csak csekélységek, melyek inkább az egyesek javát szolgálják, de épp azért nem kevésbé fontosak. Figyelmet lehetne fordítani a nagy központok vásárcsarnokaira, a hol gyümölcsöt, baromfit és finom főzelékeket nagy mennyiségben lehetne eladni, melyet azonban most még csak igen kis mennyiségben szállítanak oda, mert hiányzik az ilyen külföldi intézmények iránti bizalom, mely növekszik, míhelt az exportáló termelő érdekeit ott képviselve tudja.

A milyen fontos a mezőgazdasági attasék intézményének mielőbbi létesítése, épp oly sulyt kell helyeznünk arra is, hogy a külföld részéről is neveztesse ki mezőgazdasági attasék a budapesti főkonzulátusokhoz. Mert a külföld ma, sajnos, még nincs tisztában a magyar mezőgazdaság és ennek termelőképessége felől. Dacára a sok német látogatónak, ki évenként nálunk megfordul — csak a lóvásárokról kívánok emlékeztetni, melyeknek Egán Ede kiváló hazánk fia Németországban oly pompás sikerrel tudott reklámot csinálni. — Magyarországnak még mindig bizonyos előítéletekkel kell küzdenie, melyek a viszonyok helyes és tárgyilagos megvilágítása után el fognak tűnni, miáltal mi csak nyerhetünk.

Annak illusztrálására, hogy a magyar termelő és a német vevő közt a közvetítő kereskedelem kizárásával való direkt forgalom minő mértékben hozható létre, felemlitem, hogy 1893-ban, a takarmány-szükség alatt felkért engemet a budapesti német császári főkonzulátus, hogy a német gazdák számára takarmány-féléket közvetítsek és hogy kisebb államok kormányai, nagy társulatok és birtokosok részéről több, mint 100 megbízást nyertem sok ezer métermázsaszena és kukorica vásárlására; a kivitel zömének azonban a takarmánykiviteli tilalom csakhamar véget vetett. A gazdák bizonyára még sokkal nagyobb mértékben és több bizalommal fordulnának egy oly hivatalos méltósággal felruházott személyiséghez, melyért annak kormánya ugyszólván jóáll és nemcsak a szükség idejében keresné azt fel, hanem kedvező piaczi konjunkturák esetén bármikor.

Mily nagy előnnyel birna továbbá egy szakértő mezőgazdasági attasé jelenléte, midőn pl. a be- vagy kiviteli tilalom kérdése kerül szóba, vagy ilyenek életbeléptetése esetén! Mennyi haszontalan irka-firkát s a mi több, menayi időt lehetne a szóbeli tárgyalással megtakarítani és mennyi, a kereskedelmi összeköttetés huzamosabb megszakítása által okozott kártól mentetnék meg az ország! Csak rövid ideig tartó kiviteli tilalom által egy ország gyakran hosszú időre elveszti piacát.

Ha a külföld már a jövő millennáris évben ideküldené mezőgazdasági attaséit, örömmel szemük elé tárhatnók mezőgazdaságunk előhaladását és bizony egy ország előtt sem kellene restelkednünk, hanem azzal a tudattal, hogy mezőgazdaságunk összerejéből és képviselőinek szorgalma és kitartása által emelkedett a mai magas fokára és virágzására, meggyőzhetnők őket termelvényeink jóságáról és sokféleségéről. És ha a millennium idejében a mi mezőgazdasági attaséinkat is a távolba küldhetjük, hogy messze Magyarországtól is erejüket a haza jóléte és felvirágzása érdekében érvényesítsék és működési körükben e szorongatott és mégis legfontosabb közgazdasági ágat előmozdítani és annak hasznára lenni igyekezzenek, akkor szép hazánk ezeréves fennállásának dicsőítésére ismét egy emlékkövel többet állítottunk.

Gruner Lipót.

LE

26. ké
tem politik
utóbbi idő
ban marad
jából az eg
pótadót ve
Miután
birtokot ké
uradalom i
toltatott, é
tett község
terhelte, en
rek, hogy
földadóm,
Megie
melyeknek
tagosítva le
P.-Ivát

27. ké
erősen pus
gyakori ro
azonban,
kell a leral
magtárból?
Zenta.

28. ké
után keves
datni, hogy
darabra há
Csurgó

Felele
buzára tav
s azon agy
kell ügyeln
ne legyen.
log, mert a
mint védő
mára. Mert
nem fog, h
beállhat. Ig
igen gyak
védőnövény
tesnek net
pedig azért
képesek e
másképp a
megdülésne
legalább f
védőnövény
sokkal jobb
rülő — tav
a zölden le
ritkasan ve
talajon, uja
herevetés
inkább terj

Vissza
herét lehet
közé. Oly k
megengedi
kadt, hogy
Vetés
előbb fogas
Hogy ez a
nem kell
javára fog

A her
1—15 cm-
Szörva
minőségű r
tén 10 kg-
vetés min
vetésnél.

LEVÉLSZEKRÉNY.

Kérdések.

26. kérdés. A község, melyhez bérletem politikailag és hatóságilag be van osztva, utóbbi időben egy régebbi időből hátralékban maradt ekvivalencia adója fedezése céljából az egyes lakosok földadója után 12% pótdadót vetett ki.

Miután bérletem egy egész különálló birtokot képez és azon község határából az uradalom itteni birtokához föld nem is csatoltatott, és még ez ideig a birtokot említett község részéről semmiféle adó nem is terhelte, ennél fogva tehát felvilágosítást kérek, hogy tartozom-e ilyen pótdadót, akár földadóm, akár kereseti adóm után viselni.

Megjegyzem, hogy azon községekben, melyeknek határából az uradalmi birtok tagosítva lett, községi pótdadót fizetek.

P.-Iván-Batyán. D. B.

27. kérdés. Több gazda magtárában erősen pusztít a buzamoly, mely baj ellen gyakori rostálással védekeznek. Kérem azonban, ha a buza kitakarítatik, mivel kell a lerakott molypetéket kipusztítani a magtárból?

Zenta. K. J.

28. kérdés. Hizó sertéseim nap-nap után kevesebbet esznek, kérem velem tudatni, hogy mily szert adjak nekik, és egy darabra hány grammot az ajánlott szerből? Csurgóhát. G. S.

Feleletek.

Felelet a 22. számú kérdésre. Őszi buzára tavasszal vörös lóherét óhajt vetni s azon aggályának ad kifejezést, vajjon mire kell ügyelni, hogy a here a buza ártalmára ne legyen. Pedig épp ellenkezően áll a dolog, mert arra kell ügyelni, hogy a buza, mint védőnövény ne legyen a here ártalmára. Mert a buza a herevetéssel szenvedni nem fog, hanem az ellenkező eset könnyen beállhat. Igaz ugyan, hogy a gyakorlatban igen gyakran használják a buzát a here védőnövényeként, de azért ezen eljárást tökéletesnek nem mondhatjuk. Nem tökéletes pedig azért, mert a heremagot nem vagyunk képesek egyenletesen, sekélyen alátakarni; másrészt a buza nagy mértékben lévén a megdülésnek alávetve, a fejlődő herét — legalább foltonként — elnyomja. Ha már védőnövénynek akarjuk a herét vetni, akkor sokkal jobb valamely — lehető korán lekerülő — tavaszi kalászoszt használni; legjobb a zölden lekerülő zabosbukkony vagy zab ritkán vetve. Kérgesedésre nem hajlandó talajon, ujabban a védőnövény nélküli tiszta herevetés — igen jó eredménnyel — mindinkább terjed.

Visszatérve már most a kérdésre, a herét lehető korán tavasszal vessük a buza közé. Oly korán, a mint azt a talaj állapota megengedi; a midőn ez annyira megszikkadt, hogy nem mázolódik el.

Vetés előtt, különösen kötött talajon előbb fogasolunk, vetés után hengerezünk. Hogy ez a buzavetés ártalmára lenne, attól nem kell félni, sőt ellenkezőleg a buza javára fog szolgálni.

A heremag a talaj kötöttsége szerint 1—1.5 cm.-nél mélyebre nem vetendő.

Szóróvetés esetén kat. holdankint jó minőségű magból 12 kg.-ot, sorosvetés esetén 10 kg.-ot használjunk, mert a sűrűbb vetés minden esetben jobb lesz a ritkább vetésnél.

Gazdasági egyesületek.

Gazdasági téli tanfolyam H.-Szoboszlón.

Elismerésre méltó feladatot tűzött maga elé a debreczeni gazdasági tanintézet tanári kara, a midőn tekintettel azon körülményre, hogy a mezőgazdasági ismeretek fejlesztésére az Alföldön igen nagy szükség van, a tanintézet igazgatóságának kezdeményezésére a földművelésügyi miniszter hozzájárult azon propeziecióhoz, hogy H.-Szoboszlón egy 8 hétre terjedő mezőgazdasági téli tanfolyam tartassék a növénytermelés, az állattenyésztés s az üzlettan köréből. Az előadások tartásával, mint értesülünk, a miniszter Szűts Mihály, Kerpely Kálmán és Ferenczy Ferenc gazdasági tanintézeti tanárokat bizta meg. A tanfolyam a f. é. január hó 9-én nyitott meg, a gazdák élénk érdeklődése mellett. A három első előadást látogató gazdák száma 200—250 közt ingadozott. Az előadások, melyek annyira gyakorlatias irányúak, hogy azokat a legegyszerűbb földmives is tökéletesen megérteni képes, mindig csütörtökön, pénteken és szombaton délután 3-tól 5 óráig tartanak, a következő beosztással:

I. Növénytermelés. Előadó: Kerpely Kálmán. A talajok képződéséről általában, s ezzel kapcsolatban a talajművelés s trágyázás jelentősége. A talajok főbb tulajdonságairól s ezzel kapcsolatban a fogasolás és hengerezés jelentősége. A szikes és székes talajok javításáról, s fásításáról. Az istállótrágya kezeléséről a telepen s a földön. A műtrágyákról általában. Szántás, vetés, (vetőmag) magvizsgáló állomások. A gabonafélék (buza, árpa, zab, tengeri) termeléséről. A Szoboszlón termelhető ipari növényekről (kender, czirok). Rétek, legelők gondozása s ápolásáról. A takarmánynövények termeléséről.

II. Állattenyésztési előadások. Előadó: Ferenczy Ferenc. Az átörökítés népszerű ismertetése. Tenyész eljárások tárgyalása. Tenyészállatok megválasztása s használása. Az állatok kifejlődéséről. Az otthon hatásáról. Egyes állattenyésztési tapasztalatokról s állításokról. Vemhes állatok gondozása s takarmányozása. Balhiedelmekről. Megesodálás, csonkítások átörökítéséről. Az infekcióról. Vérutítás. Szervezetek és vérmérsék s az ezekre való következtetés a színek, jegyek stb.-ből. A fiatal állatok gondozása és takarmányozása; felnevelése a csecstől jövő rendeltetésig. A hizó állatok takarmányáról s a takarmányok tápanyag összetételéről. A tápszer és tápanyagokról. Tápanyag-elmélet. szénáérték-elmélet. A takarmányfélék pénzértékének kiszámításáról. A takarmányok készítésénél, konzerválásánál beálló veszteségekről s a konzervált takarmány értékéről. Az emésztő-szervek bonoz és élettani sajátságairól. Az emésztés élettani folyamatáról. Tehenek, igás állatok téli és nyári takarmányozásáról. A hizalásról. A takarmányok előkészítési módjairól. Az ivóvizről állategészségügyi szempontból. A talaj befolyása az állat egészségére. Istállók czél-szerű és olesó berendezéséről. A sertésorbáncz és sertésvész. A száj- és körömfájás.

III. Üzlettan előadások. Előadó: Szűts Mihály. Vetésforgásokról. Különböző vetésforgások, mint üzletszervezési alapok. Igás-állattartás, haszonjóságartartás, gép és eszközök. Forgó üzleti tőke. Földbirtok. Házi kezelés, bérkezelés, részes gazdaság. Mivelési ágak megválasztása. Termésiránya, értékesítési számítások. A föld becsértékének megállapítása. Tűz- és jégkárok becslése. A kisgazda számvetése. Biztosítási intézmény, hitelintézmény, kölcsönsegélyző egyesületek. Társulás gépek beszerzésére, tenyészállatok bevásárlására stb.

Ezen előadásokon kívül egy vasárnap délutánján az aprómarhatenyésztésből és pedig a pekkingi kacsa s az emdeni lud te-

nyésztéséről fog előadás tartatni. A gazdák az előadásokon tömegesen vesznek részt, nagyon figyelmes hallgatók s szeretik levonni a tanulságot, a tárgy iránt érdeklődnek s azt előadás után alaposan megvitatják. Ezen gazdasági téli tanfolyamon kívül a debreczeni gazd. tanintézet tanárai a vármegyében 10 vándorelőadást tartanak. Téli folyamán mindenütt az illető helyek speczialis viszonyaihoz alkalmazkodva. Örömmel vetünk hirt a debreczeni gazd. tanintézet közhasznú tevékenységéről, melyet követésre ajánlunk úgy az egyes gazd. tanintézetek igazgatóságának, valamint a megyei gazd. egyesületeknek.

VEGYESEK.

Mai számunk tartalma:	Oldal
Meghívó. — Meghívó. — Meghívó.	81
A czukorkartell és a gazdák. <i>Rubinek Gyula.</i> ...	81
Törvényjavaslat a filloxera által elpusztított szőlők felújításának előmozdítása tárgyában.	88
Tárca: Boldog viszontlátás. <i>Bársony István.</i> ...	82

Allattenyésztés.

Kocsis-képzés. <i>Monostori Károly.</i>	82
Szarvasmarha-patkolás. <i>Schwenszky A.</i>	85
A madagaszkári vérszentes sertésfaj. <i>Zilahy Kiss Lajos.</i>	85

Gazdasági építészet.

Egy praktikus takarmánytartó. <i>Ifj. Horváth Jenő.</i> ...	86
---	----

Kertészet, Szőlőszet.

A szőlő, mint a kerti utak szegélye. <i>Liebbald B.</i> ...	86
Uj szemzőeszköz.	87

Irodalom.

A kettős termelésről vagyis hogyan lehet ugyanazon területről évente két termést nyerni? <i>Hensch Árpád.</i>	87
--	----

Levélszekrény.	91
---------------------	----

Gazdasági egyesületek.	91
-----------------------------	----

Gazdasági téli tanfolyam H.-Szoboszlón.	91
--	----

Vegyesek.	91
----------------	----

Megbízások. — Eljegyzés. — Főúri esküvő. — Halálozás. — Vásárcsarnokellátók szövetkezete. — A Thanaton árának leszállítása. — Földművelésügyi miniszter és a gazdatisztek. — A kartellmalmok és a román buzabehozatal. — Gyapjúkiállítás. — A „Magyar Közgazdasági Társaság”. — A Pest-Pilis-Solt-Kis-Kun vármegyei gazdasági egyesület pályázata.	92
---	----

Kereskedelem, Tőzsde.	93
----------------------------	----

Budapesti gabonatózsde. — Műtrágyák. — Vetőmagvak. — Heremagvak plombozása. — Szeszüzlet. — Élelmi cikkek a budapesti hetivásáron. — Budapesti takarmányvásár. — Állatvásárok: Gazdasági és tenyészmarhavásár. Budapesti vágómarhavásár. — Budapesti lóvásár. — Kőbányai serésvásár. — Bécsi vágómarhavásár. — Bécsi sertésvásár. — Bécsi szurómarhavásár. — Párisi juhvásár. — Ingtalanok árverései (20000 forint becsértéken felül).	94
---	----

Szerkesztői és kiadóhivatali üzenetek.	94
---	----

Megbízások. A földművelésügyi miniszter *Fülep Jónás* pozsonyi lakos ügyvédet, Pozsony város területére, — *Hamulyák Gyula* darócshalmi lakos uradalmi kasznárt, Baranya vármegye siklósi járására, az állandó gazdasági tudósítói tiszttel bizta meg.

Eljegyzés. *Tipka Ferenc* polgármester eljegyezte *Bartha* szentmártoni földbirtokos leányát, *Annát* Kőszegen.

Esküvő. Gróf *Sztáray* István országgyűlési képviselő tegnap vezette oltárhoz *Horváth* Ilona bárónőt Budapesten.

Halálozás. Ináni *Bolgár* Endre földbirtokos és Hont vármegye alispánja élete 44-ik évében f. hó 11-én meghalt Ipolyságon.

Vásárcsarnokellátók szövetkezete.

A Pestvármegyei gazdasági egyesület f. hó 14-én értekezletet hívott össze a megyeház nagytermébe azon czélból, hogy megvitassa, illetve véleményt mondjon az O. M. G. E. által megindított azon mozgalomról, melynek célja egy szövetkezet alakítása a fővárosi vásárcsarnokok számára szükséges termékeknek közvetítők kizárásával való szállítására. Az ülésen *Károlyi Sándor* gróf elnökölt a szövetke-

zet célját Forster Géza, az O. M. G. E. igazgatója adta elő.

Előadásában az O. M. G. E. igazgatója kimutatta annak szükségességét, hogy Pestmegyének gazdaközönsége szövetkezzék és szövetkezeti uton szállítsa a fővárosi vásárcsarnokoknak a husneműt, az állati terményeket, a zöldséget és gyümölcsfélét, a mezei terményeket stb. A vásárcsarnokok célja, a főváros lakosságának olcsó és jó élelmiszereket biztosítani. Ez a cél azonban csak úgy érhető el, ha szükségleteit egyenesen a termelőktől szerzi be és elkerüli a nyereszkes közvetítőket, a kiknek egyedüli célja a haszon levén, cseppet sem törődnek azzal, hogy a főváros közönsége, milyen rossz, vagy egészségtelen élelmiszerekhez jut. Részt vehet a szövetkezetben kis és nagy gazda. Nagyobb gazdák egyenes összeköttetésben állanak a központtal, míg kis gazdák társulva együttesen tartanak fenn az összeköttetést a központtal. Egy szövetkezeti üzletre száz koronában lenne megállapítva. A vásárcsarnokban el nem kelt, de meg nem romlott élelmiszereket a vásárcsarnokokkal kapcsolatosan létesítendő népkonyhákban lehetne elfogyasztani, hogy a gazdaközönség, a mely a szövetkezet útján szállítja az élelmiszereket, ne károsodjék. A legfontosabb a husszállítás kérdése. Az előadó ezt a kérdést úgy találja megoldhatónak, ha a vidéki gazdák, a kik állattenyésztéssel foglalkoznak marháikat a vidéken létesítendő vágóhidakon levágván, a húst jégbe csomagolva küldenek. Az áruk bérmentve lennének beküldendők és a szövetkezet fővárosi központja fizetné ki a szállítási díjat, a melyet aztán az eladott áru utánvétel árából vonna le. Ezzel el volna érve, hogy a vidéki gazdát pénzügyi hátránya ne tartsa vissza a szállítástól. Végül bemutatta az alakítandó szövetkezet alapszabály-tervezetét. Az értekezlet elhatározta, hogy az alapszabály-tervezetet alapos megvitatás céljából a pestmegyei gazdasági egyesület választmányához utasítja s „Vásárcsarnokellátók szövetkezetének” létesítéséhez elvben készséggel hozzájárul.

A Thanaton árának leszállítása. Az O. M. G. E. még a múlt év február havában felterjesztést intézett a pénzügyminiszterhez, kérve a Thanaton árának leszállítását, miután jelenlegi ára nehezen hozzáférhetővé teszi azt a gazdaközönségnek. Ezen felterjesztésre f. hó 13-án a pénzügyminiszter a következő leiratot intézte az O. M. G. E. igazgatóságához: „A „Thanaton” név alatt forgalomban levő dohánylugviz-kivonat árának leszállítása tárgyában múlt év február hó 15-én 775. szám alatt kelt előterjesztésre értesitem a Tekintetes Igazgatóságot, hogy az előállítási költségeknek magas volta nagyobb árszállítást nem enged meg. Intézkedtem azonban egyidejűleg, hogy a „Thanaton” a gazdaközönség érdekeire való tekintetből 1896. év április hó 1-től kezdődőleg 1.300 kg.-mos 1 frtos dobozokon kívül még 5 kg.-mos szintén bádoggal dobozokban az eddigi módokat mellett 3 frtért boesáttassék forgalomba. Budapest, 1896. január 13-án.”

Földművelési miniszter és a gazdatisztek. A „Mezőgazdasággal és erdőszéssel foglalkozók nyugdíj-intézete” igazgatósága nevében f. hó 14-én Bujanovics Sándor elnök vezetésével Máday Izidor, Bölintffy Pál alelnökök és Baranyay István igazgató voltak tisztelegni Darányi Ignác földmiv. miniszter urnál, megköszönve azon 3000 frt adományát, melyet még a múlt évben a nyugdíjintézet javára adott, egyúttal további támogatását és jóindulatát kérve. A miniszter válaszában kiemelte, hogy nagy súlyt fektet Magyarország földbirtokainak helyes kezelésére s annak alapját, csakis a megfelelő gazdatiszti karban látja. Amde a gazdatisztek részéről csak úgy

lehet odaadó tevékenységet követelni, ha viszont állásuk és jövő sorsuk biztosítva van. ezért tulajdonit ó nagy fontosságot a gazdatiszti nyugdíj-intézetnek s reményét fejezi ki, hogy sikerülni fog e fontos és áldásos intézményt odafejleszteni, hogy annak működése biztosítva legyen s kitűzött céljának megfelelően. Egyúttal közöljük, hogy Eszterházy Ernő gróf az egyesület alapító tagjai sorába lépett 100 frt alapítvánnyal.

A kartellmalmok és a román buzabehozatal. Hogy mily okból ölelték fel oly nagy elszórással kartellmalmaink a vámmentes balkán buzabehozatalt 4-5 év óta, jellemzően, okadatolja a szegedi kereskedelmi és iparkamarának 1892. március 15-én kiadott s az 1891. évről szóló hivatalos évi jelentése, a mely évi jelentésnek 116. és 117. lapjain a szegedi malmok akkori óhajairól a következőket olvassuk: „A lehetőség sines megadva a kamarai kerület malmainak, hogy szerb és román buza keverése által a budapesti, váci, győri, pozsonyi és bécsi malmokkal csak némiképp is felvehessék a versenyt, mert a január 1-től érvényes gabonára vonatkozó magyar-román kivételes tarifából Szeged állomás ki van felejtve. És ezzel szemben áll még az is, hogy Budapestre vidékünkéről csak éppen annyi buza kerül, a mennyit tőlünk elvonni érdemes, míg keverési célokra az ottani malmok rengeteg mennyiségben, olcsó árban és olcsó szállítási díj mellett szerzik be a szerb és oláh buzát. Így aztán a budapesti malmok olyan buzát örülhetnek, mely a mi vidékünk malmainak készleteinél sokkal olcsóbb és azonfelül kihasználhatják a Budapestre érvényes teljes szállítási díjat. A kerületünkben levő malmoknak ime, ez a helyzete és e mellett különösen Morva- és Csehországban nem csupán a fővárosi malmok versenyével kell számolniok, hanem még a galicziai malmokéval is”. Ime hivatalos jelentésbe foglalt akkori óhaja a szegedi (ma már kartell) malmoknak, egy szóval sem gondol az exportra, csakis a keverésre, hogy a belföldön versenyezzenek. A kérdéses jelentés még talán a nyomdából sem került ki, a midőn már a szegedi malmok is örültek a milliókat jövedelmező balkán buzákat s azzal nem is hagynak fel semmiféle félrendszabály kedveert mindaddig, a míg az azonoság bebizonyítását elrendelő törvény életbe nem lép.

Gyapjukiallítás. A „Köztelek” f. évi 5. számában e cím alatt irtak kiegészítőül dr. Rodiczky Jenő információja alapján még azt is közölhetjük, hogy Rodiczky mint csoportbiztos a bekívánt gyapjumintákat pusztán csak a kiállítandó gyapjugyűjtemény előzetes vizsgálataihoz szükséges anyagnak kéri és hogy nem 10 cm. hosszú, hanem 10 cm. felületnyi bundarészt kíván beküldetni. E körülmény még inkább megerősíti azon feltevésünket, hogy a csoportbiztos felhívása kibocsátásánál teljes tudatában volt annak, hogy mit kérhet a gazdákból a kiállítás ezen részének biztosítása céljából.

A „Magyar Közgazdasági Társaság” Állami Pénzügyi szakosztálya 1896. évi jan. hó 18-án, esti 6 órakor, a társaság saját helyiségében (Ferenzielek bazára, I. em., II. lépcső 6.) ülést tart, melynek tárgya Pap (Kohn) Dávid dr. előadása, „a kvótáról”.

A Pest-Pilis-Solt-Kis-Kun vármegyei gazdasági egyesület pályázata. Már a legutóbbi számunkban is közöltük ugyan az alábbi pályázatot, de a cél érdekében szükségesnek találjuk annak ismételt közlését, felhíván egyben a pályázatra szakembereink figyelmét.

Pest-Pilis-Solt-Kiskun vármegye gazdasági egyesülete a f. év folyamán a vármegye különböző helyein, az illető vidék viszonyainak megfelelő mezőgazdasági felolvasásokat rendez s az alábbi felsorolt mezőgazdasági kérdések népies irányban való tárgyalása céljából gróf Károlyi Sándor által tett alapítványból egyenkint hatvan korona pályadíjat tűz ki. A pályamunkák, melyek legfeljebb egy nyomtatott ivre terjedhetnek s a kitűzött kérdést röviden, alaposan s könnyen érthetően kell tárgyalniok, félives hasábokra írva, jelígyes levéllel ellátva, az alább következő számokra való hivatkozással, 1896. február hó 15-ig az egyesület titkári hivatalához (Budapest, Vármegyeház) küldendők be. Az egyesület által felkért bíráló-bizottság s az illető szakosztály által elfogadott pályamunkák az egyesület tulajdonát képezik. A pályadíj az elfogadás után azonnal kiutalványoztatik. — A kitűzött kérdések következők:

1. Hogy kell homoki szőlőinket metszeni, hogy a termés mennyisége, minősége fokoztassék? A metszés lehetőleg ábrákon is bemutatandó.

2. Miképp védje meg vagy telepítse újból a kiscsajka, a filloxera által megtámadott vagy elpusztított szőlőt?

3. Mily előnyökkel járna s miképp volna elérhető az, hogy egyes vidékek szőlőtermelői termelvényeik szakszerű kezelése és értékesítése céljából szövetkezzenek vagy társulnának, tekintettel a pestvármegyei viszonyokra.

4. Mily előnyökkel járna s miképp volna elérhető az, hogy egyes vidékek gyümölcs-termelői termelvényeik feldolgozása s jobb értékesítése céljából szövetkezzenek vagy társulnának, tekintettel a pestvármegyei viszonyokra.

5. Miképp volnának községenként vagy kisebb vidékeket felölelő mezőgazdasági fegyasztási és értékesítési szövetkezetek vagy társulatok szervezhetők, hogy a gazdasági szükségletek közösen nagyobb mennyiségben s így jutányosabb áron szereztetnének be, a gazdasági termelvények pedig ugyan ily uton, tehát magasabb áron, értékesítették, különös tekintettel oly községekre, hol már meglevő hitelszövetkezetek eredményesen működnek.

6. Miképp szervezkedjenek a gazdák községenként, hogy a mezőgazdaságról és mezőrendőrségről szóló (1894. évi XII. t.-cz.) törvényeknek, saját érdekeik szem előtt tartásával, társadalmi uton is érvényt szerezzenek.

7. Szarvasmarhatenyésztésünk előmozdítása s egyöntetűbbé tétele céljából, tekintettel a fennálló tenyészközpontokra, mely tenyésztési irányt kövessen a kiscsajka s mi módon mozdíthatják elő a községi gazdák a szarvasmarhaállomány célirányos nemesítését, tekintettel a mezőgazdaságról és mezőrendőrségről szóló törvény erre vonatkozó intézkedésére.

8. Lótenyésztésünk előmozdítása s egyöntetűbbé tétele céljából, mely tenyésztési irányt kövessen a helyi viszonyok figyelembe vételével, a kistenyésztő, s mily befolyást gyakorolhatunk csikó-keretek létesítése által a loanyag fejlődésére.

9. Mi a feladata s miképp kell közreműködni a községi előljáróságoknak a mezőgazdaságról és mezőrendőrségről szóló 1894. XII. t.-cz. végrehajtásánál, tekintettel a törvény I—VIII. fejezeteiben foglalt intézkedésekre.

10. Mi a feladata s miképp kell közreműködni a községi előljáróságoknak a mezőgazdaságról és mezőrendőrségről szóló 1894. évi t.-cz. végrehajtásánál, tekintettel a törvény IX—XII. fejezetében foglalt intézkedésekre.

a mi jelenből, legm legju mag szük árjeg gyen

Ingy nek

KE

czég

bözö mege nek mint ráliáb nagy sek buza

millió ellené szerin valy szeml

nak, jesen az 6r kely sziroz ára. üzlet

Galie 20 kr 63-

tös n ben sen i

gerit állom mint Puszt Töröl 50-5

tési melle

bár a vezőt Buda

szerit Buda

tartoz irány arako

Tisza

Pest

Mak Rakt

Kertbirtokosok minden szükségletüket, a mi kertjük számára: magvakból, legkivált a jelenleg melegágyakhoz szükséges magvakból, műtrágyákból és szerszámokból kell, legmegbízhatóbb és legjobb minőségben a legutányosabban Mauthner Ödön budapesti magkereskedéséből szerzik be, a ki az ezen szükségletekre vonatkozó, gazdagon illusztrált árjegyzéket a vásárolni szándékozókknak ingyen és bérmentve megküldi.

Kitűnő termés műtrágyával érhető el. Ingyenes ismertető füzetet bérmentve küldenek *Sátori-gyárak* Budapest, Dandár-utca 25.

KERESKEDELEM, TŐZSDE.

Budapesti gabonatőzsde.

(Guttman és Wahl budapesti terménybizományi cég jelentése a „Köztelek” részére.)

Budapest, 1896. január 17-én.

A nagy hideg ismét megtört, az ország különböző részeiből havazást jelentenek, gazdánk nagy meglepetésére s egész en hasonló túrósitások érkeznek Amerikából, Francia- és Oroszországból, valamint Romániából. Ki nem elégitők az India és Ausztráliából jövő hírek a termést illetően, valamint, hogy nagyon panaszkodnak Argentiniában gyakori esőzések miatt, melyek hátrányos befolyással vannak a buza minőségére.

A látvány készleteket Amerikában jelenleg 18 millió mázsára becsülik, tavalyi 22¹/₂ millió mázsa ellenében, míg a világkészlet Bradstreet összeállítása szerint jelenleg kb. 42 millió mázsára emelkedik tavaly ugyanezen időszaki 44 millió mázsa buzával szemben.

Piacunkon keddi jelentésünk óta, dacára annak, hogy Amerika jegyzései a végeredményben teljesen változatlanok s helybeli malmaink fentartották az őrési redukczióra vonatkozó határozatukat, a csekély hozatalok és a legnagyobb helybeni malom forszírozott részét folytán 10 krral emelkedett a buza ára. A mai kötésekről s már valamivel rendesebb üzletről szóljon alábbi napi jelentésünk.

Rozs mérsékelttel kinálatot s minthogy főleg Galiczia részéről jó keresletnek örvendett, körülbelül 20 kros javulást mutat keddi óta s pesti paritással 63-40 kron helyezhető el.

Tengeriben állandóan élénk az üzlet, meglehetősen nagy forgalom mellett, mert a bő kínálat ellenében Bihar-és Hajdumegye, valamint a felső vidék erősen importál.

Kőbányán nagyon megcsappant a készlet tengeriben s 4 frt 5 kr. után most 4 frt 10-15 krral fizetik, állomásokon pedig pesti paritáson jóval felül kél, mint például kötetett: Karcagon 4 frt 10 kr., Pusztapóó 3 frt 90 kr., Bács-Almás 3 frt 50 kr., Török-Szt-Miklós 3 frt 95 kr., Újvidéken 3 forint 50-55 kr. és Püspökkladányon 4 frt 22¹/₂ kr.-jával. Arpa csendes s egyelőre még mindég c-ak etési czélokra helyezhető el nagyon alacsony árak mellett.

Repezeben szünetel a forgalom vételkedv híján, bár az indiai aratásra vonatkozó hírek nagyon kedvezőtlenek. Készárut 9 forint 50 kron kinalnak ab Budapest.

Zab bő kínálat folytán lanyhább és minőség szerint 5 frt 90 kr.-tól 6 frt 25 kr.-ig adható el ab Budapest.

Babban nem kötetett üzlet.

Napi jelentés 1896. január 17.

Kész buzáat ma jól kínáltak, a malmok azonban tartózkodóbb magatartást mutattak és csendesebb irány mellett körülbelül 10,000 mm.-át változatlan árakon vettek.

Következő eladások történetek:

Tiszavidéki:	100 mm. 81 kg. à 7 ³² / ₂ frt 3 hóra.
	400 " 81 " " 7 ³⁵ " "
	200 " 81 " " 7 ²⁷ / ₂ " "
	100 " 80 " " 7 ²⁷ / ₂ " "
	200 " 81 " " 7 ²⁵ " "
	150 " 80 " " 7 ²² / ₂ " "
	300 mm. 80 kg. à 7 ²⁵ frt 3 hóra.
	400 " 79 " " 7 ²⁵ " "
	100 " 80 " " 7 ²² / ₂ " "
	100 " 79 " " 7 ²⁰ " "
	300 " 78 " " 7 ²⁰ " "
	100 " 76 " " 6 ⁹⁰ " "
	100 " 81 " " 7 ²⁵ " "
Pestvidéki:	200 " 80 " " 7 ¹⁰ " "
	100 " 80 " " 7 ¹⁰ " "
	200 " 80 " " 7 ¹⁰ " "
	100 " 78 " " 7 ¹⁵ " "
	200 " 78 " " 7 ¹⁵ " "
	100 " 77 " " 7 ¹⁰ " "
	100 " 80 " " 7 ³⁰ " "
Makó:	2500 " 80 " " 7 ²⁰ " "
Raktáraru:	3600 " 78 " " 7 ²⁰ " "
	700 " 77 " " 7 ⁰² / ₂ " "

Rozsban ma csekély üzlet volt, az árak nyomtak, úgy az export, mint a helybeli főgyasztás szünetelt, névleges ár ma 6.3)—6.35 frt budapesti paritással minőség szerint.

Határidők a tegnapi szilárdabb bécsi zárlat folytán, dacára, hogy New-York bágyadtabb kurzusokat jelentett, változatlan árak mellett indultak meg, a csendesebb készület után nyomottak voltak, déli zárlat 1-2 krral magasabb némi fedezésekre.

	Kötetett	Zárlat
Tavaszi buza	6.94-6.90-6.94 frt	6.93-94 frt.
Ó-zi buza	7.17-7.14-7.16 "	7.15-16 "
Tavaszi rozs	6.28-6.26-6.27 "	6.27-29 "
Uj-tengeri	4.44-4.43- " "	4.43-44 "
Tavaszi zab	6.10- " "	6.10-11 "
Repeze jan.-febr.	" "	9.45-50 "
" aug.-szept.	" "	10.60-70 "

Műtrágyák. (Sátori Miksa és Mór cég heti jelentése.)

Az ünnepek után, melyek alatt az üzlet szünetelt, ismét megélénkült a kereslet és tavaszi szállítókra különösen szuperfoszfátban kielégítő mennyiségben folynak be a rendelések.

Áraink a következők.

Thomassalak teljes kocsirakományokban 18-20% 80% citrátold. foszforsavtartalommal mmként 2.80-3.40 forintig.

I-a. szuperfoszfát 16-18% vízben oldható foszforsavtartalommal kiloperczenteenként 24-26 kr., mi 3.80-4.20 ftrnyi mmázsánkénti árak felel meg.

Chilialétram 15% légenyavtartalommal a szállítási idő szerint mmként 12-12.25 frt.

Kénsavas káli 95% kénsavas káliumtartalommal métrmázsánként 11.50-12 forint.

Trágyafőz az állomások szerint mmként zsákkal együtt 0.90-1.25 forint.

Egyéb czikk: Száritott tengerimoslék. Ezen kitűnőnek bizonyult erőtakarmányt iránt mindinkább emelkedik az érdeklődés. A hízókkal és tehenézzel rendelkező gazdák az olcsóbb szállítás okából nagyobb mennyiségben rendelnek belőle, a mi annál is inkább ajánlható, minthogy a moslék minden káros következmény nélkül hosszabb ideig is eltartható. Különös előszeretettel etetik a moslékot a tehenézzel foglalkozók, mivel statisztikailag van beigazolva, hogy a száritott moslék etetése által a tejnek mennyisége emelkedik és minősége is javul.

Ára: 5.50 frt, helyben zsák nélkül.

Vetőmagvak. (Mauthner Ödön tudósítása.)

Vöröshere. Némileg élénkebb lett az üzlet, a mennyiben kiviteli czélra 4-500 métermázsa nagyszemű áru lett vásárolva.

Lucernából csak szebb áru kelt érdeket, míg a másodrendű, a termelők aránylag magas követelése folytán egyáltalán nem volt elhelyezhető.

Bükkönyben meglehetősen nagy forgalom volt, ellenben muharmag üzletelen.

Takarmányrépamag. A jelenlegi olcsó ár, a gazdalközönséget részben arra indítja, hogy szükséglete fedezéséhez fogjon, minek következtében a kereslet élénkebb lett.

Jegyzéseink nyersáruért 100 kilónként Budapest: Vöröshere 30-40 frt. Lucerna 34-40 frt. Baltacim 10-10¹/₂ frt. Tavasi bükköny 5¹/₂-6.- frt.

Heremagvak plombozása.

A budapesti m. kir. állami vetőmag-vizsgáló állomás az 1896/97. idényben f. évi jan. hó 15-ig az alább megnevezett magkereskedők és termelők számára a következő mennyiségű vetőmagvakat plombozta le:

	Lucerna	Lóhere	Össz.
Mauthner Ödön Budapest	7	1242	1249
Haldek Ignác Budapest	772	264	1036
Frommer A. H. utóda Bpest	222	347	569
Magy. mezőgazd. szöv.	176	72	248
Gr. Teleki Arvéd, Drassó*	40	119	159
Beimel és Fia Budapest	83	121	204
Deutsch Gyula Budapest	134	22	156
Radvaner J. L. Budapest	70	—	70
Kammer Lipót Budapest	16	40	56
Nöthling Vilmos Budapest	10	—	10
Összesen	1530	2227	3757

Ezenkívül 45 q répa.

Szeszület.

Szesz. (Goldfinger Gábor szeszgyári főtisztviselő tudósítása a „Köztelek” részére.)

Vátozatlan élénk üzletmenet dacára a finomító gyárak lanyhább bécsi kontingens szeszjegyzés folytán olcsóbb árajánlatot tettek és a szeszárak e héten inkább 1/3 frral olcsóbban jegyeznek.

Mezőgazdasági szeszgyárak által kontingens nyersszesz 13.50-13.75 frrig lett kinalva abauj-, bihar-, nyitramegyei és erdélyi vasutállomásokhoz szállítva, de üzlet csak kevés létesült.

Galicziából kont. szesz 15 frron kinalnak, finomított, tar.ályokban ottani állomáshoz szállítva, de üzlet a magas ár folytán nem létesült.

Morvaországból exkontingens finomított szesz ottani állomáshoz tartályban szállítva 10.80-11.25 frron jegyeztek. Budapestre szállítva 12.25-12.50 frron jegyzés finomabb exkontingens szeszért.

Sziléziában 50.75-51¹/₂ frrig kelt el adózott tripló szesz.

A budapesti piac az üzletmenet változatlan élénk és meglehetősen nagy forgalom mellett finomított szesz 51¹/₂ frrig, élesztőszesz 51.75-52 frrig, nyersszesz adózva 50.50-50.75 frrig, adózatlan exkontingens 13.-13.25 frrig, denaturált szesz 18.50 frrig kelt el azonnali valamint későbbi szállításra.

A kivitel a héten 400 q finomított szeszt vásárolt, mely Dél-Bulgária és Üszküb felé, valamint Fiuméba lett szállítva.

Vidéki szeszgyárak közül Nagyvárad, Kenyérmező, Temesvár, Lugos, Győr változatlan, a többiek 1/3-1/4 frral olcsóbban jegyeznek.

A kontingens nyersszesz ára Budapesten 14.50-14.75 frrig.

Bécsi jegyzés 14.70-14.80 frrig kont. nyersszeszért. Prágai jegyzés 50.75-51¹/₂ frrig adózott burgonyaszeszért.

Lembergi jegyzés 15.-15¹/₂ frrig kont. finom szeszért.

Budapesti zárlatárak e héten: Finomított szesz 51.70-51¹/₂ frrig, élesztő-szesz 51.75-52.- frrig, nyersszesz adózva 50.50-50.75 frrig, nyersszesz adózatlan 13.-13.50 frrig. Denaturált szesz 18.-18.50 frrig.

Az árak 10,000 literfokkonként hordó nélkül budapesti vasutállomáshoz szállítva készpénzfizetés mellett értendőek.

Szárazmoslék: Üzletelen. 5.50-5.55 frron 100 kilónként zsák nélkül budapesti vasutállomáshoz szállítva.

Élelmiczikék a budapesti hetivásáron. 1896 év január 17-én. (A székesfővárosi vásárgazgatóság jelentése a „Köztelek” részére.)

Haltásár a haltáren. A fővámterti, Ferencz József-rakparti és haltéri piacra 17 helybeli halász és halkereskedő által 70 q. és vidéki kocson 1 q. összesen 71 q. kevert hal hozott. A vásár élénk. Az árak métermázsánként — frral emelkedtek.

Viszontelárusítók fizették a hal q.-át: nagy élő 80-90, nem élő 50-70, közép nagy élő 55-75, nem élő 30-44, apró élő 14-26 nem élő 10-14 frrig.

Vad. Hozott a fővámterti piacra vasp. 300 drb. hajón kb. — drb, kocson 200 db, gyalogárusok által kb. 300 db, összesen 800 db. A vásár élénk volt. A következő árak jegyezettek: nyul 1 db 110-130 krig, fogoly —, vad réce —, vad lud —, fenyőmadár 1 darab (1 drb) 15-20, Fácány 200-220 krig.

Hideghusvásár az István-téri élelmi piacon. 1896. január hó 17-én. (Aszékesfővárosi vásárgazgatóság jelentése a „Köztelek” részére.)

Felhozott Budapestről szokott községekben: 85 árus 45 drb sertést, — árus 25 drb süldőt, 1000 kg. friss húst, 600 kg. füstölt húst, 800 kg. szalonát és 600 kg. hájat.

Vidékről és pedig: A szokott helyekről: 39 árus 441 drb sertést, 36 drb süldőt, 221 kg. friss húst, 350 kg. füstölt húst, — kg. húst és — drb malacot.

A forgalom igen élénk.

Árak a következők: Friss sertéshus 1 kg. 50-56, 1 q 4200-4600, süldőhus 1 kg. 56-60, 1 q 5000-5200, füstölt sertéshus 1 kg. 70-72, 1 q 6800-6900, szalonna zsirnak 1 kg. 54-60, 1 q 4800-5400, füstölt szalonna 1 kg. 64-70, 1 q. 5600-5700, háj 1 kg. 56-60, disznózsír 1 kg. 62-64, 1 q 5700-5800, kocsonyahus 1 kg. 30-40, füstölt souka 1 kg. 80-90, 1 q — krajczárig, malacz 1 drb — frrig.

Baromfi. Hozott a fővámterti vaspályán kb. 3680 db, hajón kb. — db, kocson kb. 1200 db, helybeli árusoktól kb. 4800 darab, összesen kb. 9600 db. A vásár élénk volt. Nagyban árak páronként: tyuk 130-140, csirke 70-130, (idei kiv. —), kappan hizta. 220-300, kappan sovány 120-200, réce hizott 260-320, (idei —) réce sovány 180-220, lud (liba) níz 680-900, lud sovány 360-450 (idei —), pulyka hizott idei 380-500, sovány 230-340, gyöngytyuk 130-140, galamb pecsenyének 40-60 krig.

Az újvásártéri piacra felhozott a szokott községekben: kb. 400 db, kocson 260 db, gyalogárusok 150 drb., helybeli árusok 1200 drb., összesen 2030 drb baromfi. A forgalom élénk. Az árak páronként következők: tyuk 120-160, csirke 60-130, idei —, hizott kappan 180-230, sovány 130-160, hizott réce 200-300, sovány réce 150-180, hizott lud (liba) 500-800, sovány lud 340-360, hizott pulyka 350-500, sovány pulyka 300-380, gyöngytyuk —, galamb pecsenyének — krig.

Az István-téri élelmi piacra élő baromfi helybeli és vidéki árusok által kb. 1200 pár hozott fel, árak a következők: páronként tyuk 120-150, csirke 70-120, kappan hizott 160-200, sovány —, réce hizott 200-400, sovány 140-160, lud hizott 600-800, sovány 400-450, pulyka hizott 400-500, sovány 300-350 krajczárig. A forgalom élénk.

Tisztított baromfi helybeli és vidéki árusok által kb. 2000 db, árak drbja jércze 80-100, csirke 40-60, kappan hizott 100-120, réce hizott 100-200, fé kövér 80-100, lud hizott 300-400, félkövér 200-25

ulyka hizott 200-250, félkövér 160-180, ludmáj 1 db 20-100 krig. A forgalom élénk.

Tojás. Hozott a fővártérre vaspályán kb. 22400 drb., hajón kb. — drb., 4 kocsin kb. 20000 drb., helybéli árusoktól 24000 drb., összesen kb. 66400 drb. A vásár élénk. Nagybani árak: 1 láda friss (1440 db.) 3900-4100 kr., 100 drb 280-300 kr. tojás meszes 1 láda (1440 drb) 3100-3150 kr., 100 db. 230-250 kr. 1 db — krig.

Az újrásárlási piacra felhozott a szokott községekől vasp. kb. — drb., kocsin — drb. gyalogárusok 400 drb, helyb. árusok 18600 darab, összesen 22600 darab friss tojás. A forgalom élénk. A következő árak jegyeztettek: friss tojás 1 drb 2 1/2-3 1/2, 100 darab 280-360, 40 krért 12-14 drb., 1 láda 1440 drb 3600-4300, meszes tojás 1 db 2 1/2-3, 100 drb 260-280, 40 krért 13-16 drb., 1 láda 1440 drb 3400-3600 krig

Zöldség. Hozott a Ferencz József-rakpartra vasp. 150 q, hajón — q, kocsin 30 q, helyb. árusok kb. 100 q, össz. kb. 280 q vegyes zöldség. A vásár k. Nagy. árak sárgarépa 100 cs. 140-400, 1 q 250-350, petrezselyem 100 cs. 150-500, 1 q 450-650, zeller 100 db 160-360, karalábé 100 db. 80-160, vöröshagyma 100 f. —, 1 q. 500-700, fokhagyma 100 f. —, 1 q. 1200-1400, fehérrépa 100 darab —, fejeskáposzta 1 q 200-500 krajczárig. vörösrépa 100 darab 80-140 krajczárig, fejeskáposzta 100 darab —, kelkáposzta 100 drb 100-240, vöröskáposzta 100 db 600-700, fejes saláta 100 db —, költött saláta 100 db —, burgonya 1 q 240-280, fekete retek 100 drb 80-200, hónapos retek 100 db —, ugorka sav. való 100 darab —, ugorka savanyu 100 db —, zöldpaprika 100 db —, tök 100 db sütni v. —, paradicsom 100 db —, zöldhab 1 kg. —, zöldborsó 1 kg. —, zöldborsó fejtett 1 l. —, zöld tengeri 100 csó —,

Budapesti takarmányvásár. (IX. kerület Mester-utca, 1896. január 17. A székesfőv. vásárgazgatóság jelentése a „Köztelek” részére.) Felhozott a szokott községekől 92 szekér réti széna, 30 szekér muhar, 22 szekér zsupszalma, 18 szekér alomszalma, — szekér takarmányszalma, 14 szekér tengeriszár, 13 szekér egyéb takarmány (löhere, luczerna, zabosbüköny, köles stb.). 1200 zsák szecska. A forgalom élénk. Árak q-ként a következők: réti széna 240-320, muhar új 250-360, zsupszalma 150-170, alomszalma 130-150, takarmányszalma —, tenzeriszár 110-130 egyéb takarmány —, zabosbüköny —, löhere —, luczerna —, köles —, sarju 240-270, szalmaszecska 200-220. Összes kocsi-szám 199, súly 159,200 kg.

Állatvásárok.

Budapesti gazdasági és tenyészmahavásár. 1896. január hó 16-án. (A budapesti közbizottság és marhavásárgazgatóság jelentése a „Köztelek” részére.) Felhajtattott: 172 drb, ugymint: jármos ökor elsőminőségű — drb, közép 59 drb, alárendelt — drb. Fejőstehén: fehér — drb, tarka 81 drb, bonyhádi 32 drb, tarka ökor — drb, tenyészbika — drb, hizlalni való ökor — db, tinó — db.

A fejőstehénvásáron az üzlet csak dél felé kezdődött meg és élénk hangulatúvá fejlődött ki, mivel a vásáron számos vásárló volt jelen. Leginkább a bonyhádi fajú teheneket keresték. A gazdasági mahavásár igen lassu lefolyásu volt, alig adtak el egy két partie ökröt. Az egyes vevők közül említettek: Löwy Mór (N.-Tétény) 9 drb, Kender Tivadár (Csik-Tarcsa) 6 drb, Niederkirchner József (Budafok) 10 drb fejőstehén.

Következő árak jegyeztettek: Elsőrendű jármos ökor —, középminőségű jármos ökor —, alárendelt minőségű jármos ökor —, bekötmi való — forintig páronkint. Jármos bivaly —, jobb minőségű jármos ökor 23-26, tarka bekötmi való ökor — frtig métermázsánkint élősulyan. Fejőstehenekért és pedig: Fehérszörü magyar tehén —, tarka, kevert származásu tehén 70-150, bonyhádi tehén 110-180 frtig drbonkint.

Budapesti vágómarhavásár. 1896. január hó 16-án. (A budapesti közbizottság és marhavásárgazgatóság jelentése a „Köztelek” részére.) Felhajtattott: 3210 drb nagy vágómarha, nevezetesen: 1817 drb magyar és tarka ökor, 657 drb magyar és tarka tehén, 567 drb szerbiai ökor, — drb boszniai ökor, 56 drb szerbiai tehén, 74 drb bika és 39 drb bivaly.

Minőség szerint: 384 drb elsőrendű hizott bika, 2527 drb középminőségű bika és 299 drb alárendelt minőségű bika.

A mai vágómarhavásáron a több vásáron át tartott élénk hangulat lanyhára változott, mivel a nagy felhajtáshoz arányitva igen kevés külföldi és vidéki kereskedő jelent meg. A sok jöminőségű marhából külföldre leginkább a bikákat és üszöket vásárolták össze. Az árak általában 2-3 frttal csökkentek.

Következő árak jegyeztettek: Hizott magyar és tarka ökor jobb minőségű 28-32, kivételesen —33, hizott magyar és tarka ökor középminőségű 25-27, alárendelt minőségű magyar és tarka ökor 18-24, jobb minőségű magyar és tarka tehén 27-34 1/2, kivételesen tarka tehén —, magyar és tarka tehén középminőségű 23-26, alárendelt minőségű magyar és

tarka tehén 23-26, szerbiai ökor jobb minőségű 26-28 1/2, kivételesen —, szerbiai ökor középminőségű 16-25, szerbiai ökor alárendelt minőségű 16-25, szerbiai bika 22-34, szerbiai bivaly 17-22 1/2, kivételesen — frtig métermázsánkint élősulyan.

Budapesti lóvásár. Budapest, 1896. január 17. (10th Gyula kerületi vásárfelügyelő jelentése a „Köztelek” részére.)

A vásár a kis felhajtás daczára élénk. Felhajtattott össz. 470 drb. Eladatott 170 drb Jobb minőségű lovakból háts 5 db, eladatott 2 db —200 frtért, könnyebb kocsiló (jukker stb.) 12 db, eladatott 5 db 100-120 frtért, nehezebb kocsiló (hintós) 7 db, eladatott 3 db 80-120 frtért, igás kocsiló (nehéz nyugoti faj) 16 drb, eladatott 8 drb 90-150 frtért, ponny — db, eladatott — db, ftrért; közép minőségű lovakból: nehezebb félék (fuaros ló stb.) 30 db, eladatott 10 db 70-120 frtért, könnyebb félék (parasztló stb.) 150 db, eladatott 42 db, 30-65 frtért; alárendelt minőségű lovakból 250 db, eladatott 100 db, 11-24 frtért. Bécsi vágóra vásároltattott 85 db, — frt, az állatkert és kutyák részére vásároltattott 3 db, — frt, tulajdonjogra gyanus ló lefoglaltattott — darab, ragályos betegségre gyanus ló lefoglaltattott — db, takonykór miatt a gyepmesterhez küldetett — db.

Köbányai sertésvásár 1896. jan. 17. (Első magy. sertésbizottság részéről telefon-jelentése a „Köztelek” részére.) Az üzlet lanyha volt. Heti átlagárak: Magyar válogatott 320-380 kg. nehéz 52-53 kr, 280-300 kg. nehéz 48-49 kr, öreg 300 kgontuli — kr, vidéki sertés könnyű — krajczár. Szerb 44-49 kr. Román — tiszta klgr. páronkint 45 klgr. ételsúlylevonás és 40% engedmény szokásos. — **Eleség-árak:** Tengeri új 435 — frt, árpa 530 frt Köbányán átvéve. **Helyi állomány:** január hó 10. maradt 28325 drb. **Felhajtás:** belföldről 62168 drb, Szerbiából — drb, Romániából — darab, egyéb államokból — db. Összesen 34583 db. Főösszeg — db. Állomány és felhajtás együtt — darab. **Elhajtás:** budapesti fogyasztásra (I-X. kerület) 1182 darab, belföldre Bpest környékére 334 db, Bécsbe 94 db. Csehországba, Morvaország és Sziléziába — db, Ausztriába 525 db. Németbirodalomba — drb, egyéb országokba — drb. A szappangyárakban feldolgoztott 69 drb, összesen 2204 drb. Maradt állomány 32379 drb. A részv. szállásokban 3516 db van elhelyezve. Az egészségi és transitószállásokban maradt jan 10. 1498 db. **Felhajtás:** Szerbiából — darab, Romániából — drb, összesen — drb. **Elhajtás:** 325 drb, maradt állomány 1173 drb és pedig 1173 drb szerb, és — drb román. Az egészségi szemlénél jan. -től máig — drb a fogyasztás alól kivonatott és technikai czélokra feldolgoztott.

Bécsi vágómarhavásár. 1896. jan. 13. (A bécsi marha- és huspénztár jelentése a „Köztelek” részére.)

Összes felhajtás 4615 db. Ebből magyar 2218 db, galicziai 973 db, bukovinai 243, németországi 581 db, hizott 3142 db, legelő — db., fiatal 873 db., ökor 2985 db, bika 442 db, tehén 505 db, bivaly 83 db.

A szombati kontumácziavásárra 300 drbot hoztak fel. A csekély felhajtás következtében a vásár irányzata szilárd s az árak az első és középminőségűeknél az élénk kereslet folytán 1 frttal emelkedtek. A rosszabb minőségűeknél a kereslet lanyha volt.

Árak: prima magyar 39-42 frt, szekunda 33-38 frt, tertia 29-32 frt. Galicziai prima 37-38 (-) frt, szekunda 33-36 frt, tertia 29-32 frt. Német prima 40-43 1/2 (-) frt, szekunda 35-38 frt, tertia 30-34 frt. Legelőmarha: szerb és magyar — é. s., rossz minőségű — frt é. s. Bika 26-33 frt é. s., tehén 24-32 frt é. s., bivaly 17-21 frt é. s. (Kizárólagosan élősulyra, minden % levonás nélkül történnek. Az értékesítésben kitüntetett árak ugy értelmendezők, hogy egy és ugyanazon eladó, a jobb minőségű állatok kg.-jáért p. o. 40 krért, a kiverésért pedig 35 krt kap.)

Egyes eladások:

Magyar hizó ökrök.

Eladók:

Fischer Mór, Mesterháza	37	32	—
Hacker L., Sopron	41	37	—
Hacker Miksa, Sopron	37	33	—
Lederer és Kálmán, N.-Várad	41 1/2	36	—
Löwinger Salamon, Nyögér	27 1/2	33	—
Moskovits Adolf N.-Várad	39	—	—
Neumann testvérek, Arad	42	38	—
Schwartz M. Mátészalka	40	38 1/2	—

Erdélyi hizó ökrök.

Eladók:

Áron Mihály, Kolozsvár	37	33 1/2	—
------------------------	----	--------	---

Német hizó ökrök.

Eladók:

Blau testvérek, Temesvár	43 1/2	—	—
Hacker Miksa, Sopron	43 1/2	40	—
Neumann testvérek, Arad	43	41	—

Bécsi sertésvásár. 1896. jan. 7-én. Be lett jelentve: 8333 drb. Felhajtás: 3123 drb fiatal sertés,

4966 drb kövér sertés, — drb rideg sertés. Összesen: 8889 drb.

A lanyha üzlet mellett az elsőminőségűeknél a mult heti árak megmaradtak, a többinél estek. Árak kilónként élősulyan fogyasztásiadónélkül: prima 47 1/2-48 1/2 (-) kr., közepes 43-45, könnyű 38-42 kr., fiatal sertés 32-42 kr.

Bécsi szurómarhavásár. 1896. jan. 9-én. Felhozott: 3308 borju, 1869 élő sertés, 2239 kizsigerelt sertés, 417 kizsigerelt juh, 1208 bárány.

Az árak a jobb minőségű borjúknál 4 krral, a többinél 10 krral, a kizsigerelt sertésekénél 6 krral estek. Árak klgrammonkint: kizsigerelt borju 40-46 kr., prima 48-56 kr., primissima 58-63 kr., élő borju — kr., prima — kr., primissima — (-) kr., fiatal sertés 32-42 kr., kizsigerelt sertés nehéz 46-52 kr., süldő 50-52 kr., kizsigerelt juh 24-34 kr., bárány páronkint 4-9 frtig.

Bécsi juhvásár. 1896. jan. 7-én. Felhajtás: 1361 drb juh.

A vásár lanyha irányzat mellett folyt le. Árak: export juh páronként —, raczka —, selejtes juh 10-16.

Párisi juhvásár. 1896. jan. hó 16-án. Felhajtás 14265 drb juh. Az irányzat lanyha.

Ingatlanok árverései (20000 forint beesértéken felül.)

(Kivonat a hivatalos lapból.)

Január 21	Budapesti kir. alkot.-u. Wohl törvényszék	tsz.-pal. Ede	142613
Január 21	Egri királyi alkot.-u. Flamm törvényszék	atkviha-tóság Ignác	67510
Febr. 12	Kisvárdai kir. alkot.-u. Okolicsányi járásbírótság	atkviha-tóság Menyhértné	61607
Febr. 20	Pozsonyi kir. alkot.-u. Luger törvényszék	tsz.-pal. Mária	24228
Márcz. 9	Szegedi kir. alkot.-u. Pitlich törvényszék	atkviha-tóság Kálmán	21533
Apr. 1	Gy.-fehérvári kir. alkot.-u. Barscsay törv.-szék	atkviha-tóság Miklós	32000

Az Orsz. magy. gazd. egyesület tulajdona.

Lapfelügyelő-bizottság: Gróf Desseffy Aurél, Bernát István, dr. Darányi Gyula, Forster Géza, Galgóczy Károly, dr. Hagara Viktor. — Főszerkesztő és kiadásiért felelős: Forster Géza az O. M. G. E. igazgatója. — Felelős szerkesztő: Szilassy Zoltán az O. M. G. E. szerkesztő-titkárja. — Társzerkesztő: Jeszenszky Pál.

Gőzcséplők

Szigoruan a magyar gazdasági viszonyokhoz alkalmazott gyártmányok.

Az összes gazdasági gépeket tartalmazó árjegyzékkel, szakbavágó felvilágosítással és tanács-csal, árak és feltételek közlésével szivesen és díjmentesen szolgál

ELSŐ MAGYAR GAZDASÁGI GÉPGYÁR

részvény-társulat

Gyártelep: Budapest, külső váci-út 7.

Csalma Egyesület közölte!

6. SZÁM

H

Sz egy hónap valamenyi

Fe

rendkívüli birtokok tok és egy és portóme

Sát

Telefon

A

Mag

név alatt lemben ad hivatalok, tiszték és karának a foglaltatik, kiválóan a E m

E

fűzve kötve

„KÖ

B

GR

szabadalm

minden cséplő nagyobb munkánál. Leg

GRAEPEL

3 arany, 15 ezüst érem, 12 dísz- és elismerő ckmány.

osztrák-magyar cs. és kir. udv. szállító.

cs. Eg. o. ist. pol. has. tes. tov. az ma

Tessék a főn-nebbi védjegyet ügyelni, s a vé-telnél határo-zottan kifejezni

Kwizda-féle Restitutionsflu

HIZÓK.

Szártott tengeri moslák etetése mellett majdnem egy hónappal hamarabb készülnek el, a napi hizás pedig nagyobb mint valamenyi erőtaka minyvetésnél.

Fejős teheneknél pedig a tej minősége és mennyisége rendkívülien emelkedik. Ezen eredmények mérvadó és szakavatott nagybirtokosok által lettek constatálva és szívesen szolgálunk ezen nyilatkozatok és egyéb használati utasítást tartalmazó ismertető füzetekkel ingyen és portmentesen. 3683

Központi iroda és raktár:

Sátori Miksa és Mór,

Telefon 51-03. IX., Dandár-utca 25. Telefon 51-03.

A „Patria“ irodalmi vállalat és nyomdai részvénytársaság

Magy. Gazdasági Czimtár

név alatt jövő évi január hóban egy gazdasági czimtárt 25-30 iv terjedelemben ad ki, melyben a magyar szent korona területén levő gazdasági hivatalok, gazdasági egyesületek, földbirtokosok, bérlők, uradalmak, gazdasítztek és erdészek, továbbá az összes nagyobb uradalmak és azok tisztikarának a legmegbízhatóbb forrásból besze zett neve és pontos czime bent foglaltatik, mint czimkönyv tehát üzleti nyomtatványok szétküldéséhez kiválóan alkalmas leend.

E munka ára, daczára a nagy terjedelemnek igen olcsó és pedig:

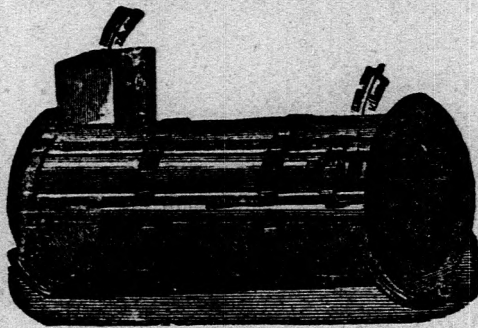
Előfizetési ára:		Boltí ára:	
füzve	5 frt - kr.	füzve	7 frt - kr.
köte	5 „ 50 „	köte	7 „ 50 „

Megrendelések a

„KÖZTELEK“ kiadóhivatalához,
Budapest, IX. ker., Üllői-ut 25. szám intézendők.

GRAEPEL HUGÓ

szabadalm. löhoro-tokászoló készüléke

minden cséplőgéphez alkalmazható, 25 százalékkal nagyobb munkaképesség mint bármely más készüléknél. Legkitünőbb szerkezet legolcsóbb árban

GRAEPEL HUGÓ gépgyárosnál Budapesten,
V. Kölső vározi-ut 46. sz. 2524

3 arany,
15 ezüst
érem,
12 disz- és
elismerő
ckmány.

Kwizda Ferencz János

Kwizda-féle

Restitutionsfluid

cs. és k. kiv. szab. mosóvíz lovaknak. Egy palaczkkal frt 1.40 o. é. több mint 30 év óta udv. istállóban valamint katonai és polgári nagyobb istállóban is, használatban; nagyobb erőfeszítések előtt és után erősítésül; továbbá fiuzamodások, rándulások, az inak merevsége s más ily alkalmaknál; képesíti a lovat kiváló teljesítményekre időmitásnál.

Tessék a fűnnebbi védjegyre ügyelni, s a vételnél határozottan kifejezni: Kwizda-féle Restitutionsfluid

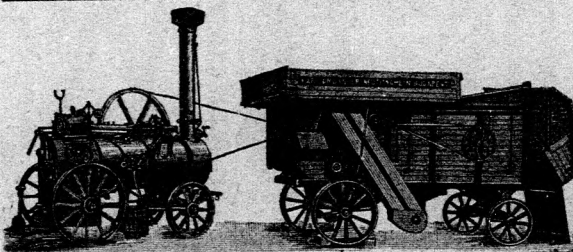
Fő letét: kerül. gyógyszerár Korneuburgban.

Kapható a gyógyszerárakban és drogistáknál.

Hirdetések felvételnek e lap kiadóhivatalában, Budapest, Üllői-ut 25. sz.

C. SCHLICKEYSEN, BERLIN.

TÉGLA, AGYAGCSÓ, FEDÉLCSERÉP, TÖZEG, HABARCS, BETON, CHAMOTTE, AGYAGÁRU ÉS ÉRCZ. BRIKETT GYÁRTÁSÁHOZ VALÓ GÉPEK.

Gőzcséplő-készletek.

A magyar gazdasági viszonyokhoz alkalmazott gyártmányok. Az összes gazdasági gépeket magában foglaló katalógussal, e szakmába vágó felvilágosítással és tanácsal, úgyzinte az árakkal és feltételekkel legkészségesebben és bérmentve szolgál

DRÖSSLER KÁROLY

cs. és kir. szab. gazd. gépgyára, vas- és érczöntője
Budapest, VI., Teréz-körut 41.

Alapítottott 1861.

Kőolajfinomítógyár-részvénytársaság.

Budapest, V., Zrinyi-utca 4. sz.

ajánlja elismert jó minőségű phosphorsavas

műtrágya-gyártmányait

úgy mint

phosphorit-superphosphat és csontliszt-superphosphat

gyártmányait jutányos feltételek mellett. 593

Ismertető iratok kívánatra ingyen és bérmentve megküldetnek.

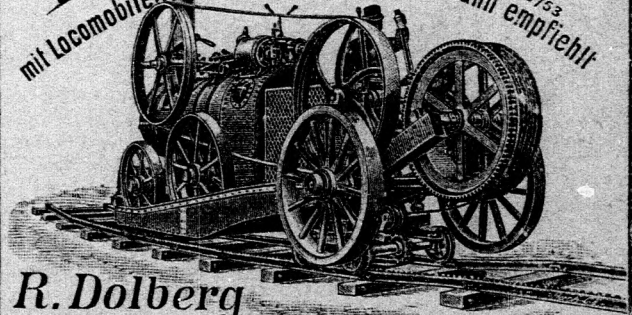
Gőzekék

utcai lokomotivok, gőzcséplőgépek hajtására a főhercegi vasművekből. A gépek választásánál mezőgazdasági szakértői tanács adatik. Szíves tudakozódások

Erzherzogliche Cameral-Direction

in Teschen in Schlesien, czimen. 2784

Dampfplug-Apparate
mit Locomobilen und transportabler Feldbahn empfohlen
D.R. PATENT NO 66752

R. Dolberg

ROSTOCK 7/M
Blischenstr. 2/3

BERLIN, N
Chausseestr. 45.

Mily elkerülhetlenül szükséges a szőlők permetezése az elmúlt évadban bizonyult be, midőn csakis a permetezett szőlők nem mentek tönkre. Ennek elérhető sere legjobbnak bizonyult Mayfarth Ph. és társa szabadalmazott önműködő

„Syphonia“

szőlővédő és növénypermetezője mely az oldatot szivattyuzás nélkül önműködően a növényekre permetezi. Ezen permetezőkből már sok ezer van használatban és számos dicséző bizonyítvány mutatja kitünő voltát valamennyi egyéb rendszerrel szemben. Ábra és leírás rendelkezésre áll.

Mayfarth Ph. és társánál

mezőgazdasági gépgyárak, különlegességi gyár borsajtók és gyümölcs-értékesítési gépek részére.
Bécs, II/1, Taborsstrasse 76. sz. 5253
Árjegyzék és számos elismerő levél ingyen. — Képviselők és ismételadók kerestetnek.

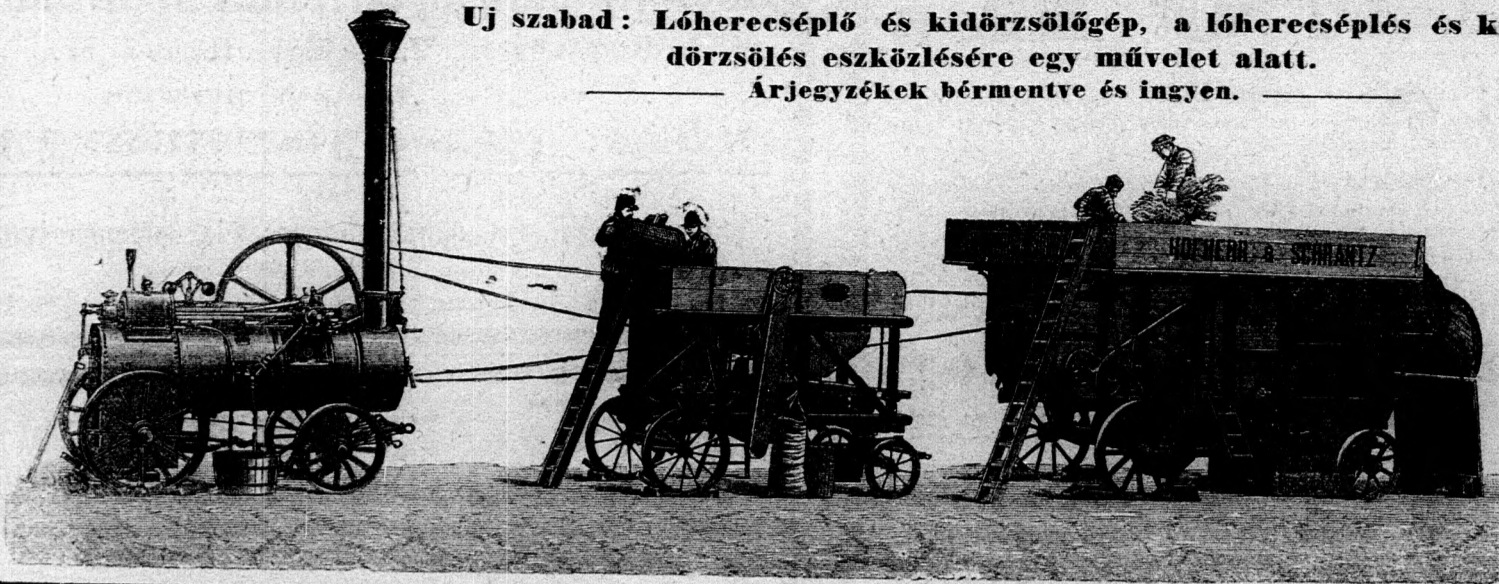
Árak franco csomagolás, bécsi indóháztól szállítva: tartány ca 25 kiló, kilónként 40 kr., tartány ca 50 kiló, kilónként 35 kr., postán ingyen csomagolás és bérmentesen 4 kiló, 4 kiló 1 pléhszelenczében 2 frt 50 kr., 4 kiló 4 pléhszelenczében 3 frt. Kaucsukkal vegyítve kilónként 10 krral több. Vizmentes bőrkenőcs vadászcsizmáknak.

JUST & Co. Bécs, XII/2.

Hofherr és Schrantz Budapest, VI., Váci-körút 57.

Uj szabad: Lóherceséplő és kidörzsölőgép, a lóherceséplés és kidörzsölés eszközlésére egy művelet alatt.
 Árjegyzékek bérmentve és ingyen.

Sepsi-Szt.-Györgyön 1895. november 4-én I-ső díj: Díszok-levéllel kitüntetve.

Sepsi-Szt.-Györgyön 1895. november 4-én I-ső díj: Díszok-levéllel kitüntetve.

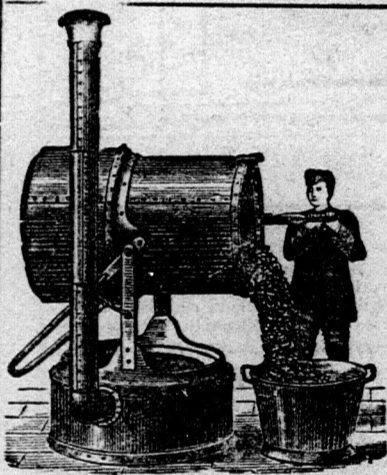
Lapunk bekötési táblája
 1 frt 36 krért (portomentesen)
 kapható kiadóhivatalunkban.

Superphosphatokat csontlisztből, guanoból spodiumból stb., továbbá chili salétromot, ként, ammoniákat, kálisókat, Thomas-salakot, kainitot, Themenai szab.-Superphosphat gypszet, tiszta chlór- és arzen-mentes takarmány-meszet

628 szállit mindenüvé versenyképesen
 Kénsav- és műtrágyagyárak
 Lundenburg-Themenau és Lissek-Rostokban.

A. Schram, Prag,
 Központi iroda Heinrichsgasse 27.

Alakult 1856. **KÜHNE E.** Alakult 1856.
 gazdasági gépgyár Mosonban.

Ajánl a bekövetkező idényre gyorsmüködésű takarmány-füllesztőket (Ventzki szabadalma szerint), szecskavágókat és repavágókat minden nagyságtan, darálókat, tengeri morzsolókat, burgonya zúzókat stb.

UJ!
 Czirokeséplő és vágógépek.
 UJ!

Teljes takarmánykamrák berendezése! Tervezetek ingyen.
 Főraktár:
 Budapest, VI., Váci-körút 57a.

A DÉLVIDÉKI FAJLÓTELEP
 MINT RÉSZVÉNYTÁRSASÁG
LÓELADÁSI ÉS TUDAKOZÓ-IRODÁJA
 TEMESVÁR, Józsefváros, Hunyady-út 11. szám,
 ugy kereslet, valamint kínálat esetén a legkimerítőbb, gyors és pontos értesítéssel szolgál.
 A megkereséshez, melyhez egy válaszbélyeg csatolandó, az eladandó, vagy vásárolni szándékoltlovak következő adatai kapcsolandók: szín, jegek, nem, kor, magasság, származás, hámos vagy háttas és a tulajdonos kimerítő czime.
 Az igazgatóság.

II. MAGYAR OSZTÁLYSORSJÁTÉK

Első huzás 1896. február 5-8-ig.

I. osztályu sorsjegyek

$\frac{1}{20}$	$\frac{1}{10}$	$\frac{1}{2}$	$\frac{1}{1}$
1.—	2.—	10.—	20.— frt.

Teljes sorsjegyek (mindhárom oszt. érvényes.)

$\frac{1}{20}$	$\frac{1}{10}$	$\frac{1}{2}$	$\frac{1}{1}$
3.—	6.—	30.—	60.— frt.

Sorsjegyeket elárusít:

HEINTZE KÁROLY

BUDAPEST,
 Szervita-tér 3. szám.

„EXS

KÖS

összes gazd
 házi

RA

Minden

FISO

Budape

Karbol

Creolin

Kátrán

Kőfedé

Faczem

Arje

M.

BÉCS

Különöse

gőz

fa-, szé

Egy- és t

mes ac

és Colum

szó

Egy

Az „Országos Magyar Gazdasági Egyesület“ hirdetései.

Az O. M. G. E. könyvkiadó vállalat kiadásában megjelent:

Takarmányozástan, 24 ny. iv, irták Cselkó István és dr. Kosutány Tamás m.-óvári gazd. akad. tanárai. — **Talajismeret**, 12 ny. iv, irta Cserhádi Sándor m.-óvári gazd. akad. tanár stb. — **Gazdasági építézet kézikönyve**, 24 ny. iv, irta Domokos Kálmán, a debreczeni gazd. tanint. igazgatója. — **Színes talajok kezelése és javítása**. Hilgard E. W. után irta Treitz Péter és 3 melléklet. Kavassy Jenő min. tanácsos, a kulturterménkötség főnöke, Landau Lajos kult. mérnöktől, s a **nagylaki öntözött sziktelep** Tomka Emil kultur főmérnöktől. — **Előfizetni 3 éves ciklusra fűzött példányokra évi 5 frttal, kötött példányokra 6 frt 70 krcal.** — Egyes példányokban: a **Takarmányozástan**: 3 frt; **Talajismeret**: 2 frt; **Gazd. építézet**: 3 frt; **Színes talajok**: 1 forint. — Az előfizetéssel több könyv megrendelésnél 36 kr., egy könyvnél 10 kr. postadíj is beküldendő az O. M. G. E. pénztárába **BUDAPEST**, Köztelek.

Az O. M. G. E. kiadóhivatalánál megrendelhetők: 1895. évi előadások külön füzetekben.

A szőlőtványok metszéséről, különös tekintettel a Dezeimeris-féle metszési elmélettel. Irtá: Engelbrecht Károly. Ára 50 kr. — **A gazdasági szeszgyár üzemének ellenőrzése**. Irtá: Dr. Szilágyi Gyula. Ára 20 kr. — **Lótenyésztésünk emeléséről**. Irtá: Luczenbacher Miklós. Ára 30 kr. — **A kendertermelés és áztatás**. Irtá: Sierbán János. Ára 30 kr. — **Ujabb tapasztalatok a trágyázás köréből**. Irtá: Cserhádi Sándor. Ára 30 kr. — **Utmutatás a komlótelepítésre**. Irtá: Imreh Lajos. Ára 30 kr. — **A hazai öntözések mai állásáról**. Irtá: Kvassay Jenő. Ára 20 kr.

GAZDASÁGI ELŐADÁSOK

1894. évről.

Tartalma: 1. Cserhádi Sándor. A kulturterményfelesleg megválasztása.
2. Szabó Ferencz. Esmék a mezőgazdasági könyvvitelről.
3. Baross Károly. A mezőgazdasági poltikáról.
4. Sierbán János. Takarmányok konzerválása.
5. Pirker János. Szarvasmarhatenyésztésünk és az import kérdése.
6. Deák Tamás. A szőlőoltása és a szőlőoltványokkal való tenyésztés.
7. Dr. Rátz István. A baromfiak fertőző betegségeiről és az ellenük való védekezés.
8. Dr. Hutya Ferencz. A szarvasmarhák gümőkórja.

Ára 50 kr.

Külön kiadványok:

VETŐMAGVAK TERMELESE ÉS KEZELÉSE. Irtá: **Hirsch Alfréd**. 50 kr.

AZ ÁLLATOK ÁTÖRÖKLŐ BETEGSÉGEI ÉS HIBÁI Irtá: **Tátray János**.
— Ára 20 kr. 3939

„GAZDASÁGTÖRTENELMI SZEMLE“ 1894. évfolyam. — Ára kötve 3 frt

ÁLTALÁNOS ÁLATTENYÉSZTÉSTAN, Irtá: **Tormay Béla** miniszr. tanácsos.

2-ik teljesen átdolgozott kiadás. 327 oldal. Ára 3 forint.

Tömeges megrendelésnél olcsóbban.

Viteldijvisszatérítés az O. M. G. E. útján.

Ami több oldalról a gazdák köréből felmerült panasz folytán, hogy a vasutak részéről igen gyakran sokkal magasabb díjtételek számíttatnak, mint a mennyi a küldemények útján tényleg jár s a viteldijvisszatérítés körüli eljárást a legtöbben nem ismerik, elhatároztuk az egyesület kebelében egy díjszámítási iroda szervezését, mely minden díjszabási kérdésben felvilágosítással szolgáljon tagjainknak.

Kérjük tehát azon gazdatársainkat, kik a díjszámítás helyességéről meggyőződni óhajtanak, hogy a fuvarleveleket az egyesület címére beküldeni sziveskedjenek.

Ha az utánszámítás csakugyan díjtöbbletet tüntet ki, ugy a beküldőnek egy meghatalmazást kell kitöltenie, melynek alapján a díjszámítási iroda a visszatérítés iránt illetékes helyen intézkedik és a díjtöbbletet 20% eljárási költség levonásával beküldőnek megküldi. A díjvisszatérítés igénye a díjvisszatérítéstől számított egy éven belül elévül.

KAINIT NAGYBAN ÉS KICSINYBEN.

Megrendelhető az Országos Magyar Gazdasági Egyesület titkári hivatalánál (Budapest Köztelek.)

Árak: nagyban wagon-rakományonként ab Leopoldshall-Strassfurt, ömlesztett állapotban 106 frt, zsákban szállítva 130 frt. A vasutiszállítási-költség a különböző távolságu rendeltetési állomások szerint 130—140 frt között váltakozik.

Kicsinyben mm.-ként zsákkal együtt ab „Budapesti közraktárak“ egyesületi tagok részére 2 frt 80 kr., nem tagoknak 3 frt.

A megrendeléssel egyidejűleg a kainit árát egyesületünk pénztárához beküldeni kérjük, a szállítási költségek a küldemény átvételénél fizetendők.

ORSZÁGOS TENYÉSZÁLLAT - TÖRZSKÖNYV,

I. füzet: Magyar fajta szarvasmarhák könyve, ... ára 1 frt,
II. „ Borzderes „ „ „ „ „ „ 1 „

Utmutatás a magántörzskönyvek berendezésére és vezetésére.

Ára 50 krajczár.

Magántörzskönyvet rovatlapok ivenkint: bikák számára 5 kr., tehének számára 4 kr., hágatások és borjazások jegyzéke 3 kr.
Az Országos Törzskönyv szabályzata 50 kr.

Megjelent

Köztelek Zsebnaptár

és

„Köztelek Évkönyv“ 1896-ik évre.

Szerkesztik:

RUBINEK GYULA és SZILASSY ZOLTÁN

az Orsz. Magy. Gazd. Egyesület titkárjai.

Az Évkönyv a tavalyinál sokkal nagyobb terjedelemben, körülbelül **30.000** gazda pontos címével jelent meg.

A két könyv előfizetési ára 1 frt 50 kr. Postadíj 10 kr. Bolti ára 2 frt.

Megrendelhető a „Köztelek“ kiadóhivatalában Budapest, IX., Üllői-ut 25 (Köztelek).

Hirdetés ár 10
szó 2 kr., felt
nél minden b

Csak o

Betöltendő

Nőtlen erélyes tanintézetet végző évi gyakorlattal ságnak összesen ben, könyvvitelletes, magyar-szóval és írásb február—márcz felvétetik. Évi 5 frt és teljes ellátás és ágyemű nélkül, kezüleg irt folnyok és bizony másolattal felsz melyek vissza adnak, a kiadóhiv adandó címre k

Magányakornodunántúli mintakézelt nagy uralkalmat talál gazdaság minde való alapos ki lakás és élel havonként 40—5 tendő. Ajánlatok jegy alatt a kiad hoz intézendők.

„Gazdasági ügyes fiatal e kétszáz frt évi teljes ellátással répa miveléshe Az állás április l landó el. Bizo másolatok eddig déről s szakért lap kiadóhivatala ziv“ jellege alatt géig kértnek.“

Gróf Széchenyi Ö Excellentiája dalmában egy 200 pénz és teljes javadalmazott ir jött üresedésbe. C tanintézetet vég irásu fiatal emb a magyar és né vet szó és i tökéletesen bírja kötelezettségökn tettek, pályázati ket Kazik István u tartóhoz Lábodra m.) mielőbb ki Az állás azon lalandó.

Mint gazdas alkalmazást nyer élelmezés, lakás díjazás mellett földmives iskol egyén. Előny és és pincek jártasság. Baar zala-szabari fő

Ünlő gazda gyobb gazdas mint intéző Czim a kiadó

Béreggazda zalamegyei fő az állás f. év 24-én betöltend kiadóhiva'albar

Állást ker

Szakképzett egy nagy ur 12 év óta alka van, az electri tanfolyamot gazdasági gép és átigazítását végzi, április keres. Czim a talban.

Hirdetési ár 15 szög 30 kr., ezen felül minden szög 2 kr., feltűnő betűkkel 4 kr. Czim közlésénél minden beiktatásnál 30 kr. bélyegilleték.

KIS HIRDETESEK.

Csak mezőgazdák és a szakirodalom terményei, továbbá állást keresők és adók hirdetésményi vétetnek fel e kedvezményes rovatban.

Csak oly levelekre válaszolunk, melyekkel válasza szükséges levélbélyeget vagy levelezőlapot küldenek.

Betöltendő állás.

Nőtlen erélyes segédtiszt tanintézetet végzett, több évi gyakorlattal s a gazdaságnak összes művelteiben, könyvvitelben tökéletes, magyar-németben szóval és írásban jártas február-március 1-ére felvétetik. Évi fizetés 400 frt és teljes ellátás. (mosás és ágymű nélkül) Saját kezűleg irt folyamodványok és bizonyítványok másolatlalt felszerelve, a melyek vissza nem küldetnek, a kiadóhivatal által adandó címre küldendők. 603

Magángyakornokok egy dunántúli mintaszerűen kezelt nagy uradalomban alkalmat találnak a mezőgazdaság minden ágában való alapos kiképzésre; lakás és élelmezésért havonként 40-50 frt fizetendő. Ajánlatok S. 10.000 jegy alatt a kiadóhivatalhoz intézendők. 609

Gazdaságba kerestetik ügyes fiatal ember izr. kétszáz frt évi fizetés és teljes ellátással. Czukorrépa műveléshez értsen. Az állás április 1-én foglalandó el. Bizonyítvány-másolatok eddigi működéséről s szakértelemről e lap kiadóhivatalába „Intenzív” jellege alatt e hó végéig kérhetnek. 613

Gróf Széchenyi Pál ur Ó Excellentiája lábodiuradalomban egy 200 frt készpénz és teljes ellátással javadalmazott iróki állás jött üresedésbe. Gazdasági tanintézetet végzett, jó írási fiatal emberek, kik a magyar és német nyelvet és írásbelileg tökéletesen bírják, katonakötelezettségüknek eleget tettek, pályázati kérvényeket Kazik István urad. szám-tartóhoz Lábodra (Somogy-m.) mielőbb küldjék be. Az állás azonnal elfoglalandó. 606

Mint gazdasági segéd alkalmazást nyerhet belső élelmezés, lakás és szerény díjazás mellett, legalább földmives iskolát végzett egyén. Előny szőlőművelés és pinczekezelésbeni jártasság. Baán Kálmán, zala-szabari földbirtokos. 621

Ünáló gazdatiszt, nagyobb gazdaság részére mint intéző kerestetik. Czim a kiadóhivatalban. 633

Béresgazda kerestetik zalamegyei földbirtokra, az állás f. év április hó 24-én betöltendő. Czim a kiadóhivatalban. 643

Állást keresők.

Szakképzett gépész, ki egy nagy uradalomban 12 év óta alkalmazásban van, az electro-technikai tanfolyamot végezte, a gazdasági gépek javítását és átvezetését jó sikerrel végzi, április 1-re állást keres. Czim a kiadóhivatalban. 539

Alólírott igazgatói vagy titkári állást kész elfogadni 1896. január 24-étől fogva, vagy esetleg még előbb is. Esetleg ajánlja magát gazdasági számadások összeállítására, felülvizsgálatára, több közép-birtok gazdatisztjei felügyeletére. Szakképzettségét s 15 évi gyakorlatot előkelő udvaroktól nyert bizonyítványokkal képes igazolni. Ajánlatok Verseyi Károly gazdatiszt Besenyő, u. p. Balázsfalva, Alsófehérmegye küldendők. 618

Földmives iskolát jelenleg végzett, katonakötelezettségének eleget tett nőtlen gazdatiszt alkalmazást keres febr. 15-től, oly uradalomban, hol biztos jövőre lehet kilátása. Czim a kiadóhivatalban. 616

Kulesári állást keres nős r. kath. 29 éves egyén, ki jelenleg is hosszabb időn e minőségben van s jó bizonyítványokkal rendelkezik, hü, szorgalmas s megbízható. Czim a kiadóhivatalban. 617

Gazdasági szakiskolát végzett fiatal ember állást keres, ki a gazdaság minden ágában teljes jártassággal bír, mint segédtiszt hat évig volt alkalmazásban nagyobb uradalmakban, szives megkeresések „Megbízható” Czim a kiadóhivatalba kéretnek. 578

Egy szerény igényű, fiatal, nős gazdatiszt, ki a gazdaság minden ágában gyakorlott jártassággal bír, jelenleg egy 1400 holdas gazdaságot 3 év óta legjobb eredménnyel kezel, április 1-re alkalmazást keres. 638

Ispáni állást keres jó családból származott, 36 éves, nős, gyermektelen egyén, február 1-ére. Adai földmivesiskolát végzett, 9 évig nagyuradalomban működött. Gazdaság minden ágában jártas. Jelenleg 1800 hold kintű birtokon mint ispán működik. Czim „Állandó és hü” jellege alatt a kiadóhivatalban tudható meg. 640

Műkertész, ki a díszmű, valamint a konyhakertészet, gyümölcs- és ananásztenyésztésben kiváló képzettséggel bír, jó bizonyítványok birtokosa, melyet hazai nagyobb urasági kertészetben szerzett, 31 éves, nőtlen, kertészi állást keres, esetleg elfogad jó segédi állást is. Az állást bármikor elfoglalhatja. Czim Suliok István a gróf Wilczek-féle kertészetben Seebarn, via Vooneuburg. 646

Számartói v. tisztartói állást keres április 1-jére több évi gyakorlattal bíró, kereskedemileg képzett egyén, ki jelenleg is egy nagy gazdaságban mint tisztartó bizalmi állást foglal el. Czim a kiadóhivatalban. 624

Keszthei gazdasági tanintézetet végzett s több évi gyakorlattal bíró 29 éves róm. kath. vallású. nőtlen gazdatiszt, ki a gazdaság minden ágában teljesen jártas állást keres, esetleg oly segédtiszt állást is elfogad, hol előmenetelre van kilátása. Az állást azonnal elfoglalhatja. Czim „K. Gy.” jellege alatt a kiadóhivatalban tudható meg. 595

Egy szerény igényű nőtlen ifjú, végzett gazda, kiszolgált altiszt, a gazdaság minden ágában jártas 3 évi gyakorlattal alkalmazást keres. „Megbízható” jellege alatt. 637

Iróki állást keres nagyobb gazdasági iskolát végzett 18 éves izr. val. fiatal ember. Állását bármikor elfoglalhatja. Czim a kiadóhivatalban. 644

Egy szakképzett gépész, ki a gazdasági gépek javításában és átalakításában kellő képzettséggel bír az elektro-technikai tanfolyamot végezte, egy uradalomban több mint tíz év óta alkalmazásban van, ápril elsejére alkalmazást keres. 625

Gazdatiszt, 33 éves, nős, 14 évi gyakorlattal, ki jelenleg hullámos vidéken egy 2000 holdas birtokot önállóan kezel, beszéli a magyar, német, szerb és román nyelvet, f. év március 15-ére vagy ápr. 1 elsejére gazdatiszti állást keres. Czim a kiadóhivatalban. 620

A sárvári m. kir. tejjgazdasági szakiskola tanfolyamát végzett egyének közül ketten mint gazdazági irók, több mint főtelenesek, a f. évi február 1-étől esetleg március 1-től kezdve szolgálatba léphetnek. Megkeresések a nevezett szakiskola igazgatóságához intézendők. Pusztaláncz, u. p. Felső-Káld, (Vas megyében). 623

Állatok.

Eladók.

következő telivér kanczák a tavarnai ménesből:

„Ilma”

(0. g. B. Vol. IV. Pag. 200.) Szürke, szül. 1884-ben, apja Remény, anyja Ilka, Duke-tól. 1896-ban fedezve Setti által Mettallistól.

„Macska”

(0. g. B. Vol. IV. Sapt. 2. Pag. 98.) Szürke, szül. 1891-ben, apja Fehér-Holló, anyja Miss, Ruver-rától.

„Marraine”

(0. g. B. Vol. IV. Sapt. 3. Pag. 96.) Pej, szül. 1892-ben, apja Fehér-Holló, anyja Marjolaine, Isolanitól. Közlebbi felvilágosítás-sal szolgál a gróf Hadik-Barkóczy Endre úr ménes-intézősége. Roxer Jenő. Tavarna (Zemplénmegye). 622

180 drb. szép fejlett süldő, 90 kiló nehéz páronként, vézmentesterületen és meggyben eladó. Hol? megmondja a kiadóhivatal. 595

Óriási házinyulakat és baromfit

sport és gazd. czélokra szállít

Schwab's Kaninchen & Geflügelhof
Wien, XIII 2. Penzing.
Képes árjegyzék ingyen.

Vegyesek.

Zászlós zab,

szép tisztá árú, vetési czélokra megvételre keresettek legalább 100 mm. Ajánlatok és mutraképek lap kiadóhivatalába kéretnek Z. Z. jel alatt. 601

Vetésre

Elsőrendű fekete tavaszi repace, Rothaus Mór és fia czégnél Veszprémben kapható. 610

Törleszt. kölesön földbirtokokra.

Legmagasabb kölcsön a világi becsérték alapján 20-30 év közti időre készpénzben. Birtokos felmondhat bármikor. Jénztézet nem mondható fel. Csekély kamattal kölcsön törlesztetik. Lebonnyítás 14 nap alatt.

Semmi előleges költség. Minden felvilágosítás díjtalan. Beküldendő csak a telegkönyvi kivonat, kataszterív. Konvertálás bélyeg- és illetékmentes. Czim:

Ingatlan- és Jelzálog-Forgalmi-Intézet.
Budapest, Váci-körút 39. sz.

Legnagyobb Ingatlan- és Jelzálog-Forgalmi-Intézet a monarchiában egyedül, mely hatóságok és a legtekintélyesebb földbirtokosoktól ajánlva van.

Lóheremag

Luczernamag

Sárga oberndorfi répamag

valamennyi a budapesti m. k. állami vetőmagvizsgáló állomás útján vizsgált és leptombozva kapható

Gróf Teleki Arvéd drassói

uradalomban, u. p. Konceza. Répamagvaink a magyar-óvári m. k. növénykísérleti termelési állomáshoz vizsgálatra beküldve. A tavalyi vizsgálat szerint répánk faj tekintetében teljesen azonosaknak és tisztáknak minősítették. 552

A marcazi uradalom erdőszetében eladó 12 drb vadászmenyét. Eladásukat Zvirina József uradalmi fővadász Marcazi, (Somogy megye) eszközli. 636.

Percheron mén

„KOMAR” telivér, 5 éves almászürc, a nagyobb mérvben történt birtokbérbeadás folytán beszüntetett igasló-tenyésztés végett

eladó.

Bővebb felvilágosítás-sal szolgál

Schönborn gróf uradalmi igazgatósága Munkacsón, 296 Péregmegeye.

Eladó.

Zaleski Jenő gazdaságában, Tót-Györk állomás Aszód, mint számfeletti: 14 intháli hasas tehén, 2 hágó bika, a 150 frt, két pej négyes fogat, hátsó lovak, felszerelt tejhűtő, Hanra árpa 7 1/2, tavasz bükköny 7, lóbab 7 1/2, köles 7, kintű amerikai Mastadon tengeri 7, arankamentes vörös here 45 frt-ért, két éves akác 10, két éves vadgesztenye 50 frt ezrenként. 557

Teljesen felvasalt

uj ajtók és ablakok

minden nagyságban és formában, festve vagy festetlen bár mennyit szállíthat olcsó ár mellett.

WIENER A. ajtó és ablakok gyára Budapest, üllői-út 67. Árjegyzék ingyen és hémmentve

A magyar gazdatisztek és erdőtiszték országos egyesülete ajánlja a t. cz. földbirtokos és bérlő uraknak állásközvetítő osztályánál bejelentett tagjai elhelyezésre. Az e ügyben való felvilágosítások és közvetítések díjmentesek.

Mezőgazd. és erdőszettel foglalkozók nyugdíjintézete. Eszközöl biztosításokat: nyugdíjra, rokkantsági díjra és özvegyi díjra, mezőgazdasági erdőszeti és ezekkel rokon foglalkozásu egyének számára a legolcsóbb díjtételekkel, mert nem nyereszkesedésre alakult vállalat. Kiváratra alapszabály díjtáblázattal és bővebb felvilágosítás-sal szolgál az iroda: Budapest, IX. kerület, Lónyay-utca 7. sz. alatt.

A kiállításra kitüntetett Hanna vetőárpa eladó 1 q 8 frt, 20 q-on felül olcsóbb. Wolf, Vizvári pusztá, u. p. Selyp. 641

Gubicz-féle gépgyár jelenleg

DETRICH GYULA

gép-műhelye és ekegyára Rákospalota, Bathányi-utca 5.

Ajánlja fa- és vasgerendelyes öntött és kovacsolt vasfejtő egy- és többvasu ekéit; fa- és vastengelyes taligáit; fa- és vaskeretű különféle boronáit, hengereit, mélyítő- és porhanyító, valamint SACK-rendszerű ekéit. Mindennemű ekékhez tartálékreszeket, u. m.: ekeöntvényeket, kormánylemezeket, acél szántóvasakat. Ajánlja répa-mivelő eszközöket, u. m.: répakapákat, répakiemelő és réparakodó villákat; répafejlesztőket, répaszelet-kampókat, legjutányosabb árákon.

Árjegyzék szívesen küldetik. 540

Kiadóhivatalunkban kapható:

Szövegnévjelzők.

Írta: Baross Károly. Ára 1 forint-4 krajczár, 1 térkép és több ábrával illusztrálva. Tartalma az orosz m. gazdasági életéről. Írta: Baross Károly, Ára: 1 forint-4 krajczár. Tartalma az orosz m. gazdasági életéről. Írta: Baross Károly, Ára: 1 forint-4 krajczár. Tartalma az orosz m. gazdasági életéről.

Paraszt socialismus.

E czimen jelent meg RUBINEK GYULA az O. M. G. E. ügyvezető titkáriának nagyérdéki tanulmányműve hazai szocialis bajaink okairól, keletkezéséről s azok orvoslásának módjairól. A füzet 1 forintért lapunk kiadóhivatalánál megrendelhető, a pénz előleges beküldése mellett.

A MESTERESÉGES BÉROK KÉZTÉSENEK ÉS FORGALOMBA HOZATALÁNAK TILALMÁRÓL szóló

TÖRVÉNY.

Magyarozó jegyzetekkel ellátta: Dr. LÓNYAY FERENCZ. Ára 80 kr. Ára 80 kr.

A WHITE-ROT

vagy A SZŐLŐ FAKÓROTHADÁSA.

Írta: MEZEY GYULA. Ára 30 kr.

Gőzekéket,
 út-i lokomotivokat, gőz út-i hengereket
 szállít a legtökéletesebb szerkezetben és a legmórsékel-
 tebb áron 4223

John Fowler és Tsa
 Budapest, Váci-körút 76. szám.

Freund A. és Fia
 cs. és kir. szab. nyereg-, szilj- és bőröndárak gyára
 Budapest, IV., Koronaherczeg-utca 3. sz.

Nagy választék lószerszámok, nyergek, ostorok, sziljak, lópokróczok, lónyíró ollók s utazó csukkekben, legjobb ízű kivitelenben jutányos áron. Előírással nyeregyszerelések tényleges s tartalékos tiszti urak részére legolcsóbb áron. Képes árjegyzék kívánatra ingyen és bérmentve.

Singer, Zweig & Co.
 WIEN, IX/1., Lichtensteinstrasse 59.
 (saját házában).

Concentrált marhatrágya
 egyedüli elárúsítása,
 legjobb s legolcsóbb trágyaszertartalmának jótállása mellett temesvári és aradi kizárólagosan szabadalmazott gyárakból. Mindennemű mesterséges trágyaszerek raktára u. m.: **Superphosphát, csontliszt stb.** 612

EGERESI MŰTRÁGYA-GYÁR
KRAMER J.
 Ajánlja: párolt csontliszt, szuperfoszfát, Thomassalak, trágyafőszéki lisztrom és egyéb különleges műtrágya-termékeit. Talajvizsgálatok díjmentesen eszközöltetnek. — Részletes árjegyzékkel szolgál a gyár központi irodája 4681

Budapest, V., Dorottya-utca 9.

Magyar kenderből készült,
 legjobb minőségű
gazdasági kötelneműeket,
 ajánlja a
BLEIER ÉS WEISZ kötélgyári BUDAPEST.
 Raktár és iroda: **Károly-körút 9., a gróf Hadik-Barkóczy-féle házban. Gyártelep: Hajtsár-ut 7307. sz.**
 Ajánlásra méltó tárgyak: torna-eszközök, Cocos futószőnyegek, lábtörők, ruhaszáritó kötelek, lóhálok, kézitáskák stb. továbbá gazdasági cikkek u. m.: istráng, kötőfék, rudaló, gabona-zsákok, vízhatlan ponyvák, itató és tüzi vedrek, kenderöntölők, hevederek, kender, kőcs stb. a legjutányosabb eredeti gyári áron.

Vidéki megrendelések pontosan eszközöltetnek. Képes árjegyzék kívánatra bérmentesen küldetik.

A seprőczirok termelése.
 Irta **SZALAY JÁNOS,**
 a jász-nagy-kun-szolnok megyei gazd. egy. titkára.
 A nagymélt. földm. minist. támogatásával kiadott mű.
Ára 80 krajczár.

Minden gazdát
 érdekel a
Haldek
 József főherceg ő cs. és kir. Fensége udvari szállítója
 magkereskedésének
 1896. főárjegyzéke,
 mely kívánatra ingyen és bérmentve küldetik.

ÜZLETHELYISÉG:
BUDAPEST, KÁROLY-KÖRUT 9. SZ.

MELOCCO PÉTER Budapest,
 római-velencei márványmozaiklap- és cémentáru-gyáros, betonépítő vállalkozó.

Elvállal mindenféle **bétonépítkezést, gépalapozásokat, medencéket, gerendaboltozásokat, bétonburkolatokat, csatornázást, híd- és szilépítést** portlandcément eszmőszült bétonból; — mindent a legjutányosabb áron és legrövidebb idő alatt épít. Szállít egyszerű és dessinirozott **márványmozaik-lapokat, épp úgy 10—100 cm. átmérős kiváló horderejű cémentbetoncsöveket, csőszilipeket, csatornákat, vízvezetéseket s víz-viztelenítéseket és más hasonló cselokra; 4 és 9 réti mozaik-lapokat**

A la keramit, továbbá műkölapokat és fászlakat, mely istálló-padlózatnak a legolcsóbb és legcélszerűbb. — Költségelbíránysatok és árjegyzékek 4428

Gyár és központi iroda: VI. kerület, Dévay-utca 21. szám alatt.

A legjobb magvak kaphatók
MAUTHNER ÖDÖN
 József főherceg ő cs. és kir. Fensége, Ferdinand bolgár fejedelem ő kir. Fensége, Fülöp szász-coburg-góthai herceg ő kir. fensége udv. szállítója
 magkereskedésében, **BUDAPESTEN.**
 Fő-üzlet: **ANDRÁSSY-UT 23-IK SZÁM.** | **KORONAHERCZEG-UTCZA 18.**
 Árjegyzék kívánatra ingyen és bérmentve.

VI. évfolyam

Az országos

Egész évre

AZ OM

A szőlőm

f. hó 24-én

Tárgy

1. A s

alelnök vá

2. Tö

elpusztított

ditása tárgy

III. Orsz.

hajtó

A III

hajtó-bizot

Köztelken

Aurél elnö

Sándor, B

Géza, dr. C

Gyula, gró

Szilassy Z

Gróf

tésére a v

tudomásul

nek, a leg

igénybevél

lemügyi m

rendeletév

a szőlők

javaslatát.

országos g

nak meg

őhajtását

be, mert

a jelen al

azonosság

Ma

A szöv

títés gaz

cikkek

termény

III. Hite

Tíz

közvetl

Sürgő

Mezőga

Hiv

Árura

M. Á. V.

A szö